

تختین رسانه
بازار سرمایه

۲۴۲
درد
ماهنامه

[بها ۶۰۰,۰۰۰ تومان]

شهریورماه ۱۴۰۴

شبکه‌های اجتماعی و نظارت در بازار سرمایه

نخستین رسانه
بازار سرمایه

بورس

صاحب امتیاز

بورس اوراق بهادار تهران (شرکت سهامی عام)

مدیرمسئول

محمود گودرزی

سردبیر

علی نمکی

اعضای تحریریه

مریم نبی پور، صبا مرادی نیا، حمید حیدری

همکاران این شماره

رضا غفوری، حبیب غضنفری، امیرحسین خرمی

مهرداد حقگو، عرشیا خالقی

کمیته مشورتی

علی عباس کریمی، محمدامین قهرمانی، رضا کیانی

گرافیک و صفحه آرایی

جواد نومیاری

گروه عکس

حسن کریمی، علی شورورزی

تلفن

۶۴۰۸۶۰۰۰ - ۶۴۰۷۶۰۰۰ (۰۲۱) داخلی ۵۷۴-۵۷۲

نشانی

تهران، سعادت آباد، بلوار شهرداری، نبش سیزدهم شرقی

ساختمان بورس تهران

کدپستی

۱۹۹۸۸۹۶۵۵۱

پایگاه اینترنتی ماهنامه

www.tsemag.ir

چاپ

چاپ یسنا (تولید: مجتمع چاپ کופا)

شمارگان

۱۰۰ نسخه

نقل مطالب فقط با ذکر منبع و مأخذ مجاز است.
آرا و عقاید طرح شده در مطالب ماهنامه، لزوماً دیدگاه
شرکت بورس تهران نیست.

فهرست

۴ | سرمقاله

رصد شبکه‌های اجتماعی؛ افقی تازه در نظارت بر بازار سرمایه

۷ | روی خط خبر
رویدادهای خبری

۲۹ | تحلیل صنعت
بررسی و تحلیل صنعت سیمان

۴۳ | سواد حقوقی سرمایه‌گذاران
سود سهام / قسمت چهارم

۴۹ | خلاصه عملکرد صندوق‌ها
عملکرد صندوق‌های سرمایه‌گذاری در شهریورماه ۱۴۰۴

۵۹ | مقالات و پژوهش‌هایی در بازار سرمایه
نقش شرکت‌های کارگزاری در کشف و گزارش‌دهی ناهنجاری در بازار / چهارچوب نظارت بر بازار در ایران

سرمقاله

رصد شبکه‌های اجتماعی؛ افقی تازه در نظارت بر بازار سرمایه

در عصر اطلاعات، سرعت انتشار داده‌ها

مرزهای سنتی نظارت را پشت سر گذاشته

است؛ شبکه‌های اجتماعی دیگر تنها پلتفرم‌های ارتباطی نیستند، بلکه به بازیگرانی تعیین‌کننده در شکل‌دهی رفتار سرمایه‌گذاران بدل شده‌اند. یک پیام کوتاه در تلگرام، اینستاگرام یا ایکس می‌تواند ظرف چند دقیقه موجی از هیجان خرید یا فروش ایجاد کند. نمونه‌ای روشن از این قدرت، ماجرای سهام GameStop در سال ۲۰۲۱ است؛ جایی که کاربران یک انجمن مجازی با انتشار موجی از پیام‌ها، ساختار سنتی عرضه و تقاضا را به چالش کشیدند. این رخداد و مواردی از این قبیل به روشنی نشان می‌دهند که شبکه‌های اجتماعی می‌توانند قدرتی برابر یا حتی بیش از رسانه‌های رسمی در شکل‌دهی به رفتار بازار داشته باشند؛ بنابراین نظارت بر بازار سرمایه، بدون رصد مستمر شبکه‌های اجتماعی، قادر به تشخیص رفتار واقعی بازار نخواهد بود.

در ایران نیز طی سال‌های اخیر، با گسترش مشارکت عمومی در بازار سرمایه و رشد بی‌سابقه کاربران شبکه‌های اجتماعی، حجم انبوهی از اطلاعات، تحلیل‌ها و توصیه‌های بورسی دائماً در حال تولید است. بسیاری از این محتواها، چه هدفمند و چه غیرهدفمند، رفتار سرمایه‌گذاران را شکل می‌دهند و گاه به روندهای مصنوعی یا دستکاری قیمتی منجر می‌شوند.

در پاسخ به این تحولات، بورس تهران با نگاهی آینده‌نگرانه اقدام به طراحی و استقرار ساختاری نوین کرده است که رفتار معاملاتی و جریان اطلاعاتی شبکه‌های اجتماعی را به‌صورت هم‌زمان رصد و تحلیل می‌کند. این ساختار بر پایه‌ی یک همکاری میان‌بخشی در معاونت نظارت بر بازار شکل گرفته است و مأموریت اصلی آن، شناسایی، تحلیل و ارزیابی محتوای منتشرشده در شبکه‌های اجتماعی و ارتباط آن با تحركات قیمتی در بازار است. در این ساختار، کارشناسان با بهره‌گیری از ابزارهای تحلیلی داده، مدل‌های آماری، پردازش متن و الگوریتم‌های پیشرفته، الگوهای رفتاری غیرعادی را شناسایی و ارتباط آن با تحركات قیمتی بازار را بررسی می‌کنند. این رویکرد، بورس تهران را در مسیر شکل‌دهی به «نظارت دیجیتال هوشمند» قرار داده

حبیب غضنفری

رئیس اداره دیده‌بان سلامت بازار بورس تهران

است؛ نظارتی که مبتنی بر داده، سرعت عمل و تحلیل پیش‌بینانه است و نه صرفاً گزارش‌های پسینی. درواقع نکته قابل توجه در تجربه بورس تهران، نگاه نظام‌مند به مفهوم داده در نظارت بازار است. در گذشته، فرآیند نظارت بیشتر بر داده‌های معاملاتی متمرکز بود، اما در مدل جدید، داده‌های محتوایی و رفتاری نیز به آن افزوده شده‌اند. به این ترتیب، بازار نه تنها از جنبه معاملات، بلکه از زاویه رفتار اطلاعاتی بازیگران آن نیز قابل رصد و تحلیل است.

در این چهارچوب، داده‌های مرتبط با پیام‌ها، نظرات و تحلیل‌های منتشرشده در شبکه‌های اجتماعی گردآوری شده و با داده‌های معاملاتی تلفیق می‌شوند. سپس با الگوریتم‌های هوشمند، همبستگی میان انتشار اطلاعات و نوسانات بازار سنجیده می‌شود. نتیجه، ارتقای سطح نظارت از معاملات به گفت‌وگوهای اجتماعی می‌باشد که زمینه‌ساز ایجاد بازاری شفاف‌تر و قابل اعتمادتر است.

مطالعات موردی نیز نشان می‌دهد رصد فعال شبکه‌های اجتماعی، نه تنها ابزار تشخیص تخلف، بلکه زمینه اقدام سریع و بازدارنده را فراهم می‌آورد.

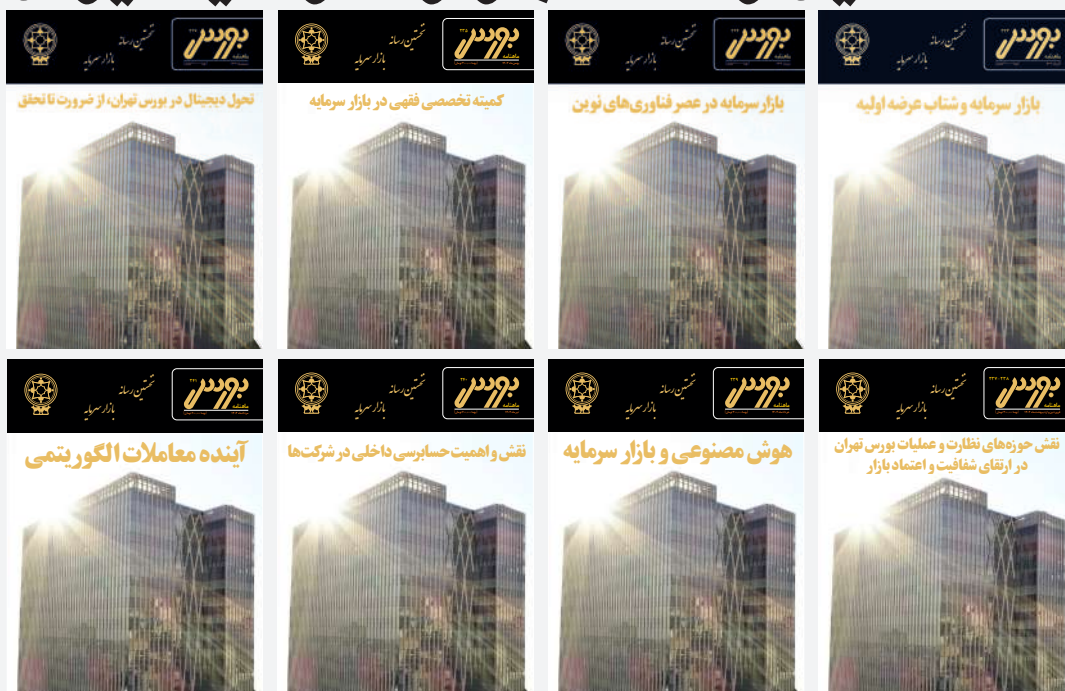
ورود به عرصه نظارت دیجیتال با چالش‌های فنی و حقوقی متعددی همراه است؛ «حجم گسترده داده‌ها»، «تنوع بسترهای ارتباطی» و «وجود حساب‌های ناشناس» تحلیل دقیق را دشوار می‌سازد؛ حال آنکه تفاوت میان آزادی بیان و انتشار اطلاعات گمراه‌کننده مرز حساسی است که نهادهای نظارتی باید با دقت و در چهارچوب قانون آن را مدیریت کنند. با این حال، بورس تهران با «تکیه بر ظرفیت کارشناسی» و «توسعه مستمر ابزارهای تحلیلی»، در حال حرکت به سمت «خودکارسازی فرآیندهای شناسایی» و «افزایش دقت الگوریتم‌ها» می‌باشد. شایان ذکر است در کنار این اقدامات، همکاری میان نهادهای سیاست‌گذار و رسانه‌های مالی برای تدوین ضوابط شفاف فعالیت در فضای مجازی نیز می‌تواند به تقویت اعتماد و نظم اطلاعاتی بازار کمک کند.

همان‌طور که در بسیاری از بورس‌های پیشرو جهان، نظارت داده‌محور و پایش شبکه‌های اجتماعی به بخش جدایی‌ناپذیر سیاست‌های نظارتی بدل شده است، امروزه رصد شبکه‌های اجتماعی در بازار سرمایه، نه یک انتخاب، بلکه ضرورتی راهبردی برای حفظ عدالت و سلامت بازار است.

بورس تهران نیز با اتکا بر دانش بومی و زیرساخت‌های تحلیلی نوین، در حال ترسیم الگویی از نظارت هوشمند و آینده‌نگر است، الگویی که محور آن، تلفیق دانش مالی با تحلیل داده و درک رفتار ارتباطی سرمایه‌گذاران است. این مسیر نه تنها پاسخی به چالش‌های عصر دیجیتال، بلکه گامی مهم در جهت تحقق مأموریت اصلی بازار سرمایه، یعنی حفظ «سلامت»، «شفافیت» و «اعتماد عمومی» است.

نخستین رسانه بازار سرمایه ایران

www.tsemag.ir

فرم اشتراک ماهنامه بورس

مبلغ:..... ریال طی فیش
شماره:.....
به تاریخ:..... در وجه شرکت بورس اوراق بهادار تهران واریز شد.
■ اشتراک یک ساله (۱۲ شماره) با پست سفارشی: ۶,۰۰۰,۰۰۰ تومان
■ اشتراک شش ماهه (۶ شماره) با پست سفارشی: ۳,۰۰۰,۰۰۰ تومان
لطفا مبلغ اشتراک را به حساب ۸۴۹۸۱۰۷۷۶۸۴۶۱ بانک سامان شعبه سی تیر به نام شرکت بورس اوراق بهادار تهران واریز کرده، سپس فرم پر شده و فیش بانکی را به شماره ۲۶۷۴۱۱۵۱-۰۲۱ فکس فرمایید یا اصل فیش بانکی را به آدرس تهران، سعادت آباد، بلوار شهرداری، نبش خیابان ۱۳ شرقی، پلاک ۳، کد پستی: ۱۹۹۸۸۹۶۵۵۱ ارسال فرمایید.
تلفن واحد اشتراک:

۵۷۲-۴ داخلی ۰۲۱-۲۶۷۴۱۱۵۱

آدرس پست الکترونیک ماهنامه:

mahnamehbourse@gmail.com

نام و نام خانوادگی:.....
فعالیت شغلی:.....
نام شرکت:.....
میزان تحصیلات:.....
کد اشتراک (اگر قبلاً مشترک بوده اید):.....
تعداد درخواست اشتراک:.....
نشانی:.....
کد پستی:.....
تلفن تماس:.....
شماره همراه:.....
پست الکترونیک:.....
فکس:.....

روی خط خبر

معاون نظارت بر بورس‌ها و ناشران سازمان بورس و اوراق بهادار بیان کرد

شرکت‌ها با صراحت دغدغه‌های خود را در میزهای صنعت مطرح می‌کنند

۳ شهریور ماه معاون نظارت بر بورس‌ها و ناشران سازمان بورس و اوراق بهادار تأکید کرد: میز صنعت، بستری برای شنیدن دغدغه‌ها و انتقال هدفمند مسائل به نهادهای تصمیم‌گیر کشور است.

مسائلی که با نگاه صرفاً صنفی دیده نمی‌شوند، اما در زنجیره اقتصاد اثرگذار هستند.

به گزارش تجارت نیوز، حمید یاری در سی و سومین میز صنعت با محوریت صنعت رایانه و فعالیت‌های وابسته با اشاره به فلسفه شکل‌گیری این نشست‌ها، برگزاری میزهای صنایع را یکی از اقدامات خوب سازمان بورس و اوراق بهادار در سال‌های اخیر عنوان کرد و افزود: برای نخستین بار میز اختصاصی صنعت رایانه در چهارچوب میزهای صنعت برگزار شده است.

وی ادامه داد: یکی از ویژگی‌های مهم این میزها، نگاه بین‌صنعتی و زنجیره‌ای به مسائل است. بسیاری از نتایج مانند اصلاح روند قیمت‌گذاری در صنایع خاص و یا ورود محصولات برخی از صنایع به بورس کالا از جمله خروجی‌های حاصل از همین میزهای صنایع است.

معاون نظارت بر بورس‌ها و ناشران سازمان بورس گفت: حوزه نظارت بر ناشران، با شرکت‌ها در ارتباط مستقیم است و در جریان جزئیات فرآیندهای عملیاتی، اطلاعات ارزشمندی از آنها به دست می‌آورد که می‌تواند پایه تصمیم‌سازی‌های دقیق، ارائه انواع گزارش‌ها به هیئت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار و بخش‌های مختلف اقتصاد و نهادهای مرتبط باشد. یاری در ادامه این نشست، تأکید کرد: فضای میزهای صنعت برای آن طراحی شده که شرکت‌ها بدون ملاحظات اداری بتوانند صریح و شفاف دغدغه‌های خود را مطرح کنند. ما جمع‌بندی نظرات را انجام خواهیم داد و پیگیری‌های بعدی نیز به اطلاع شرکت‌ها خواهد رسید تا بدانند که این تعامل صرفاً یک نشست نمادین نیست، بلکه در مسیر حل واقعی مشکلات حرکت می‌کند.

وی با اشاره به یکی از ریشه‌های اصلی مشکلات

صنایع گفت: در بسیاری از صنایع، از جمله صنعت رایانه، قیمت‌گذاری‌های دستوری همچنان یکی از معضلات جدی است. سیاست‌گذار، در حالی تصمیم به تعیین نرخ‌ها می‌گیرد که تصور می‌کند تنها یک حلقه از زنجیره را هدف گرفته، اما نتیجه آن، اختلال در کل زنجیره ارزش است.

ایشان تأکید کرد: نگاه زنجیره‌ای، یعنی درک اینکه در صنعت رایانه یا هر صنعت دیگر، تصمیم‌گیری‌های غیرکارشناسی روی یک بخش، کل زنجیره را دچار تنش می‌کند.

معاون نظارت بر بورس‌ها و ناشران سازمان بورس و اوراق بهادار با تشریح مأموریت میز صنعت ادامه داد: در بسیاری از موارد، درخواست‌های صنفی شرکت‌ها سال‌ها در انتظار توجه مانده‌اند. نمونه مشخص آن را در بحث کارمزدها در صنعت پرداخت‌های الکترونیک می‌بینیم. میز صنعت تلاش می‌کند با جمع‌بندی، تحلیل و انتقال این درخواست‌ها به نهادهایی مانند بانک مرکزی، وزارت امور اقتصادی و دارایی، گمرک، مالیات، وزارت صمت و غیره، از این درخواست‌ها دفاع ساختاری کند، نه صرفاً صنفی.

یاری همچنین درباره رویکرد گزارش‌های تهیه شده برای این نشست‌ها گفت: گزارشی که برای میزهای صنایع تهیه شده، نگاهی متفاوت دارد.

برخلاف نگاه‌های معمول که فقط به اطلاعات یک شرکت محدود می‌شوند، در این گزارش‌ها تلاش

اقتصادی و بازار سرمایه اثرگذار باشد.

اهداف برگزاری میزهای صنعت

در ادامه این نشست، ولی‌اله جعفری، مدیر نظارت بر ناشران سازمان بورس و اوراق بهادار نیز با تأکید بر اینکه این سازمان با بخش عظیمی از شرکت‌ها و صنایع در ارتباط است، گفت: اینگونه جلسه‌ها برای هماهنگی بیشتر اقدامات مورد نیاز در شرکت‌ها، انجمن‌ها، سازمان بورس و دیگر دستگاه‌های اجرایی برای ارائه پیشنهادها لازم با هدف انجام سیاست‌گذاری‌های صحیح برگزار می‌شود تا موضوعات کلیدی و مهم مربوط به دستگاه‌های اجرایی ارائه و در جلسات مرتبط در این حوزه تبیین شود.

مدیر نظارت بر ناشران سازمان بورس و اوراق بهادار، بررسی مسائل و مشکلات صنایع را از اهداف برگزاری میز صنعت در حوزه‌های مختلف، اعلام کرد و گفت: پس از برگزاری این جلسات، همکاران اداره میز صنعت گزارشی از مسائل اساسی و مشکلات صنایع تهیه کرده و به نهادهای ذی‌ربط برای رسیدگی به مشکلات آنان ارسال می‌کنند.

جعفری افزود: برای حمایت از سهامداران خرد، مشکلات بیان شده در این میز صنعت، دسته‌بندی و طبقه‌بندی شده و سپس به دستگاه‌های اجرایی مربوط، منعکس خواهد شد و حتی المقدور پیگیری تا حصول نتیجه ادامه خواهد داشت.

موارد مطرح شده در میز صنعت رایانه و فعالیت‌های وابسته

نبود تناسب بین کارمزد شرکت‌های خدمات پرداخت و هزینه‌های آنها، کمبود نقدینگی برای تأمین تجهیزات پرداخت، درخواست ارائه خدمات مالیاتی و کالابری از سوی نهادهای ذی‌ربط بدون پرداخت کارمزد خدمات ارائه شده، آثار قطعی برق و صدمات وارده به تجهیزات و شبکه، فرآیند طولانی تأیید صلاحیت مدیران در نهاد ناظر صنعت و نداشتن انجمن و سندیکای فعال در صنعت پرداخت از جمله موارد مطرح شده در این میز صنعت بود.

شده تا با رویکرد بورسی و تحلیل صنعتی، مسائل کلان بررسی شود. این نوع نگاه، می‌تواند به ایجاد راه‌حلهایی مؤثر برای تصمیم‌گیران اقتصادی منجر شود.

معاون نظارت بر بورس‌ها و ناشران سازمان بورس و اوراق بهادار در ادامه سی‌وسومین میز صنعت با محوریت صنعت رایانه، با قدردانی از حضور فعال شرکت‌های بورسی و فرابورسی، بر اهمیت بهبود تعاملات مستمر میان ارکان بازار و ناشران تأکید کرد و گفت: برای توسعه صنعت رایانه، تنها تمرکز بر نهادهای سیاست‌گذار کافی نیست، بلکه همه اجزای اقتصادی باید نقش حمایتی خود را ایفا کنند.

یاری با اشاره به تحولات سریع در صنعت فناوری اطلاعات، افزود: نمی‌توان برای این صنعت مانند گذشته سندهای بلندمدت نوشت؛ شرکت‌ها باید چابک و منعطف باشند و در عین حال درک روشنی از مسیر خود داشته باشند.

ایشان گفت: اگر قرار است شرکت‌ها در یک بخش خاص سرمایه‌گذاری کنند، با توجه به حاشیه سود پایین برخی فعالیت‌ها، لازم است که نهادهای سیاست‌گذار و اقتصادی نیز در جهت تخصیص بهینه منابع، ابزارهای حمایتی و انگیزشی لازم را فراهم کنند.

معاون نظارت بر بورس‌ها و ناشران سازمان بورس و اوراق بهادار در بخش دیگری از صحبت‌های خود به جایگاه نسبتاً مطلوب صنعت پرداخت الکترونیک در کشور در مقایسه با کشورهای منطقه اشاره کرد. وی با تأکید بر اینکه بار مسئولیت توسعه صنعت فقط بر دوش بانک مرکزی یا شبکه الکترونیکی پرداخت کارتی نیست، گفت: همه ارکان اقتصاد می‌توانند در این مسیر نقش‌آفرینی کنند. وقتی شرکت‌ها می‌بینند که در برخی حوزه‌ها مشوق‌ها و سیاست‌های انگیزشی مشخصی اعمال می‌شود، بهتر می‌توانند برای رشد سودآوری آتی خود برنامه‌ریزی کنند.

یاری در پایان این نشست، بیان کرد: هدف ما این است که خروجی این جلسات صرفاً در حد تبادل نظر باقی نماند، بلکه در مسیر بهبود سیاست‌گذاری‌های

اقدامات سازمان بورس برای توسعه ابزارهای مشتقه

وراه اندازی صندوق های کالایی

۴ شهریور ماه در سال نخست دولت چهاردهم، سازمان بورس و اوراق بهادار با اجرای مجموعه‌ای از برنامه‌های راهبردی، گام‌های بلندی در مسیر توسعه ابزارهای مالی، تسهیل تأمین مالی و افزایش شفافیت در بازار سرمایه برداشت. این اقدامات، ضمن گسترش دامنه ابزارهای مالی و تعمیق بازار، بستر جدیدی برای جذب سرمایه داخلی و خارجی و حمایت از تولید و زیرساخت‌های کشور فراهم کرده است.

به گزارش خبرنگار پایگاه خبری بازار سرمایه ایران (سنا)، سازمان بورس و اوراق بهادار در سال نخست دولت چهاردهم با هدف توسعه بازار سرمایه و افزایش نقش این بازار در تأمین مالی کشور، مجموعه‌ای از اقدامات مهم و نوآورانه را اجرایی کرده است. این اقدامات در حوزه‌های متنوعی شامل راه‌اندازی ابزارهای مالی جدید، تسهیل فرآیندهای تأمین مالی، ارتقای شفافیت و توسعه زیرساخت‌ها صورت گرفته است.

راه‌اندازی صندوق های مبتنی بر کالا و انرژی

با هدف ایجاد و توسعه صندوق‌های سرمایه‌گذاری مبتنی بر کالا، تابلوی اختصاصی این صندوق‌ها راه‌اندازی شد. همچنین، معاملات صندوق «سینرژی» به‌عنوان نخستین صندوق حامل انرژی کشور آغاز شد تا امکان سرمایه‌گذاری غیرمستقیم در بازار بورس انرژی فراهم شود. علاوه بر این، صندوق سرمایه‌گذاری «نقره» با هدف گسترش ابزارهای مالی در بورس کالای ایران راه‌اندازی شد و فرآیند صدور مجوز صندوق‌های مشابه در مرحله اجرا قرار دارد.

نوآوری در ابزارهای تأمین مالی

یکی از اقدامات مهم در سال گذشته، ایجاد امکان انتشار اوراق با عرضه خصوصی برای اوراق کوچک و کوتاه‌مدت بود. این اوراق با استفاده از ارکان ضامن، بازار گردان و متعهد پذیرهنویسی منتشر می‌شود و

در صورت موافقت خریداران، قابلیت حذف این ارکان نیز پیش‌بینی شده است. این اقدام با هدف تسهیل شرایط برای شرکت‌های کوچک و متوسط و افزایش سهم بازار سرمایه در نظام تأمین مالی صورت گرفت. از دستاوردهای این طرح می‌توان به انتشار اوراق مراحه کوتاه‌مدت با حجم ۵۰ تا ۱۰۰ میلیارد تومان برای شرکت‌های لیزینگ و مؤسسات مالی در نیمه نخست سال ۱۴۰۳ اشاره کرد. همچنین، این امکان برای شرکت‌های استارت‌آپ و حوزه فین‌تک فراهم شده تا از این ابزار برای تأمین مالی پروژه‌های خاص استفاده کنند.

انتشار اوراق ارزی و جذب سرمایه خارجی

در حوزه تأمین مالی ارزی، اوراق سلف ارزی برای شرکت‌های صنعتی با پشتوانه ارز حاصل از صادرات طراحی شد. این اوراق با هدف تأمین مالی واردات تجهیزات و ماشین‌آلات و جذب سرمایه‌گذاران خارجی و منابع ارزی داخل کشور منتشر می‌شوند. بر اساس مدلی که کمیته تخصصی فقهی سازمان بورس و اوراق بهادار تصویب کرده است، تسویه این اوراق با گواهی سپرده طلا نیز امکان‌پذیر خواهد بود. همچنین، بررسی امکان انتشار اوراق سلف موازی استاندارد ارزی با قابلیت تسویه با گواهی سپرده طلا در دستور کار قرار دارد که اجرای آن نیازمند همکاری بانک مرکزی است.

فروش متری مسکن و ابزارهای جدید در بازار مسکن

با هدف تسهیل خرید مسکن برای سرمایه‌گذاران خرد و تأمین مالی سازندگان، دستورالعمل معاملات اوراق سلف موازی استاندارد مسکن (فروش متری مسکن) تدوین و به هیئت‌مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار ارائه شد. این اقدام بخشی از برنامه توسعه ابزارها در بورس کالای ایران است و بستر مقرراتی آن در حال نهایی سازی است.

توسعه ابزارهای مشتقه و بازار توافقی

در حوزه ابزارهای مشتقه، معاملات قرارداد آتی و اختیار معامله بر روی واحدهای صندوق‌های طلای «ندای زاگرس» و «کهریا» راه‌اندازی شد. همچنین، برای تقویت شفافیت در بازار توافقی، سامانه یکپارچه ثبت معاملات توافقی در نیمه دوم سال ۱۴۰۳ راه‌اندازی شد. افزایش سقف حجم معاملات بلوکی، توسعه دامنه دارایی‌های قابل معامله شامل اوراق بدهی، صندوق‌های

اختصاصی و سهام شرکت‌های خارج از بورس و تشکیل کمیته ویژه نظارت بر تخلقات بازار توافقی از دیگر اقدامات این حوزه بود.

استفاده از اسناد اعتباری در تأمین مالی زنجیره تأمین

دستورالعمل «تأمین مالی در زنجیره تأمین به پشتوانه اسناد اعتباری» ابلاغ شد تا امکان استفاده از این اسناد در تسویه معاملات فراهم شود. این اقدام در اجرای ماده ۲۰ قانون تأمین مالی تولید و زیرساخت‌ها و بهره‌برداری از ظرفیت‌های قانونی انجام شد. این اقدامات نه تنها به تعمیق بازار سرمایه و افزایش شفافیت کمک کرده، بلکه مسیر جدیدی برای توسعه ابزارهای نوین مالی و تأمین مالی پروژه‌های تولیدی و زیرساختی در کشور گشوده است. سازمان بورس و اوراق بهادار تأکید دارد با تداوم این برنامه‌ها، بازار سرمایه به‌عنوان یکی از ارکان اصلی تأمین مالی اقتصاد ایران نقش پررنگ‌تری ایفا خواهد کرد.

رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار بیان کرد

شرکت‌های سهامی عام از بزرگ‌ترین اختراعات بشری هستند

با سرمایه‌های متفاوت وارد عرصه سرمایه‌گذاری شوند. به این ترتیب، شرکت‌ها همچون موجودی زنده استمرار یافتند و حتی با فوت سهامداران نیز حیات اقتصادی خود را ادامه دادند.

رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار ادامه داد: امروز نمونه‌های جهانی همچون زیمنس، جنرال موتورز و جنرال الکتریک و

ع شهریور ماه رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار شرکت‌های سهامی عام را در کنار اختراعات بزرگی چون اینترنت و صنعت هواپیماسازی از مهمترین دستاوردهای بشر دانست و تأکید کرد: بازار سرمایه نقش محوری در رشد اقتصادی کشور دارد. به گزارش خبرنگار پایگاه خبری بازار سرمایه ایران (سنا) حجت‌اله صیدی، رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار در مراسم اختتامیه نخستین المپیاد دانش‌آموزی اقتصاد، مدیریت و حکمرانی، گفت: یکی از بزرگ‌ترین اختراعات بشر، شرکت‌های سهامی عام است، چراکه این دستاورد موجب شد سرمایه‌های خرد افراد تجمیع شود تا صنایع بزرگ همچون فولاد و خودروسازی شکل بگیرند.

وی افزود: پیش از این، کسب‌وکارها بیشتر خانوادگی و محدود بودند و امکان سرمایه‌گذاری‌های بزرگ وجود نداشت، اما با شکل‌گیری شرکت‌های سهامی عام، هزاران نفر توانستند

دلار صادرات دارند و ارزش آوری آنها موجب ارتقاء توان اقتصادی کشور و بهبود معیشت مردم می شود. صیدی گفت: اقتصاد همانند علوم پایه نیازمند محاسبات دقیق است، اما در عین حال تحت تأثیر رفتارهای انسانی نیز قرار دارد. در این علم هدف صرفاً سود نیست، بلکه آنچه اهمیت دارد، افزایش رضایت و مطلوبیت افراد است. ایشان در پایان اعلام کرد: همانطور که ورزشکاران، بازی در تیم ملی را بالاترین افتخار خود می دانند، نخبگان علمی و اقتصادی نیز باید توانمندی های خود را در خدمت کشور قرار دهند. هویت ملی و تعلق به میهن ارزش والایی دارد و باید تقویت شود.

نمونه های داخلی مانند فولادی ها و شرکت های داروسازی نشان دهنده پایداری شرکت های سهامی عام هستند. صیدی با بیان اینکه مسئله اصلی کشور رشد اقتصادی است، تأکید کرد: اگر رشد اقتصادی مطلوب و مستمر باشد، بسیاری از مشکلات از جمله تورم و تخصیص منابع نیز حل خواهد شد. یکی از مهمترین عوامل تحقق رشد اقتصادی، تشکیل سرمایه است و بازار سرمایه جایگاه اصلی این فرآیند محسوب می شود.

وی تأکید کرد: سرمایه های خرد و کلان در بازار سرمایه به شکل گیری شرکت های بزرگی همچون پتروشیمی ها منجر می شود که علاوه بر ایجاد اشتغال برای هزاران نفر، میلیاردها

رئیس اسبق سازمان بورس و اوراق بهادار اعلام کرد

بازار برق بورس انرژی

زمینه ساز توسعه خودروهای برقی و ربات های هوشمند است

زمینه تمهیداتی در قوانین بازار اوراق بهادار و قوانین مربوط به برنامه هفتم در نظر گرفته شده که در این میان، باید اقداماتی برای تکمیل زیرساخت ها در دستور کار قرار گیرد. ایشان با اشاره به دیگر شرط رونق بورس انرژی، ادامه داد: بورس انرژی باید به لحاظ فناوری های معاملاتی و تنوع ابزارهای مالی در حوزه انرژی فرصت بیشتری را در اختیار سرمایه گذاران قرار دهد.

انرژی؛ مهمترین ثروت کشور

وی با بیان اینکه باید اقداماتی صورت گیرد تا انرژی به عنوان مهمترین ثروت کشور به مردم معرفی شود، گفت: این امر نیازمند فرهنگ سازی است. مردم باید نسبت به این موضوع

۸ شهریورماه رئیس اسبق سازمان بورس و اوراق بهادار رونق بورس انرژی را نیازمند انجام ۵ اقدام ضروری دانست و گفت: بازار برق بورس انرژی ایران پتانسیل و زیرساختی قوی در حوزه توسعه بازار خودروهای برقی، ربات های هوشمند و سایر تکنولوژی هایی که با تکیه بر برق در حال توسعه و گسترش هستند، فراهم آورده است. شاپور محمدی در گفت و گو با خبرنگار پایگاه خبری بازار سرمایه ایران (سنا) که در حاشیه نخستین کارگروه توسعه بورس انرژی ایران انجام شد، با اشاره به شرایط لازم برای توسعه بازارهای بورس انرژی، اعلام کرد: حذف قیمت گذاری دستوری مهمترین شرط توسعه بازار انرژی در بورس محسوب می شود، بنابراین حذف یا کاهش شدت استفاده از قیمت گذاری می تواند زمینه ساز توسعه بازارهای مرتبط با بورس انرژی باشد. وی با اشاره به دیگر شرایط لازم برای توسعه این بازار، گفت: سیاست گذاران باید به صرفه جویی و تکنولوژی های مربوط به صرفه جویی انرژی وزن بیشتری بدهند، در این زمینه مقوله قیمت انرژی از جمله مسائل مهمی است که باید مورد توجه قرار گیرد.

زیرساخت های مقرراتی و قانونی

محمدی تکمیل زیرساخت های مقرراتی و قانونی را به عنوان سومین شرط توسعه بورس انرژی معرفی کرد و افزود: در این

نقش کلیدی این بازار در مدیریت مصرف انرژی خواهیم بود. وی توضیح داد: انجام چنین مأموریت مهمی در بورس انرژی نیازمند کمک برخی از دستگاه نظارتی و اجرایی دولت مانند وزارت نیرو و وزارت نفت است.

ضرورت توسعه بازار انرژی در بورس

محمدی همچنین به ضرورت توسعه بازار انرژی در بورس تأکید کرد و افزود: انجام معامله برق در بورس انرژی به عنوان یکی از ویژگی‌های مثبت این بازار تلقی می‌شود.

ایشان ظرفیت بازار برق را مساوی با ظرفیت کل بازار انواع انرژی دانست و گفت: در ابتدا باید انرژی‌های فسیلی در کنار انرژی‌های تجدیدپذیر بادی، خورشیدی و حتی آبی به برق تبدیل شود و پس از آن مورد استفاده قرار گیرد.

وی با بیان اینکه این امر نشان‌دهنده وجود ظرفیتی چشم‌گیر در بورس انرژی است، یادآور شد: وجود بازار برق در بورس انرژی ایران پتانسیلی قوی در حوزه خودروهای برقی یا ربات‌های هوشمند که با تکیه بر برق مورد استفاده قرار می‌گیرند، محسوب می‌شود.

آگاه باشند که می‌توانند از طریق بازار سرمایه در بازار انرژی هم سرمایه‌گذاری کنند، در این میان باید فرهنگ‌سازی‌هایی نسبت به نحوه سرمایه‌گذاری مردم در این بازار صورت گیرد.

نقش بورس انرژی در بهبود ناترازی انرژی

محمدی در ادامه با تأکید بر نقش بورس انرژی در بهبود ناترازی انرژی، گفت: بورس انرژی می‌تواند از طریق کشف قیمت درست، نشان‌دهنده ارزش واقعی انرژی باشد و این امکان را فراهم کند تا افرادی که از ذخیره انرژی به عنوان یک استراتژی در مجموعه‌های سازمانی خود استفاده کرده‌اند بتوانند ضمن تبدیل مازاد انرژی به پول، به کاهش ناترازی کمک کنند.

تبدیل انرژی به پول

وی با اشاره به اینکه هنوز امکان تبدیل انرژی مصرف نشده به پول وجود ندارد، تأکید کرد: این امر باعث شده انگیزه کاهش مصرف یا مصرف بهینه انرژی کاهش یابد اما اگر بورس انرژی شرایط را برای تبدیل مازاد انرژی به ثروت فراهم کند، شاهد

مدیر نظارت بر ناشران سازمان بورس و اوراق بهادار در یک میزگرد تلویزیونی تشریح کرد

آزادسازی سهام عدالت با رعایت ملاحظات بازار سرمایه

شورای عالی بورس نیز در همین مسیر گام برداشته است. البته در سال‌های گذشته، مشکلاتی وجود داشت که مانع دستیابی کامل به این اهداف شد. به گفته جعفری در مدلی که در شورای عالی بورس تصویب شده، هم شرکت‌های تعاونی سهام عدالت، هم شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی و هم کانون سهام عدالت نقش دارند. بنابراین لازمه اجرای صحیح این مدل آن است که مجامع شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی برگزار شود.

۱۲ شهریور ماه ولی‌اله جعفری مدیر نظارت بر ناشران سازمان بورس و اوراق بهادار، با تأکید بر اینکه آزادسازی سهام عدالت با رعایت ملاحظات بازار سرمایه و مکانیزم عرضه و تقاضا انجام خواهد شد، گفت: تجربه سال ۱۳۹۹ تکرار نمی‌شود و سهام به صورت یکباره و خرد به بازار عرضه نخواهد شد.

به گزارش پایگاه خبری بازار سرمایه ایران (سنا)، ولی‌اله جعفری، در یک میزگرد تلویزیونی با اشاره به اینکه سهام عدالت در طول سال‌های گذشته دستخوش رویدادهای مهمی بوده که آخرین آن به فرمان ۳ بندی مقام معظم رهبری در اردیبهشت ۱۳۹۹ بازمی‌گردد، افزود: بر اساس آن فرمان، شورای عالی بورس به عنوان مرجع مقررات‌گذاری در حوزه سهام عدالت تعیین شد. به باور بنده، از زمانی که این شورا به عنوان نهاد مقررات‌گذار انتخاب شد، سهام عدالت بیش از گذشته به اهداف اصلی خود نزدیک شده است.

وی تحقق عدالت اجتماعی، توزیع عادلانه ثروت و ترویج فرهنگ سهامداری را از اهداف بنیادین سهام عدالت اعلام کرد و توضیح داد:

ایشان با تأکید بر اینکه، ۳۰ استان داریم که با احتساب جدا شدن استان البرز از تهران، به ۳۱ استان افزایش می‌یابد، گفت: ۳۱ شرکت سرمایه‌گذاری استانی برای سهام عدالت پیش‌بینی شده است که از این تعداد، تاکنون ۲۸ شرکت سرمایه‌گذاری استانی نزد سازمان بورس و اوراق بهادار ثبت و ۲۶ شرکت نیز در بورس تهران پذیرش شده‌اند. در عین حال، نماد این شرکت‌ها نیز حدود یک سال و نیم در بازار سرمایه مورد معامله قرار گرفته‌اند.

مدیر نظارت بر ناشران سازمان بورس و اوراق بهادار در ادامه با بیان اینکه شورای عالی بورس از سال ۱۳۹۹ که مسئولیت سهام عدالت را بر عهده گرفته و مصوبات متعددی در این زمینه داشته است، اعلام کرد: به دلیل حضور در جلسات شورای عالی بورس، با اطمینان می‌توان گفت عمده‌ای از وقت اعضای شورای عالی بورس صرف موضوع سهام عدالت می‌شود. این موضوع نشان می‌دهد که اهمیت سهام عدالت در چه سطحی قرار دارد.

دلایل توقف نماد شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی سهام عدالت

جعفری با اشاره به اینکه مصوبات شورای عالی بورس از سال ۱۳۹۹ تاکنون چند محور اصلی داشته است، به دلایل توقف نماد شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی سهام عدالت پرداخت و افزود: یکی از دلایل مهم توقف نماد این شرکت‌ها این بود که مجامع آنها به‌روز نبود. یکی دیگر از دلایل توقف معاملات، ایجاد صف‌های فروش سنگین و افت شدید قیمت سهام بود.

وی در عین حال گفت: از آنجا که سهام عدالت متشکل از دارایی‌های ارزشمند در شرکت‌های بزرگ بورس است، توصیه جدی ما به سهامداران این است که سهام خود را نگه دارند و از منافع آن در بلندمدت بهره‌مند شوند. مدیر نظارت بر ناشران سازمان بورس و اوراق بهادار، مقاومت در بدنه شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی را علت برگزار نشدن مجامع این شرکت‌ها برشمرد و افزود: در سال ۱۴۰۲، شورای عالی بورس با توجه به درخواست و پیگیری شرکت‌های تعاونی سهام عدالت، مدلی را تصویب کرد که بر اساس آن، اگر سهامداران غیرمستقیم در مجامع شرکت نکنند، شرکت‌های تعاونی واجد شرایط می‌توانند به نمایندگی از سهامداران غیرمستقیم شهرستان خود در مجامع استانی حضور یابند. به گفته جعفری، با وجود این مصوبه و صرف وقت و انرژی بسیار، متأسفانه تاکنون فقط ۱۴ شرکت از میان ۲۸ شرکت سرمایه‌گذاری استانی مطابق با مدل مصوب شورای عالی بورس عمل کرده‌اند و این امر نشان می‌دهد که هنوز مسیر پیش‌رو نیازمند همکاری و تلاش بیشتری است. ایشان در ادامه با بیان اینکه در حال حاضر ۳۶ شرکت سرمایه‌پذیر بورسی

در سبد سهام عدالت وجود دارد که ۴۴ کرسی هیئت‌مدیره آنها متعلق به سهام عدالت است، اضافه کرد: ۱۳ شرکت سرمایه‌پذیر غیر بورسی نیز وجود دارد که ۱۷ کرسی هیئت‌مدیره آنها به سهام عدالت اختصاص دارد.

اقدامات شورای عالی بورس برای حفظ و صیانت از کرسی‌های هیئت‌مدیره سهام عدالت

مدیر نظارت بر ناشران سازمان بورس و اوراق بهادار، با تأکید بر اینکه شورای عالی بورس از سال ۱۳۹۹ اقداماتی را برای حفظ و صیانت از این کرسی‌ها انجام داده است، توضیح داد: به‌طور مشخص، در بهمن ۱۴۰۰ کارگروهی ۳ نفره تشکیل شد تا نمایندگان سهام عدالت در شرکت‌های سرمایه‌پذیر تعیین شوند. از تیرماه ۱۴۰۴ این کارگروه به کمیته‌ای ۵ نفره تبدیل شد تا با خرد جمعی و با مشارکت بخش خصوصی، دستگاه‌های اجرایی، نمایندگان دولت و کانون شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی این فرآیند انجام گیرد.

وی با بیان اینکه نیمه تمام ماندن فرآیند برگزاری مجامع شرکت‌های سرمایه‌گذاری‌های استانی عمدتاً ناشی از همان مقاومت‌هایی است که همچنان ادامه دارد، افزود: در حال حاضر فقط ۱۴ شرکت استانی موفق به برگزاری مجامع خود نشده‌اند.

شروط بازگشایی نماد شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی سهام عدالت

جعفری در بخش دیگری از صحبت‌هایش، بازگشایی نماد شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی را مستلزم شروطی چون «برگزاری مجامع، تأیید صلاحیت مدیران و استقرار مدیران تأیید صلاحیت‌شده در شرکت‌ها» دانست و گفت: در حال حاضر فقط ۳ یا ۴ شرکت واجد این شرایط هستند. افزون بر این، وضعیت کلی بازار سرمایه نیز بسیار اهمیت دارد؛ چون بازگشایی نمادها نباید در شرایطی صورت گیرد که موجب اختلال در بازار شود.

ایشان سهام عدالت و شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی را به دلیل حجم بسیار بالای دارایی‌ها، تأثیرگذار بر بازار سرمایه دانست و افزود: با توجه به این موضوع، علاوه بر الزامات فنی و مدیریتی، ملاحظات نهادهای نظارتی و مجلس شورای اسلامی نیز باید مدنظر قرار گیرد. بنابراین بازگشایی نمادها زمانی امکان‌پذیر است که تمامی این شرایط به‌طور همزمان محقق شود.

وی در بخش پایانی صحبت‌های خود با تأکید بر اینکه برای شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی که مجامع خود را برگزار کرده‌اند و حتی شرکت‌هایی که مجامع خود را برگزار نکرده‌اند، تصمیمات مقتضی انجام خواهد شد.

سهام بازار مالی بورس کالا از ۹ درصد در سال ۱۴۰۱ به ۳۵ درصد در نیمه نخست امسال رسید

۱۳ شهریور ماه مدیرعامل بورس کالای ایران با تأکید بر اینکه آینده این بورس در گرو توسعه ابزارها و بازارهای مالی است، اعلام کرد: در سال جاری سهم بازار مالی بورس کالا از ارزش کل معاملات به ۳۵ درصد معادل ۵۲۹ همت رسیده است؛ در حالی که سهم بازار مالی بورس کالا در سال ۱۴۰۱ فقط ۹ درصد بود. این روند نشان‌دهنده استقبال گسترده مردم و نهادهای مالی از اوراق بهادارسازی کالاها و سرمایه‌گذاری در بخش واقعی اقتصاد است.

به گزارش پایگاه خبری بازار سرمایه ایران (سنا)، نشست تخصصی «چشم‌انداز بازار گواهی سپرده کالایی» روز چهارشنبه به میزبانی ایمیدرو با حضور مدیرعامل بورس کالای ایران، نمایندگان صنایع بزرگ معدنی و مدیران نهادهای مالی بازار سرمایه برگزار شد.

سید جواد جهرمی مدیرعامل بورس کالای ایران در این نشست ضمن قدردانی از نقش محوری ایمیدرو و وزارت صمت در مسیر توسعه بورس کالا طی دهه اخیر گفت: نقطه آغاز این همکاری‌ها از قرارداد کشف پرمیوم تا راه‌اندازی معاملات گواهی سپرده شمش طلا بود؛ جایی که ایمیدرو با عرضه سه تن شمش طلا در قالب گواهی سپرده به بورس کالا اعتماد کرد و امروز شاهد رسیدن حجم معاملات طلا به بیش از ۲۵ تن هستیم. این تجربه نشان داد که حرکت به سمت بازارهای جدید با همکاری ایمیدرو به نتیجه‌ای ملموس و موفق خواهد رسید.

وی با اشاره به روند رشد بازار مالی بورس کالا افزود: در سال ۱۴۰۱ سهم این بازار فقط ۹ درصد از کل معاملات بورس کالا بود، اما امروز این نسبت به ۳۵ درصد ارتقاء یافته است. این رشد چشمگیر بیانگر ظرفیت بالای ابزارهای مالی در جذب سرمایه‌های خرد، کلان و هدایت آنها به سمت تولید است. جهرمی ادامه داد: نقشه راه بورس کالا بر توسعه ابزارهای

مالی و اوراق بهادارسازی کالاها استوار است. در این چهارچوب، می‌توان کالاهای متنوع‌تری را وارد بازار گواهی سپرده کرد؛ به طور نمونه راه‌اندازی گواهی سپرده گندله و مس در دستور کار قرار دارد.

مدیرعامل بورس کالای ایران رسالت اصلی این بورس را حمایت از تولید اعلام کرد و گفت: امروز بسیاری از بخش‌های تولیدی با رکود مواجه‌اند و موجودی انبارها افزایش یافته است. در چنین شرایطی، ابزارهایی مانند گواهی سپرده کالایی می‌تواند هم مشکلات تولیدکنندگان را کاهش دهد و هم فرصت سرمایه‌گذاری امنی را برای مردم فراهم کند؛ همان‌گونه که تجربه موفق بازار طلا گواه این موضوع است.

ایشان تأکید کرد: نهادهای مالی بازوان اصلی بورس کالا برای تحقق این اهداف هستند. در حال حاضر، پذیرش برخی انبارها از جمله گندله در دست اجراست و اقدامات برای ورود مس نیز به‌زودی آغاز می‌شود.

جهرمی افزود: پس از توسعه بازار گواهی سپرده و راه‌اندازی قراردادهای مشتقه مبتنی بر آن، گام بعدی ما حرکت به سمت توکن‌سازی و استفاده از ظرفیت‌های نوین مالی خواهد بود.

به گفته وی، توسعه معادن و تکمیل پروژه‌های تولیدی با کمک ابزارهای مالی بورس کالا از دیگر اهداف راهبردی شرکت بورس کالای ایران می‌باشد.

خریداران برق سبز با قطعی برق روبه‌رو نمی‌شوند

۱۵ شهریور ماه معاون عملیات و نظارت بر بازار بورس انرژی ایران، با تأکید بر قطع نشدن برق خریداری شده از بورس انرژی اعلام کرد: صنایعی که برق سبز را از بورس انرژی ایران خریداری می‌کنند، به میزانی که این برق را خریده‌اند دچار قطعی برق نمی‌شوند.

به گزارش پایگاه خبری بازار سرمایه ایران (سنا)، مدیریت ارتباطات بورس انرژی ایران اعلام کرد: از ابتدای سال ۱۴۰۴ تاکنون، حجم معاملات برق سبز در بورس انرژی ایران حدود ۶۰۰ میلیون کیلووات ساعت بوده است؛ همچنین در تابلوی برق آزاد ۶ هزار و ۳۸۰ میلیون کیلووات ساعت در بورس انرژی معامله شده است که تاکنون از قطعی آنها گزارشی اعلام نشده است.

محمد احمدی، معاون عملیات و نظارت بر بازار بورس انرژی ایران با تأکید بر قطع نشدن برق خریداری شده از بورس انرژی تأکید کرد: به طور قطع صنایعی که برق سبز را از بورس انرژی ایران خریداری می‌کنند، به میزانی که این برق را خریده‌اند دچار قطعی نمی‌شوند.

وی افزود: صنایعی که دچار قطعی برق هستند در واقع دارای مشکل فنی بوده و فیدر (Feeder) اختصاصی ندارند و امکان مدیریت اختصاصی برق برای آنها وجود ندارد.

احمدی تأکید کرد: بسیاری از صنایع که در شهرک‌های صنعتی فعالیت می‌کنند شامل این موضوع هستند و شرایط دریافت برق را ندارند. علاوه بر این، برخی صنایع نیز به میزان سهمیه تعیین شده برق خریداری نکرده‌اند و به همین علت با محدودیت یا قطعی مواجه شده‌اند.

مروری بر بازار برق سبز

برق تولیدشده از منابع تجدیدپذیر مانند انرژی خورشیدی و بادی به‌عنوان برق سبز شناخته

می‌شود. در ایران، مفهوم برق سبز با راه‌اندازی تابلوی برق سبز در بورس انرژی به‌منظور اجرای اهداف ماده ۱۶ قانون جهش تولید دانش‌بنیان و تأمین برق صنایع با مصرف بالاتر از یک مگاوات، از ابتدای سال ۱۴۰۲ مطرح شد.

تابلوی سبز بورس انرژی به‌عنوان یک پلتفرم معاملاتی برای اوراق بهادار شرکت‌های فعال در زمینه انرژی‌های تجدیدپذیر و پروژه‌های برق سبز تعریف می‌شود. این تابلو با هدف جذب سرمایه‌گذاری‌های پایدار و حمایت از پروژه‌های دوستدار محیط زیست راه‌اندازی شده است.

در واقع تابلوی سبز بورس انرژی به یک سیستم اطلاع‌رسانی اشاره دارد که اطلاعات مربوط به معاملات و قیمت‌ها را در زمان واقعی و آنلاین ارائه می‌دهد. تابلو سبز بورس انرژی به سرمایه‌گذاران و فعالان بازار این امکان را می‌دهد تا تصمیمات بهتری بگیرند و با آگاهی بیشتری در معاملات شرکت کنند. یکی از اجزای مهم تابلوی سبز، بازار برق است. انرژی برق تولید شده از منابع تجدیدپذیر در این بازار معامله می‌شود.

الزامات قانونی و نظارتی مشخصی برای ورود به این تابلو وجود دارد. به بیان ساده‌تر، شرکت‌ها برای ورود به تابلوی سبز بورس انرژی باید معیارهای خاصی از جمله شفافیت مالی، پایداری محیط زیستی و رعایت اصول حاکمیت شرکتی را رعایت کنند.

مدیر عامل شرکت تأمین سرمایه کاردان بیان کرد

ابزارهای مالی جدید مانع خروج نقدینگی از بازار سرمایه شده است

۱۷ شهریور ماه مصطفی امیدقائم، مدیر عامل شرکت تأمین سرمایه کاردان اضافه شدن ابزارهای مالی به بازار سرمایه را یک نکته مثبت دانست و گفت: ابزارها علاوه بر کمک به توسعه بازار، مانع خروج منابع به سمت سایر بخش‌های اقتصاد شده و امکان بازگشت سریع سرمایه به بورس را فراهم می‌کند.

مدیر عامل شرکت تأمین سرمایه کاردان، در گفت‌وگو با پایگاه خبری بازار سرمایه ایران (سنا)، اعلام کرد: حتماً اضافه شدن ابزارهای مالی یک نکته مثبت در بازار است و باعث می‌شود که در چنین شرایطی دارایی‌های مردم بدون اینکه از بورس خارج شود، از یک دارایی به دارایی دیگر تبدیل شود.

مصطفی امید قائمی، افزود: در روزها و دوره‌های گذشته، قسمت زیادی از منابعی که از بازار سهام خارج شد، به صندوق‌های طلا یا صندوق‌های با درآمد ثابت یا صندوق‌هایی که اطمینان و تضمین بیشتری نسبت به روند سود داشتند منتقل شد. بنابراین اضافه شدن ابزارها می‌تواند به توسعه بازار کمک کند و حتی در شرایط رکود یا خرابی بازار نیز نقش حمایتی ایفا کند.

ایشان ادامه داد: منابع همچنان نزد کارگزارها و در سیستم بازار

سرمایه وجود دارد و هر لحظه امکان انتقال به بازار سهام را دارد. این وضعیت بسیار بهتر از زمانی است که پول‌ها از ابزارهای بازار سرمایه خارج شده و به سمت بخش‌های دیگر اقتصاد مانند ملک یا سایر دارایی‌هایی بروند که نقدپذیری کمتری دارند و با مشکلات مالیاتی بیشتری مواجه هستند؛ چراکه در آن صورت بازگشت این پول‌ها به بورس دشوار خواهد شد.

مدیر عامل تأمین سرمایه کاردان در پایان گفت: استفاده و وجود ابزارهای مالی در بازار سرمایه یک کمک مؤثر به بازار است و می‌تواند مانع خروج منابع از بازار سرمایه شود.

مدیر عامل فرابورس ایران تشریح کرد

تأمین مالی ۲۲ همتی برای بیش از ۱۸۰۰ شرکت

۱۷ شهریور ماه مدیر عامل فرابورس ایران ۳ موضوع مهم برای موفقیت یک بنگاه اقتصادی در تأمین مالی از بازار سرمایه را مورد توجه قرار داد و گفت: یک تأمین مالی خوب و موفق از بازار سرمایه با رعایت اصول و الزامات «شراکت، مشاوره و شفافیت» انجام می‌شود.

به گزارش پایگاه اطلاع رسانی بازار سرمایه (سنا)، محمدعلی شیرازی در پنل معرفی راهکارها و ابزارهای نوین برای تأمین سرمایه شرکت‌های تجهیزات پزشکی و دارویی که در اتاق تهران با حضور مدیران صنعت دارو و سلامت کشور، رئیس کمیسیون بازار پول و سرمایه اتاق تهران و رئیس اداره کل نظارت بر انتشار اوراق بدهی سازمان بورس و اوراق بهادار برگزار شد، به تشریح

جدیدترین ابزارهای تأمین مالی در فرابورس پرداخت. شیرازی ضمن تشریح رسالت‌های فرابورس، ابزارهای متنوع این بازار را برای تأمین مالی و سرمایه‌گذاری

برشمرد و افزود: برای حضور در بازارهای سهامی فرابورس، شرکت‌ها باید شرایط پذیرش را احراز کنند. وی به راه‌اندازی بازار نوآفرین اشاره کرد و گفت: علاوه بر بازار اول و دوم برای داد و ستد سهام، بازار نوآفرین برای پذیرش سهام شرکت‌های رشدی، استارت‌آپ‌ها و دانش‌بنیان‌ها راه‌اندازی شد تا این بنگاه‌ها بتوانند با شرایطی راحت‌تر وارد بازار سرمایه شوند. مدیرعامل فرابورس ایران از فعالیت انواع صندوق‌های سرمایه‌گذاری در فرابورس خبر داد و افزود: صندوق‌های سرمایه‌گذاری جسورانه و خصوصی ابزارهایی مناسب برای تأمین مالی هستند. به گفته شیرازی انواع صکوک و اوراق بدهی نیز در فرابورس برای تأمین مالی بنگاه‌های اقتصادی تعریف شده‌اند. همچنین از آنجا که اوراق بدهی الزام به

بازارگردان و ضامن ندارند هزینه تأمین مالی را برای شرکت‌ها کاهش می‌دهند. ایشان در ادامه به رونق تأمین مالی از طریق بازار «کرافاندینگ» طی ۳ سال اخیر اشاره کرد و گفت: سکوهای تأمین مالی جمعی برای شرکت‌های کوچک با سقف تأمین مالی ۵۰ میلیارد تومانی در فرابورس فعال هستند. شیرازی با اشاره به اینکه تأمین مالی با روش کرافاندینگ هزینه‌ای بالاتر نسبت به سایر روش‌های تأمین مالی در فرابورس دارد، گفت: با وجود این سکوهای تأمین مالی جمعی با رونق قابل توجهی در ۳ سال اخیر روبه‌رو بوده‌اند و حدود ۲۲ همت برای بیش از ۱۸۰۰ شرکت، تأمین مالی از این بازار انجام شده است.

مدیرعامل کارگزاری ایمن بورس مطرح کرد

تبدیل بورس به بستر مطمئن سرمایه‌گذاری

۱۸ شهریور ماه حسین احمدی، مدیرعامل کارگزاری ایمن بورس تأکید کرد: کاهش ریسک‌های سیاسی، کنار گذاشتن قیمت‌گذاری دستوری و بازنگری در نرخ بهره بدون ریسک، از مهمترین اقداماتی است که می‌تواند به حمایت واقعی از بازار سرمایه منجر شود. به گفته وی، بازار سرمایه از نظر ارزندگی در وضع مناسبی قرار دارد و با اصلاح برخی سیاست‌ها، روند مثبتی را تجربه خواهد کرد.

حسین احمدی، در گفت‌وگو با خبرنگار پایگاه خبری بازار سرمایه ایران (سنا)، با اشاره به شرایط اخیر بازار، گفت: بازار سرمایه از نظر بنیادی در موقعیت ارزنده‌ای قرار دارد، اما آنچه در ماه‌های گذشته به روند منفی بازار منجر شد، بیشتر ناشی از ریسک‌های بیرونی به‌ویژه ریسک‌های سیاسی و منطقه‌ای بود.

مدیرعامل کارگزاری ایمن بورس افزود: در دوره‌هایی که تنش‌های سیاسی و نظامی افزایش پیدا می‌کند، طبیعی است که بازار با احتیاط بیشتری حرکت کند، اما به محض کاهش این فضا، بازار پتانسیل برگشت قدرتمند را خواهد داشت.

وی در ادامه به اوراق بیمه سهام نیز اشاره کرد و گفت: طرح‌هایی مثل اوراق بیمه سهام زمانی می‌توانند تأثیرگذار باشند که واقعاً مزیت رقابتی نسبت به بازار درآمد ثابت ایجاد کنند. در شرایطی که نرخ سود اوراق بالاست، تضمین ۲۵ درصدی در یک سال، چندان برای سرمایه‌گذاران جذاب نخواهد بود.

حذف قیمت‌گذاری دستوری، کلید اعتماد به بازار

مدیرعامل کارگزاری ایمن بورس یکی دیگر از موانع پیش‌روی بازار را تداوم قیمت‌گذاری دستوری در صنایع مختلف اعلام

مسیر روشن بازار با حمایت واقعی

حسین احمدی در پایان با ابراز امیدواری نسبت به برنامه‌های وزارت امور اقتصادی و دارایی برای حمایت واقعی از بازار سرمایه گفت: اگر دولت و وزارت امور اقتصادی و دارایی بتوانند با برنامه‌ریزی دقیق، ریسک‌های سیستماتیک را کاهش دهند، نرخ بهره را تعدیل کنند و اصلاحات لازم در ساختار بازار از جمله قیمت‌گذاری دستوری را عملیاتی کنند، بازار سرمایه نه تنها از این شرایط عبور می‌کند، بلکه به یک بستر مطمئن برای سرمایه‌گذاری بلندمدت تبدیل خواهد شد.

کرد و گفت: سال‌هاست درباره لزوم حذف قیمت‌گذاری دستوری صحبت می‌شود اما در عمل اقدامی جدی در این خصوص انجام نشده است. اگر این معضل حل شود، بازار به سرعت به تعادل خواهد رسید و ارزش‌گذاری‌ها منطقی‌تر خواهد شد.

وی افزود: در کمترین حالت، اگر بازار را از منظر دلاری یا ارزش جایگزینی هم حساب کنیم، به وضوح می‌بینیم که سهم‌ها در سطوح ارزنده‌ای قرار دارند. بنابراین، تنها کافی است سیاست‌های محدودکننده کنار گذاشته شوند تا بازار مسیر خود را پیدا کند.

با راهبری بورس تهران برگزار شد

دومین نشست برخط گروه کاری نظارت فیاس

مجازی در بورس تهران نکاتی را مطرح کرد.

فاطمه ناظمی کارشناس دیگر این اداره نیز دو نمونه واقعی از کشف مصادیق دست‌کاری بازار از طریق فضای مجازی را مطرح و پیامدهای حقوقی این اقدامات را به تفصیل تشریح کرد. همچنین در این جلسه، بر اهمیت تقویت رویکردهای نظارتی نوین و ارتقاء آمادگی بازارهای سرمایه در مواجهه با تحولات فضای مجازی تأکید شد.

پذیرش مسئولیت و برگزاری جلسات این گروه کاری زیر نظر مدیریت نظارت بر بازار بورس تهران، نشان‌دهنده تعهد در به کارگیری فناوری‌های پیشرفته، همکاری بین‌المللی و نوآوری در نظارت بر بازار از سوی بورس تهران است تا بازار مالی ایران را در برابر تهدیدهای دیجیتالی امروز، امن و شفاف نگه دارد.

۲۲ شهریور ماه دومین نشست برخط گروه کاری تخصصی نظارت بر بازار، با همکاری فدراسیون بازارهای سرمایه اروپا - آسیایی (FEAS)، با تمرکز بر رصد شبکه‌های اجتماعی در چهارچوب نظارت بر بازار بورس تهران برگزار شد.

به گزارش پایگاه خبری بازار سرمایه ایران (سنا) به نقل از بورس تهران، در این نشست که هفته گذشته با حضور محمدرضا شاه‌نظری، معاون نظارت بر بازار و رضا غفوری، مدیر نظارت بر بازار بورس تهران برگزار شد، حبیب غضنفری، رئیس اداره دیده‌بان سلامت بازار، با معرفی چهارچوب نوین نظارت دیجیتال، مروری جامع بر چالش‌های جهانی نظارت بر بازارهای مالی در عصر دیجیتال ارائه داد.

در این ارائه، نمونه‌های مهم بین‌المللی از دستکاری و تقلب بازار در شبکه‌های اجتماعی مانند توییتر و reddit بررسی شد. در ادامه اقدامات عملی بورس تهران از جمله تعریف وظایف تخصصی نظارت بر شبکه‌های اجتماعی در بازار سرمایه ذیل اداره دیده‌بان سلامت بازار، به عنوان گامی مؤثر در شفافیت و سلامت بازار معرفی گردید.

غضنفری در عین حال، ضمن تأکید بر اهمیت نظارت بر فضای مجازی در بازارهای سرمایه، به نقش تأثیرگذار شبکه‌های اجتماعی در شکل‌گیری رفتار سرمایه‌گذاران و ضرورت اتخاذ رویکردهای نوین نظارتی اشاره کرد.

زهرا رضانی کارشناس اداره دیده‌بان سلامت بازار بورس تهران نیز درباره ابزارهای پایش و رویکردهای اجرایی نظارت بر فضای

رئیس اداره نظارت بر انتشار اوراق بهادار بدهی سازمان بورس و اوراق بهادار تشریح کرد

انواع روش های تأمین مالی در صنعت دارو

۲۲ شهریور ماه رئیس اداره نظارت بر انتشار اوراق بهادار بدهی سازمان بورس و اوراق بهادار در همایش «معرفی ابزارهای تأمین مالی» صنعت دارو که در محل اتاق تهران برگزار شد، انواع ابزارهای تأمین مالی شرکت های دارویی از مسیر بازار سرمایه را تشریح کرد. به گزارش پایگاه خبری بازار سرمایه ایران (سنا)، مرتضی چشان، با اشاره به اینکه در بازار سرمایه برای تأمین مالی شرکت ها، ابزارهای مختلفی وجود دارد، توضیح داد: کاربردی ترین ابزار تأمین سرمایه در گردش شرکت ها از جمله شرکت های دارویی، ابزار مرابحه است.

گفت: با توجه به اینکه در سال های گذشته تأمین مالی و دریافت تسهیلات بسیاری از شرکت ها از طریق بازار پول رخ می داد، متقاضیان تأمین مالی، آشنایی کمتری با بازار سرمایه دارند و برگزاری نشست هایی از این دست، آشنایی ارکان انتشار اوراق بدهی با تأمین مالی را بیشتر و تسهیل می کند.

وی در این نشست همچنین به امکان انتشار اوراق مرابحه کوچک و کوتاه مدت به ۲ روش عرضه عمومی و خصوصی اشاره کرد و افزود: شرکت ها در زمان انتشار اوراق کوچک و کوتاه مدت می توانند برای ضمانت اوراق از تک سهم به عنوان وثیقه و حتی ضمانت نامه بانکی استفاده کنند، پیش از این شرکت ها برای استفاده از سهام به عنوان وثیقه می بایست رتبه بندی شده و حداقل ۳ سهم معرفی می کردند.

ایشان افزود: تصور عمده شرکت ها این است که اوراق مرابحه صرفاً برای خرید مواد اولیه است، در حالی که شرکت ها بر اساس ماده ۱۰ دستورالعمل انتشار اوراق مرابحه می توانند علاوه بر مواد اولیه، برای خرید سایر دارایی ها از جمله زمین، ساختمان، ماشین آلات و تجهیزات، نرم افزار، سهام و ... نیز اقدام به تأمین مالی کنند.

رئیس اداره نظارت بر انتشار اوراق بهادار بدهی سازمان بورس و اوراق بهادار تأکید کرد: مواردی که در زمان درخواست انتشار اوراق مرابحه باید مدنظر قرار گیرد این است که دارایی مبنای انتشار اوراق مرابحه باید آماده، مشخص و معین باشد و دارایی مدنظر باید از شخصی که با شرکت متقاضی تأمین مالی، اتحاد مالکیتی نداشته باشد ظرف مدت حداکثر ۶ ماه خریداری شود. چشان در ادامه به ذکر اهداف برگزاری این نشست پرداخت و

دبیر کمیته فقهی سازمان بورس و اوراق بهادار بیان کرد

انتشار اولین اوراق منفعت مقید و غیرمقید

۲۴ شهریور ماه مجید پویان مهر دبیر کمیته فقهی سازمان بورس و اوراق بهادار گفت: با موافقت کمیته فقهی سازمان بورس و اوراق بهادار، مبنی بر انتشار نخستین اوراق منفعت مقید و غیرمقید، زمینه مشارکت دارندگان این اوراق در فعالیتهای موضوع انتشار اوراق فراهم می شود. امری که می تواند به تعمیق بازار سرمایه ایران کمک کند.

دبیر کمیته فقهی سازمان بورس و اوراق بهادار در گفت و گو با خبرنگار پایگاه خبری بازار سرمایه ایران (سنا)، توضیح

در صورت تحقق منافع کمتر از سود علی الحساب و ارزش اسمی، کسری را از منابع خود جبران کند. در بخش غیرمقید که ۱۰ درصد از حجم اوراق را تشکیل می‌دهد، نرخ سود علی الحساب ۲۳ درصد سالانه است. در این بخش، بانی تعهدی برای پرداخت مبلغ اسمی اوراق در سررسید ندارد و تسویه نهایی بر اساس منافع تحقق یافته انجام می‌شود.

دبیر کمیته فقهی سازمان بورس و اوراق بهادار تأکید کرد: نوآوری این ورقه منفعت در بخش غیرمقید اوراق است که بر مبنای آن، برای اولین بار در بازار سرمایه ایران اوراق منفعت به گونه‌ای طراحی شد که دارنده ورقه در کسب و کار موضوع انتشار اوراق به‌صورت بیشتری درگیر می‌شود و از محل سرمایه‌گذاری خود بسته به شرایط بازار موضوع اوراق منفعت، ممکن است بیشتر از سود متعارف اوراق تأمین مالی کسب کند یا نسبت به سایر اوراق تأمین مالی عایدی کمتری داشته باشد.

داد: کمیته فقهی سازمان بورس و اوراق بهادار، با انتشار اولین اوراق منفعت از نوع «مقید و غیرمقید» برای شرکت قطب پتروشیمی لاوان موافقت کرد. این مصوبه مسیری برای تأمین مالی شرکت‌هایی است که مالک منافع هستند و قصد دارند از محل آن تأمین مالی کنند.

به گفته مجید پویان‌مهر، با موافقت کمیته فقهی سازمان بورس و اوراق بهادار، مبنی بر انتشار اولین اوراق منفعت مقید و غیرمقید، اوراق منفعت قطب پتروشیمی لاوان به دو بخش «مقید» و «غیرمقید» تقسیم شده است. در بخش مقید که ۹۰ درصد از حجم اوراق را شامل می‌شود، در طول دوره سود علی الحساب سالانه ۲۳ درصد و قابل پرداخت در بازه‌های سه‌ماهه تعیین شده است. در سررسید ۳ ساله، اگر منافع تحقق یافته بیش از ۱۱۰ درصد سود علی الحساب و ارزش اسمی باشد، مازاد آن به عنوان حق‌الوکاله به بانی (پتروشیمی لاوان) تعلق می‌گیرد. وی افزود: همچنین، این شرکت متعهد شده است که

مدیرپذیرش بورس تهران مطرح کرد

پذیرش ۹ شرکت و درج ۱۳ صندوق سرمایه‌گذاری در ۶ ماهه نخست سال

مؤسسات اعتباری) با نماد بانک، صندوق سرمایه‌گذاری رویش همراه سرمایه با نماد رویش همراه، صندوق سرمایه‌گذاری سهامی اهرمی پیشران پارسیان با نماد پیشران، صندوق سرمایه‌گذاری بخشی صنایع اعتبار با نماد بانکدار و صندوق سرمایه‌گذاری اعتبار سهام ایرانیان (صدور ابطالی) با نماد اعتبار سهام ازجمله

۲۹ شهریور ماه مدیر پذیرش بورس تهران از پذیرش ۹ شرکت و درج ۱۳ صندوق سرمایه‌گذاری در فهرست صندوق‌های قابل معامله در بورس تهران در ۶ ماهه ابتدای امسال خبر داد.

پوریا خالیدیان در گفت‌وگو با پایگاه خبری بازار سرمایه ایران (سنا)، با اشاره به برنامه‌های بورس تهران گفت: از ابتدای فروردین امسال تاکنون ۹ شرکت پذیرش، ۲ نماد درج و یک شرکت عرضه اولیه شد. همچنین ۱۴ جلسه هیئت پذیرش در این بازه زمانی برگزار شده است.

وی با بیان اینکه ۱۳ صندوق سرمایه‌گذاری در ۶ ماهه ابتدای امسال در فهرست صندوق‌های قابل معامله در بورس تهران درج شده‌اند، توضیح داد: صندوق سرمایه‌گذاری صنایع بخشی دایا (صنعت غذایی و آشامیدنی به جز قند و شکر) با نماد مزه، صندوق سرمایه‌گذاری بخشی صنایع آگاه (صنعت بانک و

صندوق‌های سرمایه‌گذاری هستند که در ۶ ماهه ابتدای امسال در فهرست صندوق‌های قابل معامله در بورس تهران ثبت شده‌اند.

خالدیان ادامه داد: صندوق سرمایه‌گذاری مشترک سبحان (صدور ابطالی) با نماد یلدا، صندوق سرمایه‌گذاری آرمان کارآفرین (صدور ابطالی) با نماد آسا، صندوق سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار با درآمد ثابت ثمر گندم با نماد ثمر، صندوق سرمایه‌گذاری بخشی صنایع سینا (محصولات غذایی و آشامیدنی به جز قند و شکر) با نماد لذیذ، صندوق سرمایه‌گذاری شاخصی هم‌وزن تراز (صدور ابطالی) با نماد هم‌تراز، صندوق سرمایه‌گذاری بخشی صنایع اندیشه صبا (بانک‌ها و مؤسسات اعتباری) با نماد بنکر و صندوق سرمایه‌گذاری بخشی راهبر صنایع مهرگان (محصولات شیمیایی) با نماد الکان از دیگر صندوق‌هایی است که در ۶ ماهه ابتدای امسال در فهرست صندوق‌های قابل معامله در بورس تهران درج شده‌اند. وی با تأکید بر اینکه اوراق بدهی (گام، مباحه و اجاره)

۱۰ شرکت نیز با رقمی معادل ۱۳ همت در این بازه زمانی درج شد، گفت: اوراق گام شرکت بانک سینا با رقمی معادل ۸۰ میلیارد تومان، اوراق مباحه شرکت گروه صنعتی پاکشو با رقمی معادل ۸۰۰ میلیارد تومان، اوراق اجاره شرکت پتروشیمی آپادانا خلیج فارس با رقمی معادل یک هزار میلیارد تومان، اوراق مباحه شرکت نساجی هدیه البرز مشهد با رقمی معادل ۱۵۰ میلیارد تومان، اوراق اجاره سهام شرکت صنایع پتروشیمی خلیج فارس با رقمی معادل ۴ هزار میلیارد تومان، اوراق اجاره شرکت گروه مالی صبا تأمین با رقمی معادل یک هزار میلیارد تومان، اوراق اجاره شرکت پتروشیمی ارغوان گستر ایلام با رقمی معادل یک هزار میلیارد تومان، اوراق مباحه شرکت ایران ترانسفو با رقمی معادل ۵۰۰ میلیارد تومان، اوراق اجاره شرکت صنایع پتروشیمی خلیج فارس با رقمی معادل ۴ هزار میلیارد تومان، اوراق مباحه شرکت شیشه همدان با رقمی معادل ۸۰۰ میلیارد تومان نیز درج شده است.

معاون نظارت بر بورس‌ها و ناشران سازمان بورس و اوراق بهادار خبر داد

جهش ۱۴۵ درصدی افزایش سرمایه شرکت‌ها در ۵ ماه نخست امسال

برخوردار بوده‌اند؛ به‌طوری که مجموع ارزش مجوزهای صادر شده در این بازه زمانی به ۲۰۱۹۳ هزار میلیارد ریال رسید، در حالی که این رقم در مدت مشابه سال گذشته ۸۹۵ هزار میلیارد ریال بود و رشدی بیش از ۱۴۵ درصد را نشان می‌دهد.

یاری در خصوص عوامل مؤثر در شکل‌گیری این روند با

۳۰ شهریور ماه معاون نظارت بر بورس‌ها و ناشران سازمان بورس و اوراق بهادار اعلام کرد: در ۵ ماه نخست سال ۱۴۰۴، با وجود رشد محدود تعداد مجوزها، ارزش افزایش سرمایه‌ها بیش از ۱۴۵ درصد رشد کرد. حدود ۸۰ درصد این افزایش‌ها از محل تجدید ارزیابی‌ها بوده که با بهره‌گیری از معافیت‌های مالیاتی ماده ۱۴ قانون رفع موانع تولید انجام شده است.

به گزارش پایگاه خبری بازار سرمایه ایران (سنا)، حمید یاری معاون نظارت بر بورس‌ها و ناشران سازمان بورس و اوراق بهادار در گفت‌وگو با بورس امروز، توضیح داد: در ۵ ماهه نخست سال جاری، ۶۴ مجوز افزایش سرمایه صادر شد که در مقایسه با ۶۲ مجوز صادر شده در مدت مشابه سال ۱۴۰۳، رشد حدود ۳ درصدی را نشان می‌دهد.

یاری ادامه داد: با وجود رشد به نسبت ملایم در تعداد مجوزهای صادر شده، افزایش سرمایه‌ها از جهشی چشمگیر

ظرفیت آن برای تأمین مالی از طریق بازار سرمایه یا شبکه بانکی افزایش می‌یابد.

به گفته ایشان، یکی از نتایج افزایش سرمایه از محل تجدید ارزیابی دارایی‌ها، افزایش شفافیت اطلاعاتی شرکت است.

معاون نظارت بر بورس‌ها و ناشران سازمان بورس و اوراق بهادار از تجدید ارزیابی دارایی‌ها به عنوان اقدامی اصلاحی در چهارچوب استانداردهای حسابداری و الزامات قانونی نام برد و تأکید کرد: تجدید ارزیابی، تصویری واقعی‌تر و به‌روز‌تر از وضعیت دارایی‌های شرکت ارائه می‌دهد که با هدف اصلی بازار سرمایه یعنی افشای کامل و منصفانه اطلاعات هم‌سو است و به بهبود کیفیت تصمیم‌گیری سرمایه‌گذاران کمک می‌کند.

استانداردهای حسابداری شماره ۱۱ (دارایی‌های ثابت مشهود) و شماره ۱۷ (دارایی‌های نامشهود)

معاون نظارت بر بورس‌ها و ناشران سازمان بورس و اوراق بهادار، با اشاره به استاندارد حسابداری شماره ۱۱ (دارایی‌های ثابت مشهود)، گفت: به موجب این استاندارد واحدهای تجاری می‌توانند در بازه‌های مشخص نسبت به تجدید ارزیابی دارایی‌های خود اقدام کرده و ارزش‌های دفتری را به ارزش‌های منصفانه روز نزدیک کنند، به‌ویژه زمانی که بهای تمام‌شده تاریخی دارایی‌ها با ارزش‌های جاری بازار از فاصله زیادی برخوردار شده باشد.

یاری در ادامه به محاسبه بهای واقعی خدمات و کالای تولیدی شرکت‌ها در نتیجه این افزایش سرمایه اشاره کرد و افزود: به موجب آن محاسبه هزینه استهلاک بر اساس بهای تمام‌شده تاریخی، به تعیین بهای تمام‌شده کالا با نرخی متفاوت از سایر شرکت‌های فعال در همان صنعت منجر می‌شود.

وی توضیح داد: این تفاوت، بهره‌وری واقعی شرکت را به استفاده‌کنندگان صورت‌های مالی نشان نمی‌دهد و موجب انحراف در تصمیمات اقتصادی، به‌ویژه در شرکت‌های قدیمی‌تر با هزینه استهلاک کمتر، می‌شود.

یاری در خصوص اصلاح ساختار مالی شرکت‌ها در نتیجه افزایش سرمایه از محل تجدید ارزیابی گفت: بسیاری از ناشران به‌منظور کاهش فشار نسبت‌های اهرمی و بهبود ساختار سرمایه، به افزایش

اشاره به استفاده گسترده از ظرفیت قانونی تجدید ارزیابی دارایی‌ها، گفت: در ۵ ماه نخست سال ۱۴۰۴، حدود ۸۰ درصد از کل افزایش سرمایه‌ها از محل مازاد تجدید ارزیابی بوده، در حالی که این سهم در مدت مشابه سال قبل فقط ۱۶ درصد بود.

به گفته معاون نظارت بر بورس‌ها و ناشران سازمان بورس و اوراق بهادار؛ این تغییر، حاصل بهره‌برداری شرکت‌ها از مقررات ماده ۱۴ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و معافیت‌های مالیاتی مرتبط با تجدید ارزیابی است.

وی اعلام کرد: افزایش سرمایه از محل مطالبات حال‌شده سهامداران، آورده نقدی و سلب حق تقدم، سهمی ۷ درصدی و ارزشی نزدیک به ۱۵۰ هزار میلیارد ریال را به خود اختصاص داده؛ در حالی که سهم سود انباشته و اندوخته‌ها از کل افزایش سرمایه‌ها معادل ۱۳ درصد و حدود ۲۸۶ هزار میلیارد ریال بوده است.

معاون نظارت بر بورس‌ها و ناشران سازمان بورس و اوراق بهادار تأکید کرد: در سال ۱۴۰۳ نیز سهم سود انباشته و اندوخته‌ها حدود ۳۲ درصد از کل افزایش سرمایه‌ها و معادل ۳۵۷۶ هزار میلیارد ریال بوده که پس از مازاد تجدید ارزیابی دارایی‌ها با سهم ۵۹ درصدی، به عنوان دومین منبع عمده افزایش سرمایه شرکت‌ها شناخته می‌شود. همچنین، سهم منابع حاصل از مطالبات، آورده نقدی و سلب حق تقدم در این سال حدود ۹ درصد از کل افزایش سرمایه‌ها را تشکیل داده است.

ضرورت تجدید ارزیابی طبق استانداردهای ۱۱ و ۱۷

معاون نظارت بر بورس‌ها و ناشران سازمان بورس و اوراق بهادار با اشاره به ماده ۱۴ قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی، گفت: این ماده قانونی امکان تجدید ارزیابی دارایی‌ها و بهره‌مندی از معافیت مالیاتی ناشی از افزایش سرمایه را برای شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس تهران و فرابورس ایران فراهم کرده است.

وی یادآور شد: افزایش سرمایه از محل تجدید ارزیابی، موجب رشد حقوق صاحبان سهام و کاهش نسبت بدهی به سرمایه می‌شود، در نتیجه ریسک اعتباری شرکت کاهش یافته و

سرمایه از محل مازاد تجدید ارزیابی روی آورده‌اند تا ریسک مالی را کاهش داده و ظرفیت جذب منابع جدید را افزایش دهند. ایشان افزود: پایان دوره تناوب تجدید ارزیابی دارایی‌ها برای برخی ناشران، از دیگر عوامل رشد افزایش سرمایه در سال جاری بوده است. معاون نظارت بر بورس‌ها و ناشران سازمان بورس و اوراق بهادار با اشاره به استانداردهای حسابداری شماره ۱۱ (دارایی‌های ثابت مشهود) و شماره ۱۷ (دارایی‌های نامشهود)، اعلام کرد: واحدهای تجاری که از مدل تجدید

ارزیابی استفاده می‌کنند، موظف‌اند در بازه‌های زمانی منظم و متناسب با ماهیت دارایی‌ها، نسبت به تجدید ارزیابی مجدد اقدام کنند تا اختلاف با اهمیت میان ارزش دفتری و ارزش منصفانه دارایی‌ها وجود نداشته باشد. یاری تأکید کرد: شرکت‌هایی که در سال‌های گذشته تجدید ارزیابی انجام داده بودند، با پایان دوره تناوب و الزام استانداردها، در سال جاری مجدداً به تجدید ارزیابی و افزایش سرمایه از این محل اقدام کرده‌اند.

مدیر عملیات بازار ابزارهای نوین مالی بورس تهران خبر داد

۱۰۰ تایی شدن صندوق‌های قابل معامله بورس تهران

۳۰ شهریور ماه مدیر عملیات بازار ابزارهای نوین مالی بورس تهران اعلام کرد: با پذیره‌نویسی یکصدمین نماد در روز شنبه ۲۹ شهریور ۱۴۰۴، تعداد صندوق‌های ETF فعال در بورس تهران به ۱۰۰ صندوق رسید.

به گزارش پایگاه خبری بازار سرمایه ایران (سنا)، وحید مطهری‌نیا، مدیر عملیات بازار ابزارهای نوین مالی بورس تهران گفت: صندوق‌های قابل معامله به عنوان ابزار غیرمستقیم سرمایه‌گذاری در بازار سرمایه شناخته می‌شوند. وی انواع این صندوق‌ها را نام برد و تأکید کرد: این صندوق‌ها در انواع مختلف از جمله سهامی، درآمد ثابت، مختلط، املاک و مستغلات و صندوق در صندوق در اختیار سرمایه‌گذاران بورس تهران قرار دارد. مخاطب هر یک از این صندوق‌ها، طیفی مشخص از سرمایه‌گذاران با سطوح ریسک متفاوت هستند. به عنوان مثال، صندوق‌های با درآمد ثابت برای اشخاص با سطح ریسک پایین‌تر و بازده مورد انتظار کمتر، می‌باشد.

۲۹۵ همت ارزش صندوق‌های ETF فعال در بورس

مدیر عملیات بازار ابزارهای نوین مالی بورس تهران گفت: در حال حاضر ارزش صندوق‌های ETF فعال در بورس تهران معادل ۲۹۵ همت بوده که شامل تمام انواع صندوق‌های سرمایه‌گذاری است. از آن میان، ارزش صندوق‌های سهامی بورس تهران برابر ۷۳ همت بوده که حدود ۰.۹ درصد از کل ارزش بازار و ۴.۵ درصد از ارزش سهام شناور پذیرفته‌شده در این بورس است.

نقش پررنگ صندوق‌های سرمایه‌گذاری در تأمین مالی

مطهری‌نیا به نقش پررنگ صندوق‌های سرمایه‌گذاری در تأمین مالی اشاره کرد و افزود: توسعه صندوق‌های سرمایه‌گذاری در کنار فراهم آوردن امکان سرمایه‌گذاری حرفه‌ای‌تر در بازار، به تأمین مالی بخش واقعی اقتصاد هم کمک شایانی کرده است. مثلاً اوراق بدهی تأمین مالی

نشست تخصصی «حاکمیت شرکتی و پایداری» در سازمان بورس و اوراق بهادار برگزار شد

تضاد منافع و کنترل معاملات با اشخاص وابسته را نیز داشته باشد. به گفته کارشناسان حاضر در جلسه، امروزه نحوه حکمرانی شرکتی به یکی از معیارهای اصلی برای رتبه‌بندی و ارزیابی عملکرد شرکت‌ها تبدیل شده و در کنار داده‌های مالی و کیفیت ساختارهای کنترلی، گزارشگری و شفافیت نیز از اهمیت ویژه‌ای برخوردار شده‌اند. در بخش پایانی این جلسه نیز اقدامات سازمان بورس و اوراق بهادار در سال‌های اخیر در حوزه حاکمیت شرکتی از جمله توسعه سامانه‌های نظارتی، تدوین و اصلاح دستورالعمل‌ها و طراحی دوره‌های آموزشی برای ارتقاء آگاهی مدیران شرکت‌ها در حوزه حکمرانی شرکتی مورد بررسی قرار گرفت. این دوره آموزشی در ۳ محور اصلی شامل «دستورالعمل حاکمیت شرکتی و گزارشگری پایداری»، «مدیریت ریسک و شناسایی ریسک‌ها» و «ساختار کنترل‌های داخلی و ویژگی‌های آن» با تدریس اساتید برجسته این حوزه برگزار شد.

۳۰ شهریور ماه به گزارش پایگاه خبری بازار سرمایه ایران (سنا)، دوره آموزشی تخصصی «حاکمیت شرکتی با محوریت دستورالعمل حاکمیت شرکتی، پایداری، ساختار کنترل‌های داخلی و شناسایی و مدیریت ریسک‌ها» در ساختمان مطهری سازمان بورس و اوراق بهادار، با حضور جمعی از مدیران عامل و اعضای هیئت مدیره شرکت‌های بورسی برگزار شد.

این دوره را مدیریت نظارت بر ناشران و اداره آموزش سازمان بورس و اوراق بهادار با هدف حمایت از رشد پایدار شرکت‌ها در چارچوب اصول اخلاقی، قانونی و راهبردی طراحی و اجرا کردند.

در بخش نخست این نشست، موضوعاتی چون الزامات دستورالعمل حاکمیت شرکتی و گزارشگری پایداری مورد بررسی قرار گرفت. در ادامه نیز مباحث تخصصی پیرامون ساختارهای کنترلی در شرکت‌ها، شیوه شناسایی ریسک‌ها و مدل‌های مدیریت ریسک مطرح شد. در جریان این نشست، حمید یاری، معاون نظارت بر بورس‌ها و ناشران سازمان بورس و اوراق بهادار، با اشاره به پیچیدگی‌های روزافزون بازارهای جهانی، بر لزوم بازنگری در نحوه حکمرانی شرکت‌ها تأکید کرد. وی گفت: دیگر نمی‌توان صرفاً با تکیه بر داده‌های مالی سنتی، عملکرد شرکت‌ها را ارزیابی کرد و باید ساختارهای حاکمیتی به گونه‌ای طراحی شود که امکان تصمیم‌گیری شفاف، مسئولانه و پاسخ‌گو فراهم شود. در این نشست همچنین اعلام شد وجود هیئت مدیره‌ای مستقل، متعهد و متخصص یکی از ارکان اصلی حکمرانی مؤثر است. چنین ساختاری نه تنها باید حقوق تمام سهامداران را رعایت کند، بلکه توانایی مدیریت

مدیر بازار مشتقه و ابزارهای نوین مالی بورس کالای ایران مطرح کرد

صندوق‌های «مولتی NAV»، منابع خرد را وارد چرخه تولید می‌کنند

۳۰ شهریور ماه به گزارش تجارت نیوز، رحمان آراسته مدیر بازار مشتقه و ابزارهای نوین مالی بورس کالای ایران در خصوص توسعه ابزارهای مالی جدید در بورس کالا اظهار کرد: همانطور که در بازار سهام صندوق‌های بخشی در صنایع مختلف مانند خودرو فعالیت می‌کنند، در بورس کالا نیز صندوق‌های «مولتی NAV» یا چندکالایی طراحی شده‌اند. این صندوق‌ها می‌توانند با دریافت مجوز از سازمان بورس و اوراق بهادار در حوزه‌های مختلف کالایی مانند مس، گندله، آهن، خودرو و سایر گواهی‌های سپرده، سرمایه‌گذاری کنند.

مدیر بازارهای مشتقه و ابزارهای نوین مالی بورس کالای ایران در ادامه بیان کرد: مدیر صندوق براساس شرایط بازار تصمیم می‌گیرد که در کدام حوزه ورود کند.

به عنوان مثال، اگر بازار سنگ آهن جذاب باشد، بخشی از پرتفوی صندوق به این حوزه اختصاص می‌یابد یا اگر زعفران مناسب‌تر باشد، صندوق وارد زعفران می‌شود. در واقع مردم با خرید واحدهای این صندوق‌ها، به‌طور غیرمستقیم در تولید کشور مشارکت می‌کنند و صندوق‌ها با منابع جمع‌آوری شده از مردم، وارد خرید گواهی‌های سپرده می‌شوند.

احیای معادن از مسیر گواهی سپرده شمش طلا

آراسته با اشاره به تجربه راه‌اندازی گواهی سپرده شمش طلا اظهار کرد: در ابتدای راه‌اندازی، برخی معادن با مشکلات مالی مواجه بودند، اما پس از ورود به این بازار توانستند سرمایه در گردش خود را تأمین کرده، خطوط تولید جدید راه‌اندازی کنند و به فروش محصولات بپردازند. این روند باعث شد معادن دیگر نیز به بازار بپیوندند. اکنون با وجود استانداردها و خزانه مشخص، تولیدکنندگان طلا به راحتی می‌توانند گواهی سپرده منتشر کرده و در صورت تمایل آن را در بازار به فروش برسانند.

ورود منابع مالی به چرخه تولید

مدیر بازارهای مشتقه و ابزارهای نوین مالی بورس کالای ایران در ادامه بیان کرد: هم‌اکنون بیش از ۲۳ نهاد مالی در حوزه صندوق‌های طلا فعال هستند و چهار نهاد جدید نیز در آستانه ورود قرار دارند. تاکنون حدود ۲۰۰ هزار میلیارد تومان نقدینگی از طریق صندوق‌های طلا جذب شده است.

آراسته تأکید کرد: «این نقدینگی به‌طور مستقیم وارد چرخه تولید می‌شود. عرضه‌کننده گواهی، تولیدکننده است و صندوق‌ها از او خرید می‌کنند؛ مردم نیز با خرید واحدهای صندوق‌ها در این چرخه سهیم می‌شوند.»

وی ادامه داد: استقبال مردم از صندوق‌های طلا بسیار گسترده بوده است؛ به‌طوری‌که بیش از یک میلیون نفر سرمایه‌گذار حقیقی در این صندوق‌ها حضور دارند. دلیل اصلی این استقبال، شفافیت و امنیت بازار است؛ چرا که پشت هر گواهی سپرده یک دارایی واقعی وجود دارد و هیچ‌گونه فروش صوری در بورس کالا انجام نمی‌شود.

مدیر بازارهای مشتقه و ابزارهای نوین مالی بورس کالای ایران اضافه کرد: صندوق‌های طلا علاوه بر جذب نقدینگی، مانع خروج پول از بازار سرمایه شده‌اند. سرمایه‌گذاران می‌توانند به راحتی بین طلا و سهام جابه‌جا شوند؛ به عنوان مثال، در صورت کاهش قیمت طلا، سرمایه‌گذار طلا را فروخته و سهام خریداری می‌کند و بالعکس.

او در ادامه گفت: اگر دو میلیارد دلار نقدینگی جذب صندوق‌های طلا نشده بود، اثرات اقتصادی ورود این نقدینگی بر بازار غیررسمی طلا، سکه و حتی ارز بسیار مخرب بود؛ بورس کالا با این ابزار نقش مهمی در کنترل نقدینگی ایفا کرده است.

آراسته با اشاره به طرح‌های جدید بورس کالا که در دست اجراست بیان کرد: بر اساس قانون تأمین مالی تولید، بورس کالا موظف به توسعه این مدل در سایر کالاها نیز هست. در حال حاضر معاملات طلا از ساعت ۱۲ تا ۱۸ انجام می‌شود و ابزار جدیدی تحت عنوان «اوراق سلف طلا» نیز در دست طراحی است. به این ترتیب، تولیدکننده معدن می‌تواند از طریق انتشار اوراق سلف تأمین مالی کند و در سررسید به جای سود بانکی، گواهی سپرده طلا به سرمایه‌گذاران تحویل دهد.

به‌طور مثال امروز هزار تومان سرمایه‌گذاری می‌کند و در سررسید معادل آن طلا تحویل می‌گیرد؛ بنابراین نوسان قیمت طلا تأثیری در اصل سرمایه او ندارد.

او در ادامه گفت: مجوزهای لازم صادر شده و دو شرکت درخواست خود را ارائه کرده‌اند. در صورت عملیاتی شدن، این ابزار می‌تواند تحولی بزرگ در حوزه تأمین مالی معادن طلا ایجاد کند. در این روش، فرد

مدیرعامل کارگزاری بانک صنعت و معدن مطرح کرد

واکنش بورس به ریسک‌های سیاسی طبیعی اما اغلب بیش از حد است

برابر رویدادهای سیاسی، حساسیت شدید نشان داده و حتی نه از جنگ، بلکه از ترس مرده است.

ملماسی به دوره خروج آمریکا از برجام در زمان ریاست‌جمهوری ترامپ اشاره می‌کند که با وجود افزایش ارزش دلاری بازار، تنش‌های سیاسی همچنان نوسانات شدیدی رقم زد.

با این حال، مدیرعامل کارگزاری بانک صنعت و معدن معتقد است: برخی واکنش‌های بازار بیش از اندازه هیجانی‌اند و با وجود ارزندگی تاریخی سهام در شرایط فعلی، بی‌اعتمادی ناشی از ریزش سال ۱۳۹۹ و ریسک‌گریزی سرمایه‌گذاران، فعلاً اجازه نداده روند صعودی پایدار شکل بگیرد. در کنار این عوامل، نرخ بهره بالا، قیمت‌گذاری دستوری و ناترازی‌های اقتصادی داخلی نیز فشار مضاعفی بر بورس وارد می‌کنند و اثر ریسک‌های سیاسی را تشدید می‌سازند.

ملماسی در جمع‌بندی صحبت‌هایش گفت: واکنش بورس ایران به ریسک‌های سیاسی طبیعی است، زیرا این ریسک‌ها مستقیم اعتماد سرمایه‌گذاران و چشم‌انداز اقتصادی را تحت تأثیر قرار می‌دهند. با این حال، شدت این واکنش‌ها به دلیل ویژگی‌های خاص بازار ایران بیش از حد است.

وی در پایان تأکید کرد: با کاهش ریسک‌های سیاسی از مسیر دیپلماسی، شفافیت در سیاست‌گذاری و انجام اصلاحات اقتصادی می‌توان زمینه بهبود پایدار بازار سرمایه را فراهم کرد.

۳۰ شهریور ماه رامین ملماسی، مدیرعامل کارگزاری بانک صنعت و معدن، معتقد است واکنش‌های بورس ایران به ریسک‌های سیاسی، هرچند طبیعی، اما اغلب بیش از حد و هیجانی است و عمق کم بازار، مداخلات دولتی و خاطره تلخ ریزش‌های گذشته باعث شده سرمایه‌گذاران نسبت به اخبار سیاسی واکنش‌هایی شدیدتر از واقعیت نشان دهند.

مدیرعامل کارگزاری بانک صنعت و معدن، در گفت‌وگو با پایگاه خبری بازار سرمایه ایران (سنا)، گفت: بازارهای مالی در کشورهای در حال توسعه مانند ایران به‌شدت تحت تأثیر عوامل سیاسی و ژئوپلیتیک قرار دارند. به همین دلیل، واکنش بورس ایران به ریسک‌هایی نظیر تحریم‌ها، تنش‌های دیپلماتیک، احتمال فعال شدن مکانیزم ماشه یا مذاکرات بین‌المللی را باید طبیعی دانست.

رامین ملماسی با اشاره به دلایل طبیعی بودن این واکنش‌ها، آنها را در ۳ محور اصلی خلاصه کرد و توضیح داد: نخست، حساسیت بالای بورس تهران به اخبار سیاسی است. به گفته او، عمق کم بازار و وابستگی به عوامل خارجی باعث می‌شود شاخص‌ها به‌سرعت تغییر کنند. نمونه آن، دیدار وزیر خارجه ایران با رئیس‌آژانس بین‌المللی انرژی اتمی در سپتامبر ۲۰۲۵ بود که نگرانی‌ها از مکانیزم ماشه را کاهش داد و چند روزی بورس را سبزپوش کرد؛ ولی در مقابل، انتشار خبرهایی از احتمال تحریم‌های تازه یا تنش‌های منطقه‌ای خروج سرمایه و ریزش شاخص را رقم زد.

مدیرعامل کارگزاری صنعت و معدن در مورد دلیل دوم گفت: ریسک‌های سیاسی در دسته ریسک‌های سیستماتیک قرار می‌گیرند؛ ریسک‌هایی که خارج از کنترل شرکت‌ها یا سازمان بورس و اوراق بهادار بوده و کل بازار را در بر می‌گیرند.

وی گفت به‌طور مثال، تهدید جنگ یا تحریم‌ها مستقیم اعتماد سرمایه‌گذاران را کاهش داده و نقدینگی را از بازار خارج می‌کند. ملماسی ضمن تشریح دلیل سوم، تأکید کرد: سومین دلیل، تجربه تاریخی بازار است. ایشان یادآوری می‌کند که بورس تهران بارها در

نشان بورس تهران

لوگوی بورس تهران برگرفته از یک نشان برنجی مربوط به دوره هخامنشیان است که در استان لرستان کشف شده است. در این لوگو چهار انسان دست در دست یکدیگر (اتحاد و همکاری) در درون دایره‌ای قرار دارند که نشان گردنیا است. دنیایی که براساس افسانه‌های قدیمی ایران بر روی شاخ دو گاو قرار دارد؛ که خود نشانه ثروت و بهرهوری هستند. این نشان هم اکنون در موزه لوور پاریس نگهداری می‌شود.

تحليل صنعت

بررسی و تحلیل صنعت سیمان

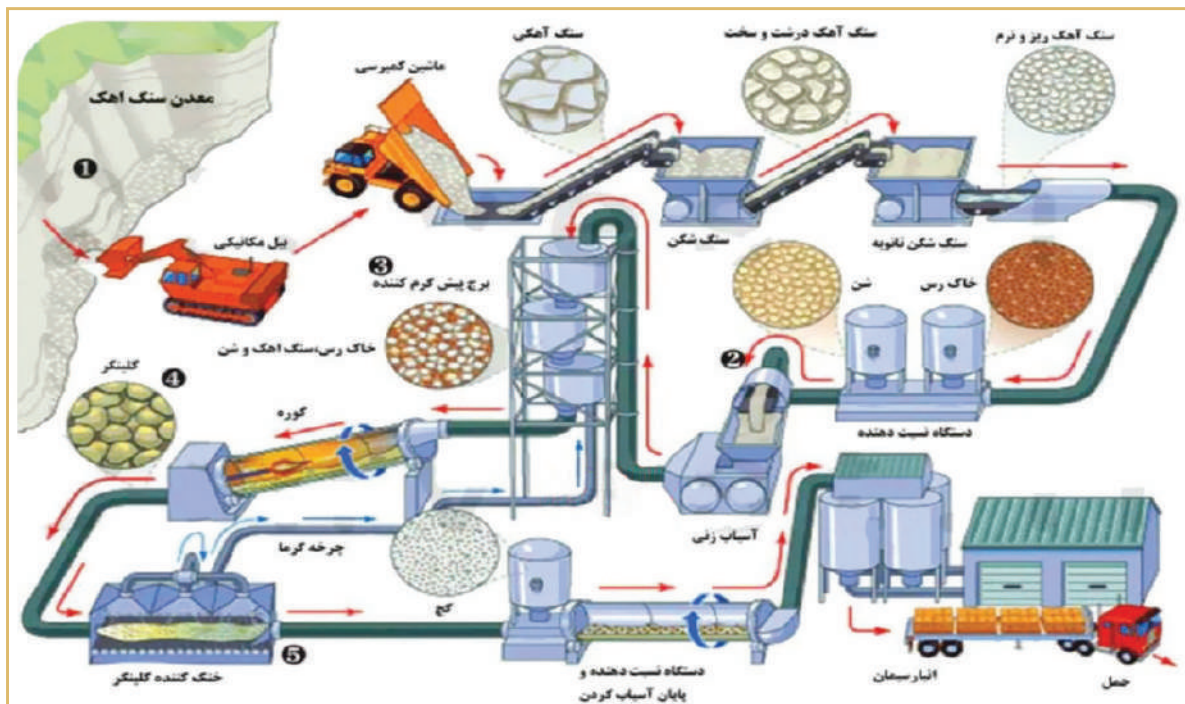
عرشیا خالقی
کارشناس تحلیل کارگزاری بانک صنعت و معدن

بعدی، خوراک آماده وارد کوره دوار شده و در دمایی نزدیک به ۱,۴۵۰ درجه سانتی گراد می پزد و به کلینکر، محصول میانی سیمان، تبدیل می شود. کلینکر خروجی بلافاصله در خنک کن ها سرد شده و سپس همراه مقدار مشخصی سنگ گچ و افزودنی های معدنی دوباره آسیاب می شود تا سیمان نهایی با خواص مورد نظر حاصل گردد. در پایان، محصول تولیدی به صورت فله یا در کیسه های استاندارد، بسته بندی و به بازار عرضه می شود. این زنجیره تولید نشان می دهد که سیمان محصولی استراتژیک و انرژی بر است که کیفیت و قیمت آن به عواملی چون دسترسی به معادن، سوخت، برق و لجستیک وابسته است. اهمیت بالای این صنعت در تأمین نیازهای عمرانی و توسعه ای، آن را به یکی از ارکان اصلی اقتصاد ملی و جهانی تبدیل کرده است. شکل ۱ فرآیند تولید سیمان را نشان می دهد.

مهرداد حقگو
مدیر تحلیل کارگزاری بانک صنعت و معدن

سیمان از مهم ترین مواد پایه ای صنعت ساخت و ساز به شمار می رود؛ ماده ای چسبنده که در ترکیب با آب و مصالح سنگی، ساختاری سخت و یکپارچه پدید می آورد. این محصول که از قرن نوزدهم به صورت صنعتی تولید شد، به دلیل نقش حیاتی در احداث زیرساخت ها، ساختمان ها و پروژه های عمرانی، به عنوان شاخصی از توسعه اقتصادی کشورها شناخته می شود. فرآیند تولید سیمان مسیری چندمرحله ای دارد که از استخراج مواد اولیه آغاز می شود. در ابتدا سنگ آهک و خاک رس از معادن برداشت و پس از انتقال به کارخانه، در سنگ شکن ها خرد می شوند تا ابعاد مناسب برای فرآوری بعدی به دست آید. مواد خرد شده پس از همگن سازی و آسیاب، به شکل پودر خام وارد برج پیش گرم کن می شوند؛ جایی که در اثر حرارت، واکنش های اولیه کلسیناسیون آغاز می گردد. در گام

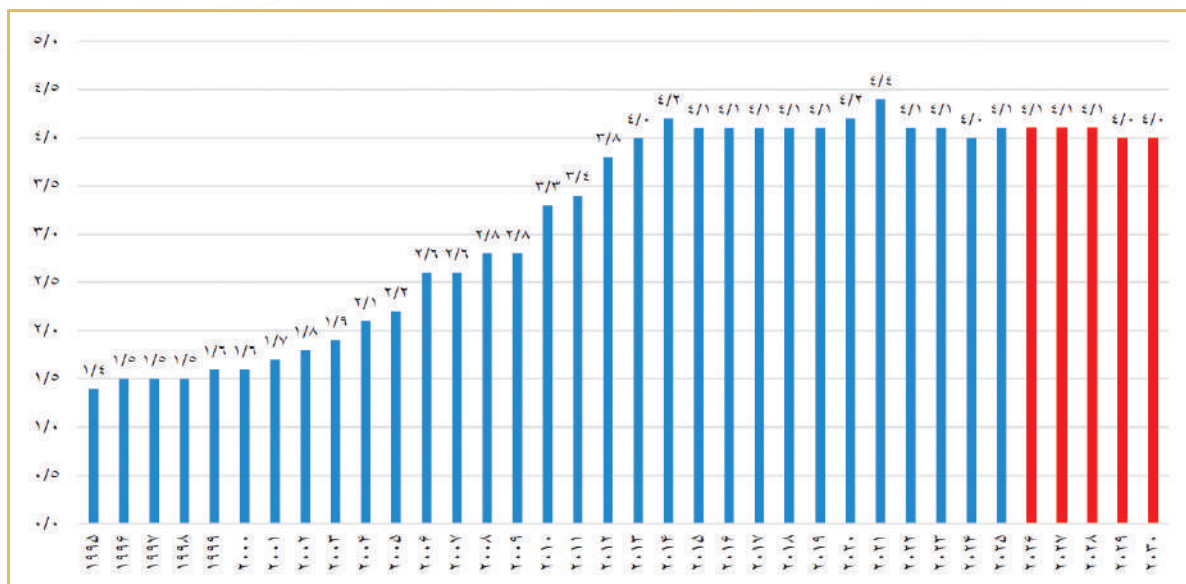

شکل ۱- فرآیند تولید سیمان

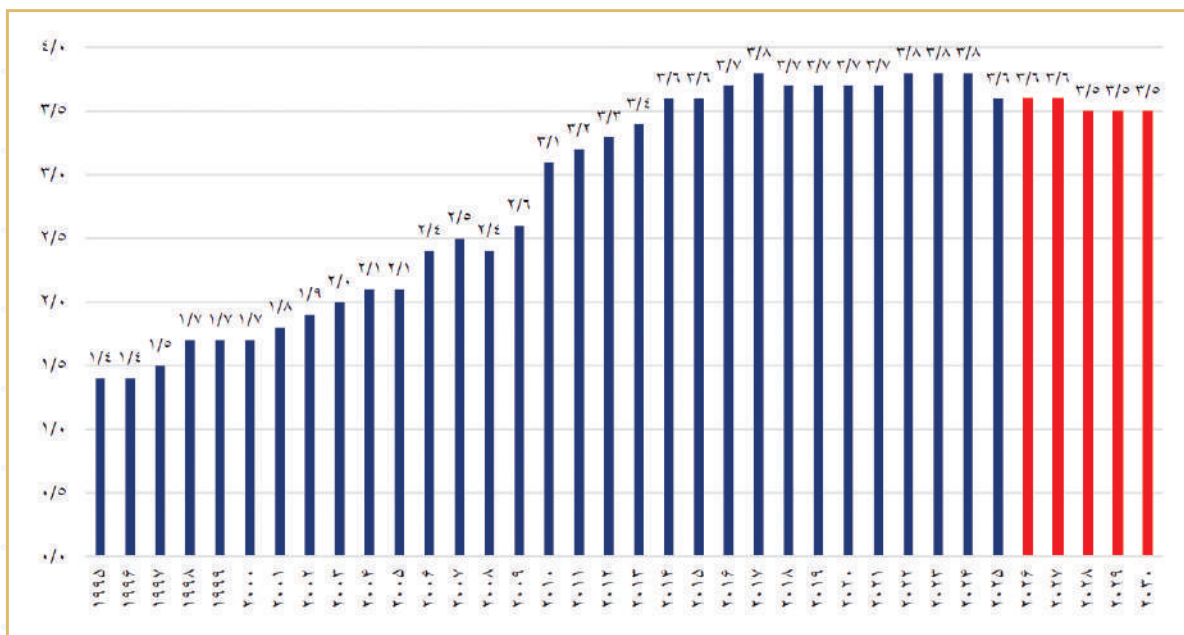
نگاهی به بازارهای جهانی

تخت و جابه‌جایی‌ها بیشتر منطقه‌ای بوده است؛ رشد پایدار در هند، بخش‌هایی از آفریقا و خاورمیانه تا حد زیادی افت نسبی در چین و ترکیه را جبران کرده است. در نمودارهای زیر روند تولید سیمان جهان، ظرفیت تولید کلینکر و سرانه مصرف به‌صورت مقایسه‌ای نشان داده شده است.

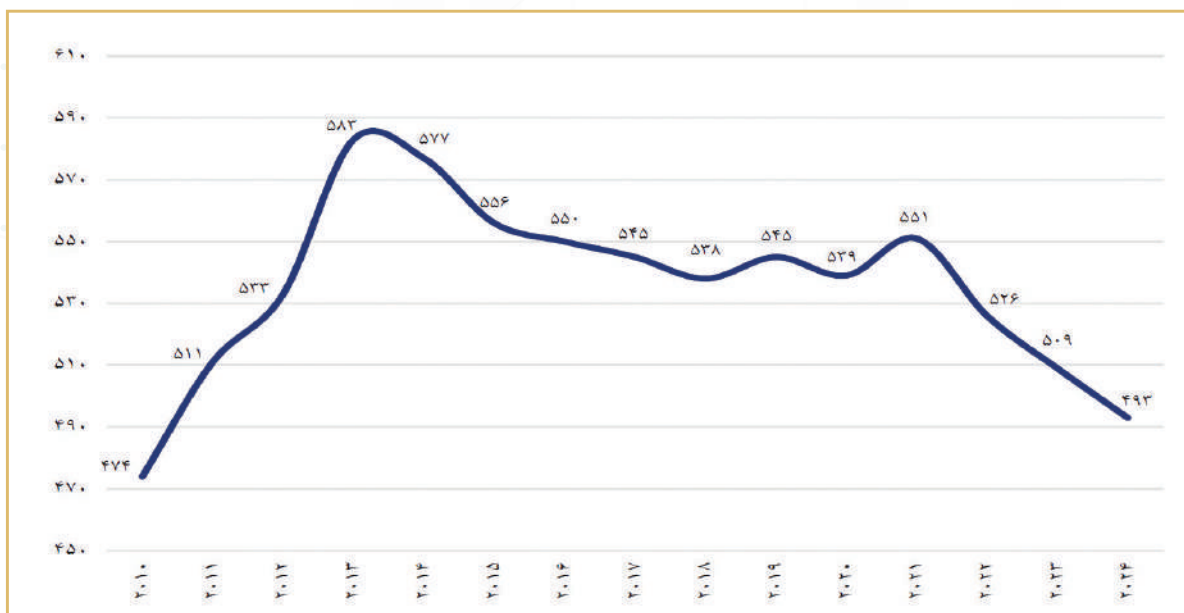
در حال حاضر، سیمان در بیش از ۱۵۰ کشور تولید می‌شود. برآوردها نشان می‌دهد تولید سالانه جهان حدود ۴ تا ۴.۱ میلیارد تن است. افزون بر این، ظرفیت جهانی تولید کلینکر نزدیک به ۳.۵ میلیارد تن در سال برآورد می‌شود. در دهه اخیر، مسیر کل تولید جهانی عمدتاً

نمودار ۱- تولید جهانی سیمان (بر حسب میلیارد تن)

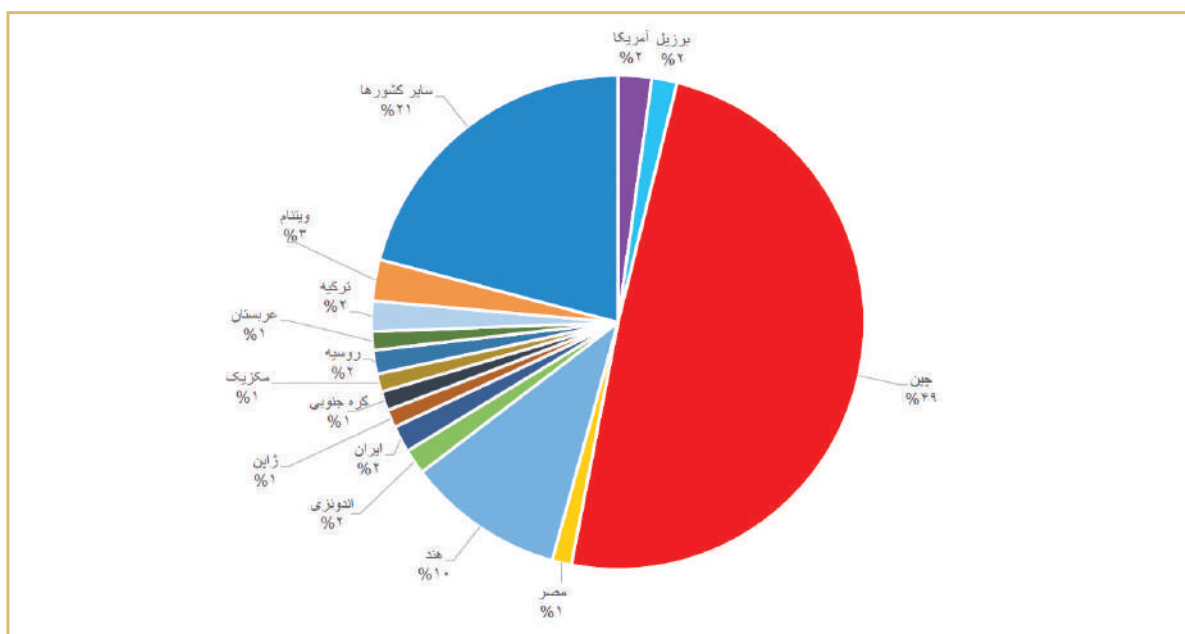
نمودار ۲- ظرفیت جهانی تولید کلینکر (بر حسب میلیارد تن)

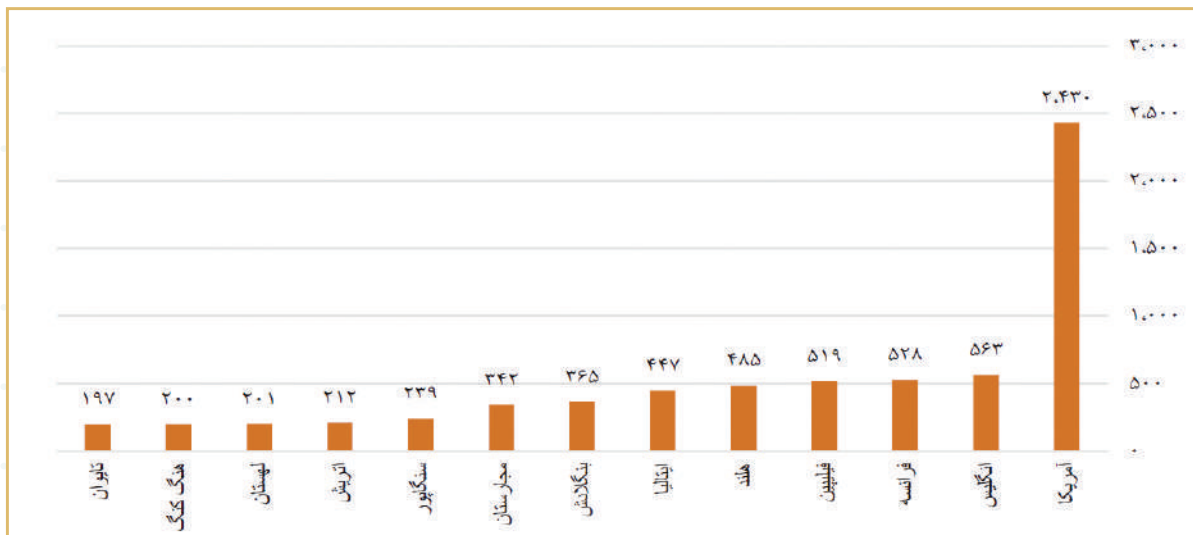
نمودار ۳- سرانه مصرف جهانی سیمان (بر حسب کیلوگرم در سال)

برآیند دو دهه گذشته نشان می‌دهد که محرک اصلی رشد جهانی در آسیا قرار دارد و افزایش ظرفیت و مصرف در چین و سپس هند، بخش عمده افزایش تولید را توضیح می‌دهد. در مقابل، سهم سایر مناطق در رشد جهانی محدود باقی مانده است. نمودار ۴، کشورهای اصلی تولیدکننده سیمان و وزن نسبی هر یک را در مقیاس جهانی نشان می‌دهد.

نقشه تولید جهانی سیمان به شدت متمرکز است و چین کماکان بازیگر غالب آن محسوب می‌شود. حجم تولید سالانه سیمان و کلینکر در این کشور در سال‌های اخیر به بیش از ۲ میلیارد تن رسیده است. پس از چین، هند با حدود ۱۰ درصد سهم، در جایگاه دوم قرار دارد و کشورهایی نظیر ویتنام، ایالات متحده آمریکا، ترکیه و ایران با فاصله در رده‌های بعدی دیده می‌شوند.

زیاد، بزرگ‌ترین واردکننده جهان محسوب می‌شود. کشورهای اروپایی نظیر انگلیس، فرانسه و هلند به همراه فیلیپین و چند بازار نوظهور دیگر نیز در میان واردکنندگان اصلی دیده می‌شوند. این تمرکز در عرضه و تقاضا بیانگر آن است که تغییرات تولید یا سیاست‌های تجاری چند کشور کلیدی می‌تواند به سرعت بر کل جریان تجارت جهانی سیمان اثر بگذارد و تعادل منطقه‌ای عرضه و تقاضا را دگرگون کند.

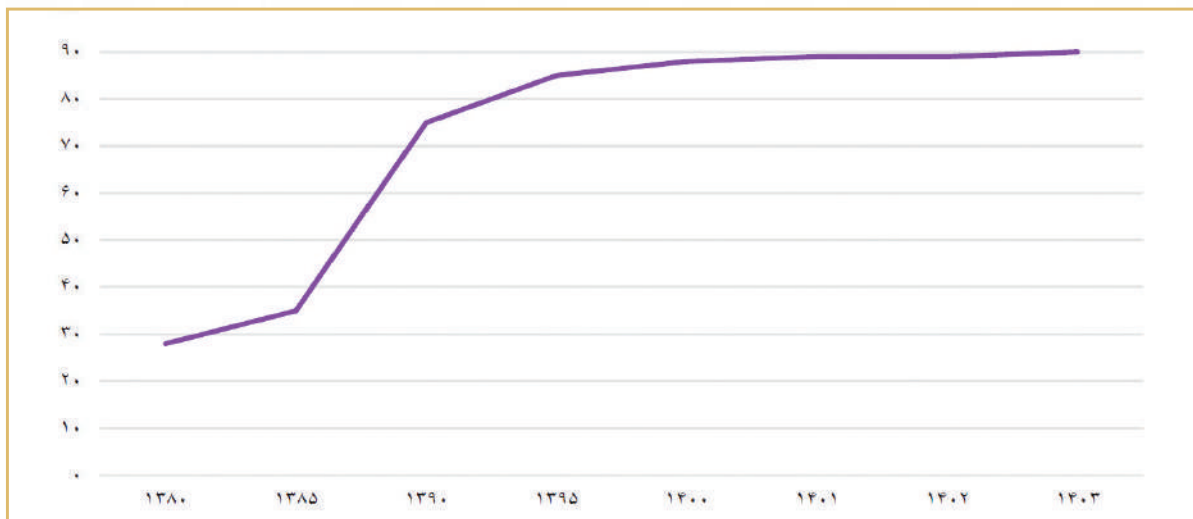

نمودار ۶- بزرگ‌ترین واردکنندگان سیمان (بر حسب میلیون دلار)

نگاهی به صنعت سیمان در کشور

پیش از انقلاب، ظرفیت تولید به حدود ۹ میلیون تن رسید، اما جنگ تحمیلی موجب رکود و تعطیلی واحدها شد. با آغاز بازسازی در دهه ۱۳۶۰، تقاضا دوباره اوج گرفت و با رشد پرشتاب دهه ۱۳۸۰، ظرفیت اسمی کشور به بیش از ۸۰ میلیون تن در اوایل دهه ۱۳۹۰ رسید. این توسعه گسترده که حاصل سیاست‌های حمایتی دولت و رونق ساخت‌وساز بود، از سال ۱۳۹۳ با رکود بخش مسکن و کاهش تقاضای داخلی، به مازاد عرضه انجامید. در سال‌های اخیر، تمرکز صنعت بر صادرات افزایش یافته، اما هزینه انرژی، محدودیت حمل‌ونقل و نوسانات بازار خارجی همچنان چالش‌آفرین است. بنابراین، تداوم جایگاه ایران به‌عنوان یکی از تولیدکنندگان بزرگ سیمان جهان، نیازمند مدیریت پایدار در حوزه تقاضا، انرژی و تجارت است.

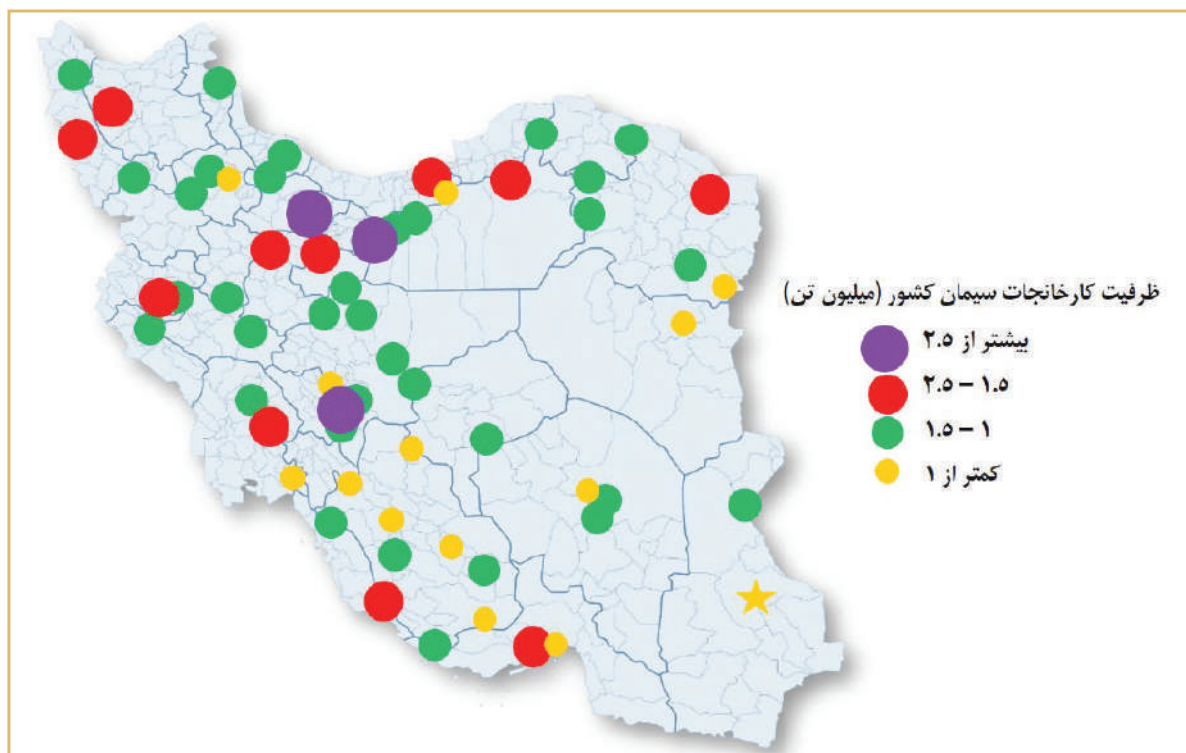
در آغاز قرن چهاردهم خورشیدی با شروع احداث زیرساخت‌های مدرن و افزایش چشمگیر نیاز به مصالح ساختمانی، شاهد ورود سیمان به ایران هستیم. در ابتدا، سیمان مصرفی کشور از راه واردات تأمین می‌شد، اما با رشد سریع شهرنشینی و اجرای پروژه‌هایی مانند احداث راه‌آهن سراسری، ضرورت ایجاد واحدهای تولید داخلی بیش‌ازپیش احساس شد. در دهه‌های بعد، با توسعه طرح‌های بزرگ ملی مانند سدسازی، ساخت راه‌ها و پروژه‌های مسکن، نیاز به سیمان جهش یافت و کارخانه‌های جدید به بهره‌برداری رسیدند. دسترسی آسان به معادن سنگ آهک و انرژی ارزان از مهم‌ترین مزیت‌های کشور در توسعه این صنعت بود. صنعت سیمان از دهه ۱۳۵۰ تاکنون مسیری پرنوسان را طی کرده است.

نمودار ۷- ظرفیت تولید سیمان کشور (بر حسب میلیون تن)

پراکندگی واحدهای تولیدی سیمان کشور به همراه ظرفیت آنها نشان داده شده است.

در ایران، حدود ۷۶ واحد تولیدی فعال وجود دارد که ظرفیت تولید آنها نزدیک به ۹۰ میلیون تن در سال است. در شکل ۲،

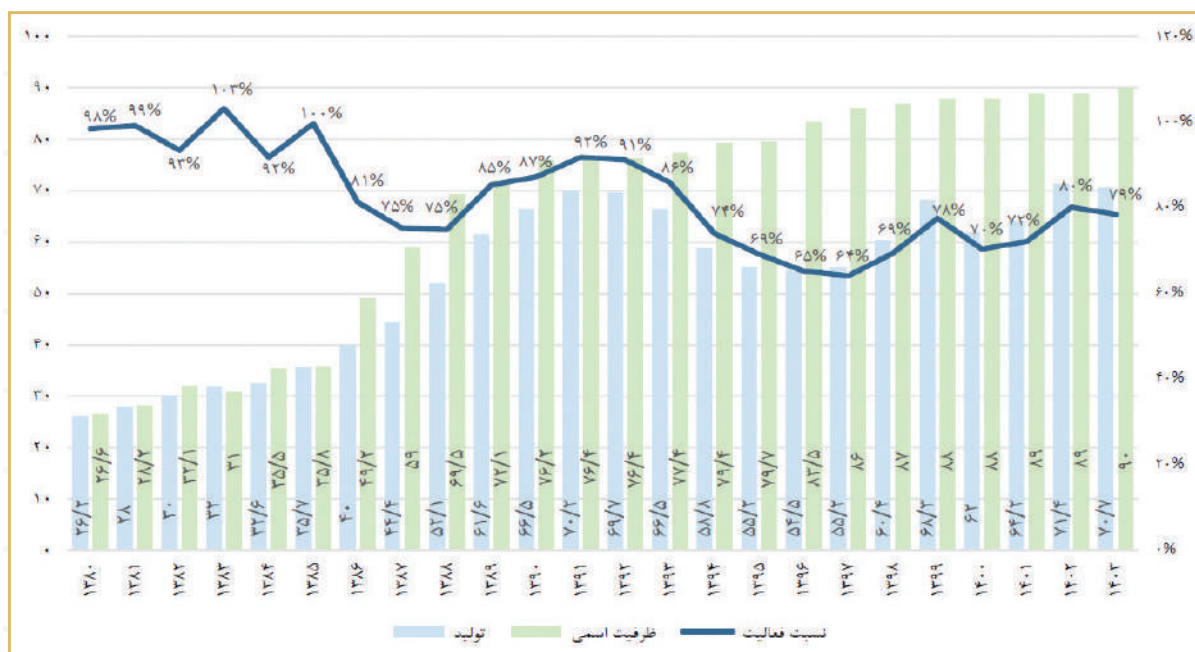

شکل ۲- پراکندگی و ظرفیت تولید کارخانجات سیمانی کشور

نمودار ۸، روند ظرفیت اسمی و تولید واقعی سیمان کشور را طی سال‌های ۱۳۸۰ تا ۱۴۰۳ نمایش می‌دهد. همانطور که مشاهده می‌شود، در دهه ۱۳۸۰، ظرفیت‌سازی با شتاب بالایی انجام شد و ظرفیت اسمی از حدود ۲۸ میلیون تن به بیش از ۷۶ میلیون تن افزایش یافت. با این حال، از اوایل دهه ۱۳۹۰ به دلیل کاهش تقاضای داخلی و محدودیت‌های بازار صادراتی، نسبت فعالیت کارخانجات به‌طور محسوس افت کرد و در برخی سال‌ها به کمتر از ۷۰ درصد رسید.

در سال‌های اخیر هرچند روند تولید سیمان در کشور به ثبات نسبی رسیده و نرخ بهره‌برداری از کارخانجات کمی بهبود یافته است، اما ظرفیت مازاد همچنان به‌عنوان معضل اصلی باقی مانده است. واقعیت این است که مشکل صنعت سیمان بیش از آنکه در توان تولید باشد، به ضعف سمت تقاضا، محدودیت زیرساخت‌های صادراتی و نبود بازارهای خارجی پایدار برمی‌گردد. ادامه این ناهماهنگی میان ظرفیت موجود و مصرف واقعی، فشار مستقیمی بر سودآوری شرکت‌ها وارد می‌کند و بازدهی سرمایه‌گذاری در این صنعت را با ابهام جدی مواجه می‌سازد.

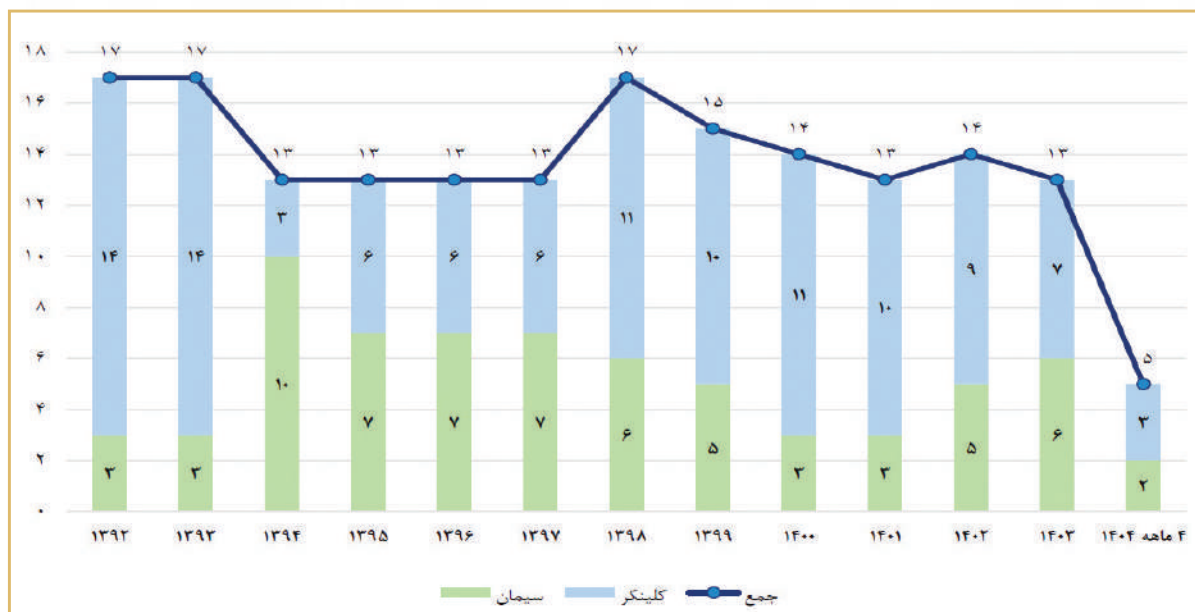
طی سال‌های اخیر، بازار سیمان با عدم تعادل پایدار میان عرضه و تقاضا مواجه بوده است. کاهش سرعت ساخت‌وساز و محدود شدن اعتبارات عمرانی، میزان مصرف داخلی را پایین آورد و در سمت صادرات نیز تحریم‌ها، کرایه‌های بالای حمل و محدودیت دسترسی به ناوگان، مسیر جذب مازاد را بست. همزمان، ظرفیت‌سازی‌های بدون پشتوانه تقاضا - گاه در مناطقی دور از مراکز مصرف یا مرز - شکاف میان توان تولید و مصرف مؤثر را تشدید کرد. عوامل عملیاتی مانند محدودیت‌های فصلی انرژی، افزایش هزینه‌های نگهداشت و حمل و کاهش قدرت خرید بخش خرد نیز به این وضعیت اضافه شد. برآیند این مجموعه عوامل، انباشت موجودی، رقابت قیمتی فرساینده و دشواری فروش در داخل و خارج است؛ مسیری که تا بهبود تقاضای عمرانی، تقویت زیرساخت‌های لجستیکی و بازتنظیم ظرفیت‌ها ادامه خواهد داشت. در نتیجه، ترکیب عوامل مذکور باعث شد که در صنعت سیمان ایران، پدیده مازاد عرضه به‌شکل جدی بروز کند و تولیدکنندگان با چالش‌های گسترده‌ای در زمینه فروش داخلی و صادرات مواجه شوند.

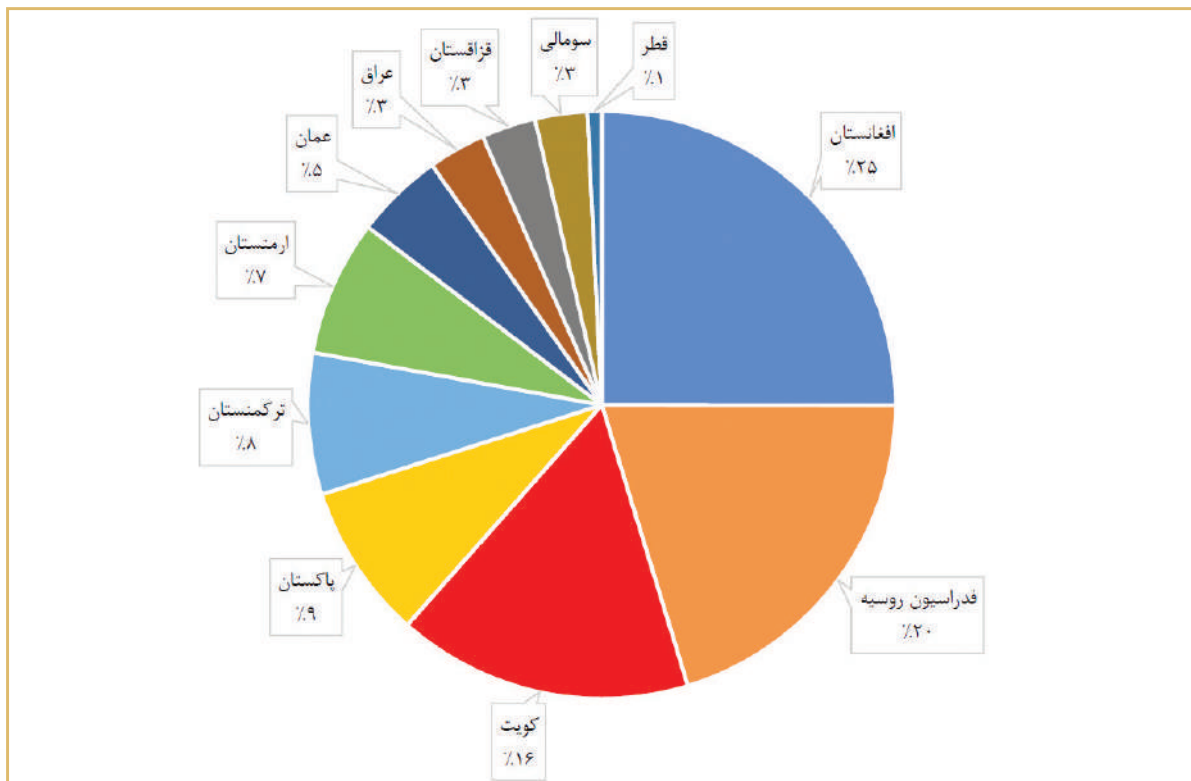
نمودار ۸- ظرفیت اسمی و میزان تولید (بر حسب میلیون تن) و نسبت فعالیت کارخانه‌های سیمان کشور (بر حسب درصد)

مجموع نزدیک به سه چهارم صادرات کلینکر ایران را جذب می‌کنند. سهم کشورهایمانند عمان، پاکستان، بنگلادش و ارمنستان در مقایسه با این ۲ مقصد اصلی، بسیار محدودتر است. این ترکیب نشان می‌دهد که بازار صادراتی سیمان و کلینکر ایران به شدت متکی بر چند کشور خاص است و هرگونه تغییر در روابط تجاری یا شرایط سیاسی این کشورها می‌تواند اثر قابل توجهی بر عملکرد صادراتی صنعت بگذارد.

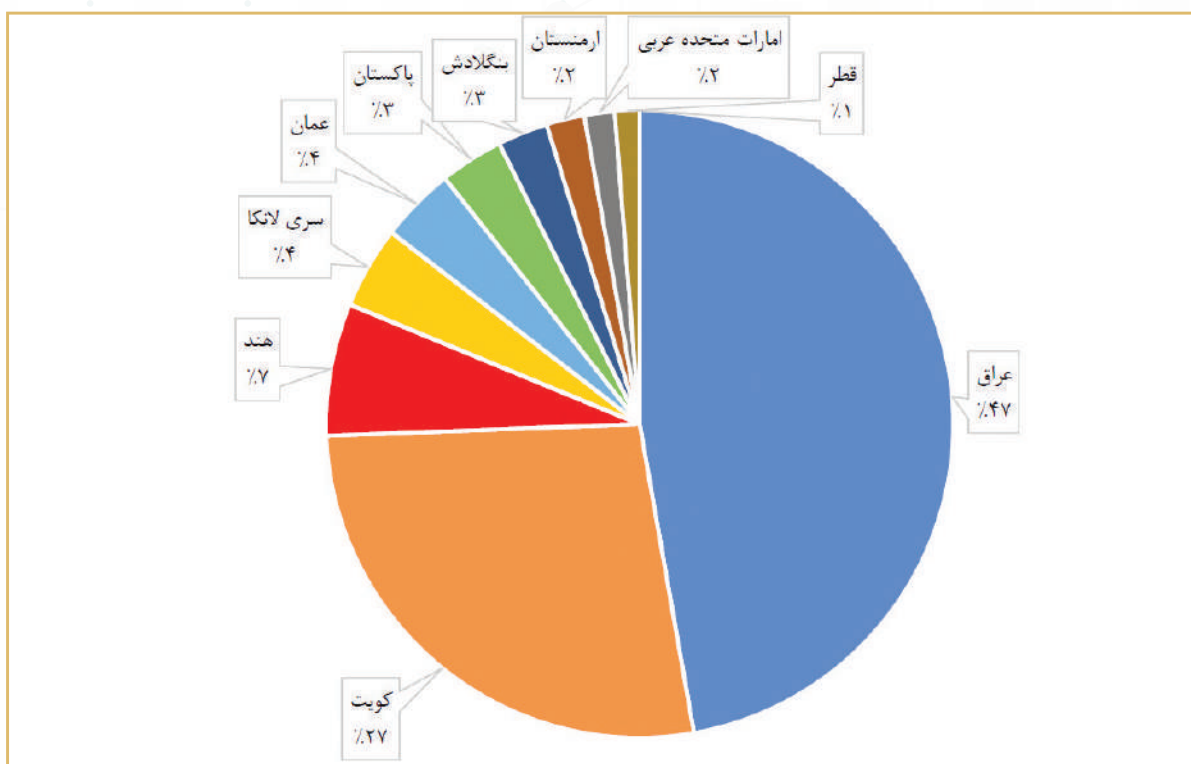
در نمودار ۹، میزان صادرات سیمان کشور نشان داده شده است. در سال‌های اخیر، میزان صادرات تقریباً بین ۱۳ تا ۱۴ میلیون تن بوده و بخش عمده صادرات سیمان و کلینکر ایران به کشورهای همسایه و بازارهای منطقه‌ای هدایت می‌شود. در بخش سیمان، افغانستان، روسیه و کویت ۳ مقصد اصلی هستند که مجموعاً بیش از نیمی از کل صادرات را به خود اختصاص داده‌اند. در بخش کلینکر تمرکز بیشتری دیده می‌شود؛ به‌طوری که عراق و کویت در

نمودار ۹- حجم صادرات سیمان و کلینکر ایران (بر حسب میلیون تن)

نمودار ۱۰- مقاصد برتر سیمان صادراتی

نمودار ۱۱- مقاصد برتر کلینکر صادراتی

جدول ۱، روند تولید سیمان و کلینکر را در بازه سه ساله ۱۴۰۱ تا ۱۴۰۳ نمایش می‌دهد. همانطور که مشخص است، بیشترین سهم تولید مربوط به سیمان خاکستری است که در دو سال اخیر سالانه بیش از ۶۹ میلیون تن را شامل می‌شود و سهم اصلی را در تأمین نیاز بازار داخلی و صادراتی ایفا می‌کند. سیمان سفید نیز در این دوره تقریباً بیش از ۱/۴ میلیون تن در سال تولید شده که نشان‌دهنده سهم اندک اما پایدار آن در ترکیب تولید است. در بخش کلینکر نیز تولید سالانه حدود ۷۳ تا ۷۷ میلیون تن تثبیت شده است.

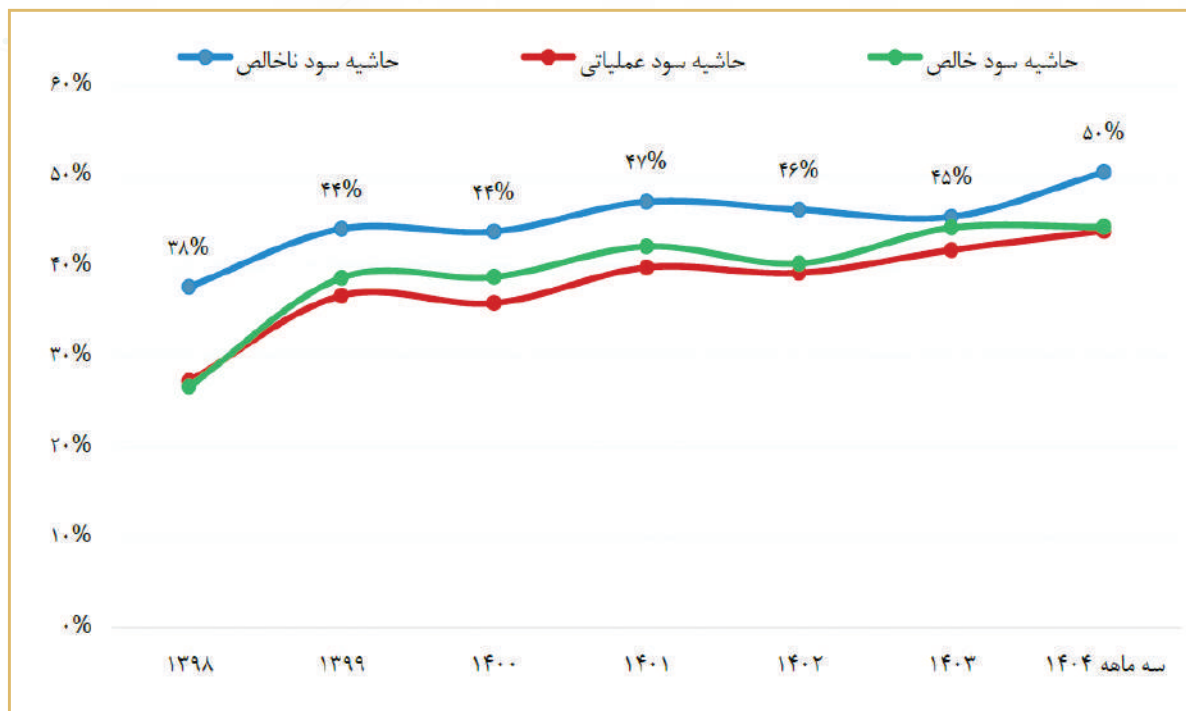
جدول ۱- تفکیک تولید سیمان و کلینکر کشور بر اساس نوع (بر حسب تن)

شرح	تولید کلینکر ۱۲ ماهه			تولید سیمان ۱۲ ماهه		
	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
خاکستری	۷۱,۹۲۱,۵۵۸	۷۵,۲۶۵,۵۴۸	۷۱,۵۳۷,۱۰۶	۶۲,۸۰۹,۲۹۶	۷۰,۰۰۱,۵۲۷	۶۹,۲۸۹,۶۳۶
سفید	۱,۳۹۳,۱۶۱	۱,۴۱۵,۰۵۶	۱,۴۳۲,۸۵۴	۱,۳۹۳,۸۵۶	۱,۴۴۳,۸۹۶	۱,۴۰۵,۲۸۸
جمع	۷۳,۳۱۴,۷۱۹	۷۶,۶۸۰,۶۰۴	۷۲,۹۶۹,۹۶۰	۶۴,۲۰۳,۱۵۲	۷۱,۴۴۵,۴۲۳	۷۰,۶۹۴,۹۲۴

درصد به ۵۰ درصد رسیده و حاشیه‌های عملیاتی و خالص نیز از محدوده ۲۷-۲۶ درصد به حدود ۴۳ درصد افزایش یافته‌اند. یک افت مقطعی در سال ۱۴۰۲ ناشی از فشار هزینه انرژی و محدودیت‌های تولید مشاهده می‌شود، اما از سال ۱۴۰۳ روند احیا شده است. فاصله بین حاشیه ناخالص و عملیاتی از ۱۲ درصد به ۷ درصد کاهش یافته که بهبود جذب هزینه‌های اداری و فروش و افزایش بهره‌وری را نشان می‌دهد.

نگاهی به شرایط صنعت سیمان در بازار سرمایه

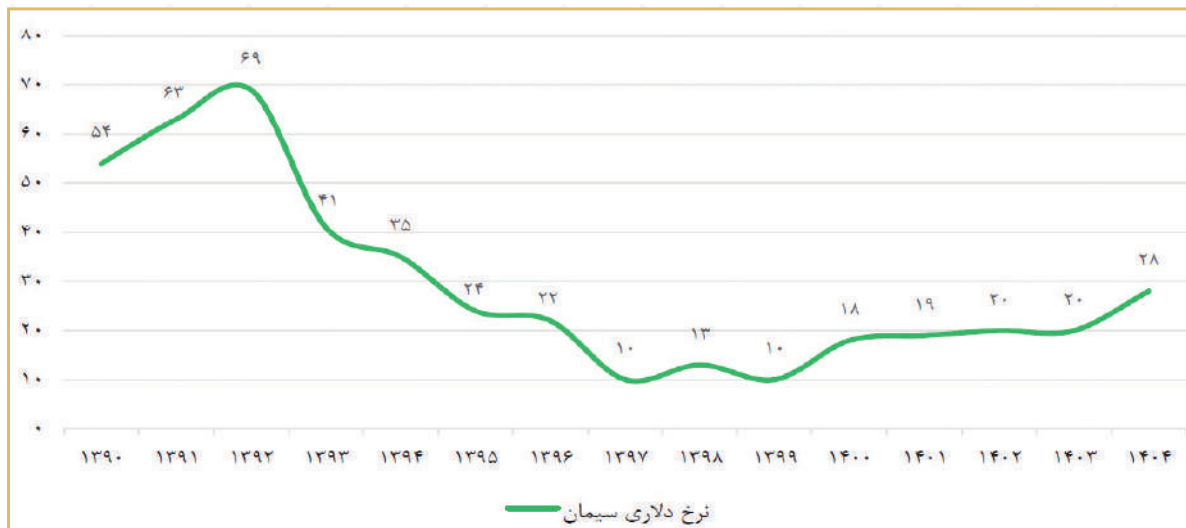
گروه سیمان بیش از ۳۵ نماد در بورس و فرابورس دارد و مجموع ارزش بازار آن حدود ۳ درصد از کل بازار سرمایه را دربرمی‌گیرد. میانگین سهام شناور آزاد این گروه نزدیک به ۲۸ درصد است؛ بنابراین بخش قابل توجهی از مالکیت نزد سهامداران راهبردی و هلدینگ‌ها باقی مانده است. طبق نمودار ۱۲، سودآوری صنعت از سال ۱۳۹۸ تا سه ماهه ۱۴۰۴ روندی رو به بهبود داشته است. حاشیه سود ناخالص از حدود ۳۸

نمودار ۱۲- حاشیه سود ناخالص، عملیاتی و خالص صنعت

سال ۱۴۰۰ به بعد، با بازرمحور شدن فروش در بورس کالا و تعدیل تدریجی نرخ‌ها، منحنی وارد مسیر ترمیم شد و اثر ریسک‌های انرژی و حمل نیز به کشف نرخ رقابتی کمک کرد؛ با این حال سطح فعلی هنوز با سقف‌های ابتدای دهه ۹۰ فاصله معناداری دارد.

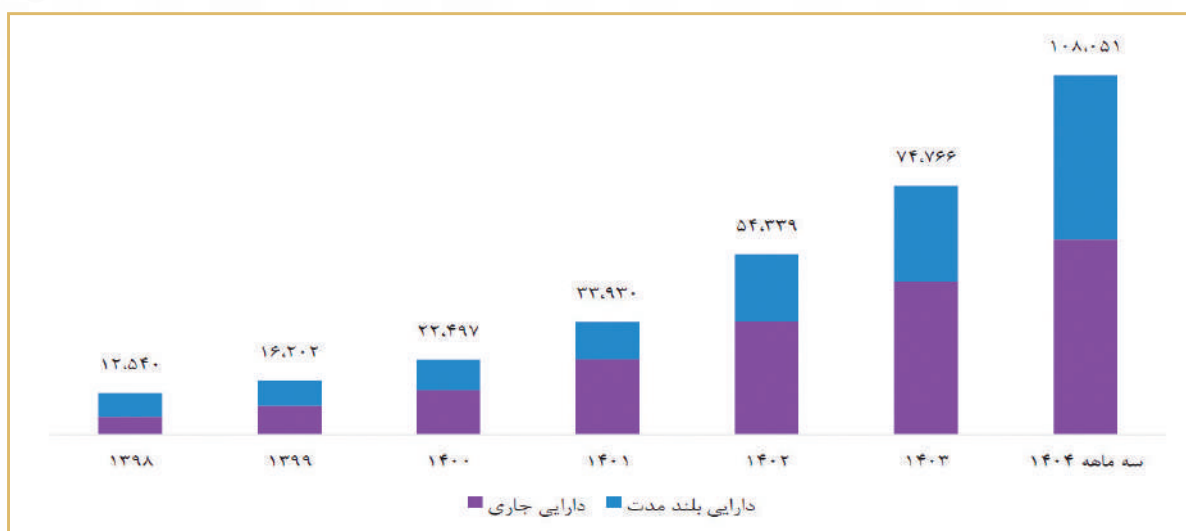
روند دلاری قیمت سیمان نشان می‌دهد که پس از اوج‌گیری در اوایل دهه ۱۳۹۰، صنعت وارد یک فاز رکود طولانی شده که حاصل ترکیب کنترل قیمتی ریالی، جهش نرخ ارز و مازاد ظرفیت بوده و نتیجه آن، سقوط به کف‌های تاریخی اواخر دهه مذکور بوده است. از

نمودار ۱۳ - نرخ دلاری سیمان (به ازای هر تن)

که بخش عمده‌ای از سرمایه در گردش شرکت‌ها را تشکیل می‌دهد. در سه‌ماهه ابتدایی سال ۱۴۰۴، حجم کل دارایی‌های این صنعت روندی افزایشی داشته و به بیش از ۵۸ هزار میلیارد تومان رسیده است. این رشد بیانگر انباشت سرمایه در دارایی‌های کوتاه‌مدت و نیز اجرای پروژه‌های توسعه‌ای در برخی شرکت‌ها است.

بر اساس آخرین داده‌های موجود، ترکیب دارایی‌های شرکت‌های سیمانی نشان می‌دهد که حدود ۶۰ درصد از کل دارایی‌ها در سرفصل دارایی‌های جاری متمرکز شده است. این سهم بالا از دارایی‌های جاری معمولاً به موجودی مواد اولیه، محصولات نیمه‌ساخته و حساب‌های دریافتنی و سرمایه‌گذاری‌های کوتاه‌مدت مربوط می‌شود.

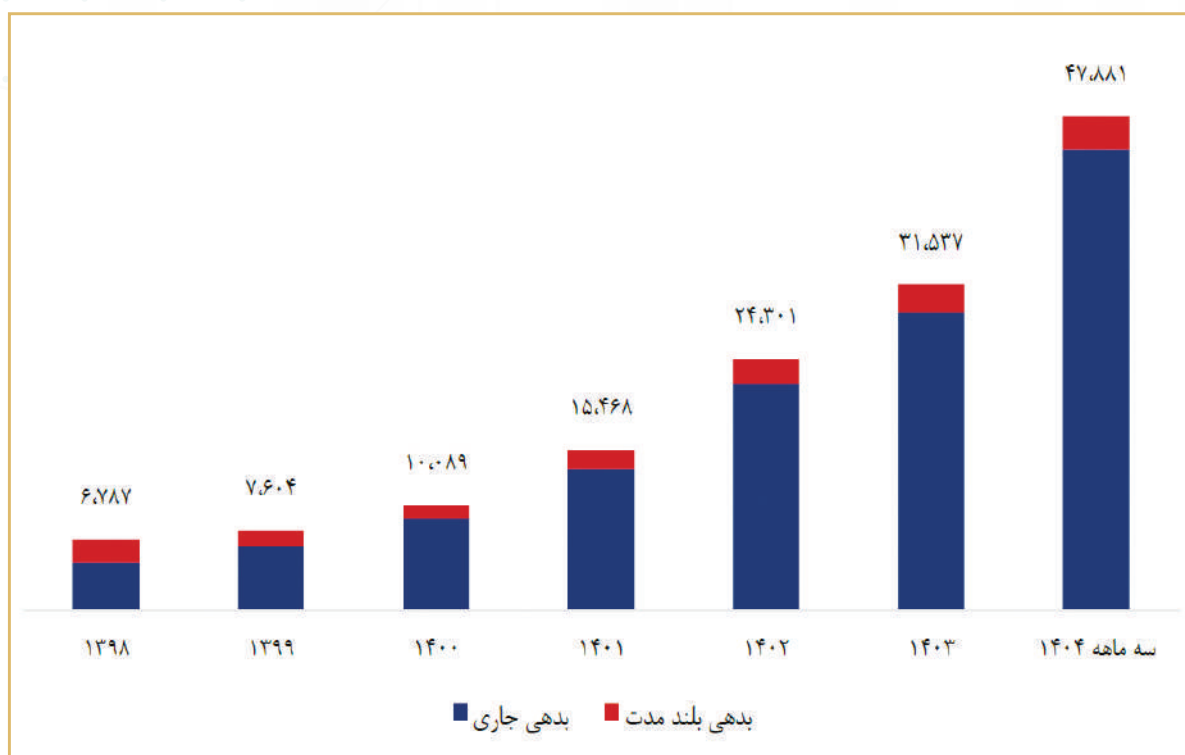
نمودار ۱۴ - تغییرات حجم دارایی‌های صنعت سیمان در ۷ سال گذشته (بر حسب میلیارد تومان)

جدول ۲- ترکیب دارایی‌های جاری صنعت (بر حسب درصد)

شرح	۱۴۰۳	سه‌ماهه ۱۴۰۴	میانگین پنج‌ساله
موجودی نقد	۱۰	۱۲	۱۰
سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت	۲۶	۲۹	۲۶
حساب‌ها و اسناد دریافتنی تجاری	۱۴	۱۲	۱۳
موجودی مواد و کالا	۴۳	۴۰	۴۳
پیش‌پرداخت‌ها	۷	۷	۷

بدهی‌های جاری به‌دلیل تعهدات عملیاتی و مالی کوتاه‌مدت همچنان بسیار بیشتر است. با توجه به این روند، می‌توان گفت که صنعت سیمان در سال‌های اخیر بیش از گذشته برای تأمین منابع مالی به استقراض متکی بوده و این موضوع فشار مضاعفی بر جریان‌های نقدی و الزامات بازپرداخت شرکت‌ها وارد کرده است. بررسی اجزای بدهی نیز نشان می‌دهد که بخش عمده‌ای از افزایش بدهی‌ها مربوط به اسناد پرداختنی، تسهیلات بانکی و تعهدات مرتبط با سود سهام بوده است.

در سال‌های اخیر، روند بدهی شرکت‌های فعال در صنعت سیمان نشان می‌دهد که حجم بدهی‌ها به‌طور پیوسته در حال افزایش بوده است. مقایسه داده‌ها حاکی از آن است که بدهی این صنعت از سطحی کمتر از ۷ هزار میلیارد تومان در سال ۱۳۹۸ عبور کرده و طی یک مسیر صعودی مداوم، در سه‌ماهه ابتدایی سال ۱۴۰۴ به بیش از ۴۷ هزار میلیارد تومان رسیده است. این رشد چشمگیر هم در بدهی‌های جاری و هم در بدهی‌های بلندمدت مشاهده می‌شود، هرچند سهم

نمودار ۱۵- تغییرات حجم بدهی‌های صنعت سیمان در ۷ سال گذشته (بر حسب میلیارد تومان)

جدول ۳ - ترکیب بدهی‌های جاری صنعت (بر حسب درصد)

شرح	۱۴۰۳	سه ماهه ۱۴۰۴	میانگین پنج ساله
حساب‌ها و اسناد پرداختنی تجاری	۳۵	۲۷	۳۲
پیش‌دریافت‌ها	۱۳	۹	۱۱
ذخیره مالیات بر درآمد	۱۴	۱۱	۱۲
سود سهام پیشنهادی و پرداختنی	۲۰	۳۹	۲۹
حصه جاری تسهیلات مالی دریافتی	۱۹	۱۳	۱۵

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

صنعت سیمان ایران پس از دوره‌ای طولانی از مواجهه با سیاست‌های دستوری و سودآوری محدود، از سال ۱۴۰۰ به بعد وارد فاز تازه‌ای شد. عرضه در بورس کالا و تغییر الگوی قیمت‌گذاری موجب شد شرکت‌ها از فضای غیرشفاف پیشین فاصله بگیرند و امکان بازیابی بخشی از حاشیه سود خود را پیدا کنند. کاهش نقش واسطه‌ها، افزایش معاملات مستقیم و رشد سهم فروش فله و قراردادی، شرایطی فراهم کرد که فشار ناشی از افزایش هزینه‌های انرژی، حمل‌ونقل و تعمیرات اساسی تا حدی جبران شود. در فاصله سال‌های ۱۴۰۰ تا ۱۴۰۲، محدودیت‌های انرژی -از جمله قطعی گاز و برق و استفاده از مازوت- دو پیامد همزمان داشت: از یک‌سو هزینه تولید هر تن سیمان افزایش یافت و از سوی دیگر ظرفیت عملیاتی شرکت‌ها محدود شد و بخشی از تولید به صادرات کلینکر هدایت گردید. در ادامه و با تثبیت نسبی معاملات در بورس کالا و انعطاف بیشتر شرکت‌ها در انتخاب ترکیب محصول و کانال فروش، حاشیه سود از نیمه دوم سال ۱۴۰۲ رو به ترمیم گذاشت. سرمایه‌گذاری در پروژه‌های بازافت حرارت (WHR) و انرژی خورشیدی، بهینه‌سازی کوره‌ها و آسیاب‌ها و توسعه سیمان‌های آمیخته مانند LC3 در همین راستا انجام شد؛ اقداماتی که هم مصرف انرژی را کاهش داد و هم مدیریت هزینه‌ها را بهبود بخشید. نتیجه این

تغییرات، همگرایی بیشتر میان حاشیه سود ناخالص و عملیاتی و بهبود حاشیه سود خالص بود. از منظر تقاضا، بازار داخلی همچنان وابسته به رونق ساخت‌وساز مسکونی و بودجه‌های عمرانی باقی مانده است. رکود بخش مسکن و نوسان در اجرای پروژه‌های زیرساختی، تقاضای داخلی را ضعیف و بی‌ثبات نگه داشته است. در مقابل، صادرات به کشورهایمانند عراق، کویت و افغانستان نقشی کلیدی در جذب مازاد عرضه ایفا کرده است، هرچند تمرکز بالا بر این مقاصد و ریسک‌های لجستیکی و مرزی، پایداری آن را زیر سؤال می‌برد. در سال‌های اخیر، صنعت سیمان ایران مسیر بهبود سودآوری را طی کرده است، اما هزینه‌های انرژی همچنان نقش تعیین‌کننده‌ای دارند؛ به‌طوری‌که افزایش قیمت گاز و برق، حاشیه سود شرکت‌ها را کاهش می‌دهد و هزینه‌های تولید را بالا خواهد برد. مدیریت مؤثر هزینه‌ها، بهره‌وری عملیاتی و استفاده بهینه از ظرفیت‌ها، کلید حفظ سودآوری در چنین شرایطی است. همچنین توسعه پروژه‌های عمرانی اولویت‌دار، گسترش حمل‌ونقل ریلی و دریایی، افزایش سهم سیمان‌های آمیخته و بهره‌برداری از انرژی‌های نو می‌تواند فشار هزینه‌ها را کاهش دهد و سودآوری را بهبود بخشد. در مقابل، هرگونه شوک انرژی، محدودیت صادراتی یا افزایش هزینه‌های نگهداشت، می‌تواند بخشی از دستاوردهای صنعت را تحت فشار قرار دهد.

بورس تهران
Tehran Securities
Exchange

معاملات قراردادهای آتی سبد سهام (با کارکردهای آتی شاخص)

مزایا

۱. ایجاد امکان سرمایه گذاری بر روی شاخص
۲. ایجاد امکان کسب سود در بازار کاهشی علاوه بر بازار افزایشی
۳. امکان منحصر به فرد برای پوشش ریسک سیستماتیک و ریسک صنایع
۴. متنوع سازی تنها با اخذ یک موقعیت
۵. امکان کسب سود تنها با اتکاب به تحلیل های کلان اقتصادی و تشخیص روند بازار بدون نیاز به تحلیل تک تک شرکت ها
۶. عدم توقف نماد معاملاتی
۷. ویژگی اهرمی
۸. کارمزد کمتر
۹. معافیت های مالیاتی

سواد حقوقی سرمایه‌گذاران

قانون به زبان ساده

سواد حقوقی سرمایه‌گذاران

سود سهام / قسمت چهارم

با همکاری اداره پیشگیری از ناهنجاری‌ها و ارتقاء سلامت بازار سرمایه سازمان بورس و اوراق بهادار

به آن پرداخته شده است. سرفصل‌های زیر مجموعه این موضوع در ۴ شماره متوالی که در ادامه معرفی خواهد شد، مسیر حقوقی مرتبط با دریافت سود را از تعریف و تقسیم تا پیگیری قانونی آن دنبال می‌کند:

۱. مفاهیم پایه سود سهام؛

۲. فرآیند پرداخت سود؛

۳. تخلفات و روش‌های گزارش آن؛

۴. پیگیری حقوقی و هشدار به ناشران.

آنچه در ادامه می‌خوانید، ابتدا متن دریافتی از اداره پیشگیری از ناهنجاری‌ها و ارتقاء سلامت بازار سرمایه سازمان بورس و اوراق بهادار است که بدون دخل و تصرف ارائه می‌شود؛ سپس یادداشتی تحریری از سوی ماهنامه با عنوان «قانون به زبان ساده» با هدف تبیین ساده‌تر و کاربردی‌تر مفاهیمی که معرفی شده، آمده است. لازم است از همکاری اداره پیشگیری از ناهنجاری‌ها و ارتقاء سلامت بازار سرمایه در سازمان بورس و اوراق بهادار در تهیه این گزارش تشکر کنیم. از آنجاکه در شماره قبلی ماهنامه «بورس» به «تخلفات و روش‌های گزارش آن» پرداخته شد، در این شماره به «پیگیری حقوقی و هشدار به ناشران» خواهیم پرداخت.

مریم نبی‌پور
عضو هیئت تحریریه

در بازار سرمایه، آنچه به یک سهامدار توان تصمیم‌گیری می‌دهد فقط اطلاعات مالی نیست؛ بلکه شناخت از حقوق و تکالیف قانونی و ابزارهای حمایت‌گرانه‌ای است که قانون برای او در نظر گرفته است. بسیاری از اختلافات، سردرگمی‌ها و حتی زیان‌های رایج در بازار، نه از نبود دانش بورسی بلکه از عدم دانش کافی نسبت به حقوق و قوانین شکل می‌گیرند. از همین رو، بر آن شدیم تا در ماهنامه «بورس» بخشی مستقل و پیوسته را در راستای افزایش سواد حقوقی در بازار سرمایه که بخشی از سواد مالی را پوشش خواهد داد، به این موضوع اختصاص دهیم.

مطالب حقوقی که در این بخش با عنوان «سواد حقوقی سرمایه‌گذاران» منتشر می‌شود، مستقیماً توسط اداره پیشگیری از ناهنجاری‌ها و ارتقاء سلامت بازار سرمایه سازمان بورس و اوراق بهادار تهیه شده و هدف آن، ساده‌سازی مفاهیم حقوقی، افزایش شفافیت و توانمندسازی مخاطبان بازار سرمایه در دفاع از حقوقشان است. در همین خصوص «پرداخت سود توسط ناشران اوراق بهادار»، یکی از پایه‌ای‌ترین و در عین حال پرچالش‌ترین مفاهیم برای سهامداران است و به همین دلیل، ابتدا

پیگیری حقوقی و هشدار به ناشران اوراق بهادار

فرآیند پرداخت سود

مطالبه حقوقی سود سهام

مطابق ماده ۳۶ قانون بازار اوراق بهادار، اختلافات بین کارگزاران، بازارگردانان، کارگزار/ معامله‌گران، مشاوران سرمایه‌گذاری، ناشران، سرمایه‌گذاران و سایر اشخاص ذی‌ربط ناشی از فعالیت حرفه‌ای آنها، در صورت عدم سازش در کانون‌ها توسط «هیئت داور» رسیدگی می‌شود.

همچنین بر اساس ماده ۱۵ قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید، در صورتی که ناشران اوراق بهادار در فرآیند پرداخت سود سهام مرتکب نقض قوانین و مقررات گردند، سهامداران می‌توانند با طرح دعوا در هیئت داور قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران، مبلغ سود و خسارات وارده را مطالبه نمایند که آرای صادره توسط مرجع مذکور از طریق اجرای احکام دادگاه‌ها قابل اجرا خواهد بود.

سهامداران جهت طرح دعوای حقوقی مطالبه سود سهام در ابتدا باید نزد کمیته سازش کانون کارگزاران بورس و اوراق بهادار یا کانون نهادهای سرمایه‌گذاری ایران، اقدام به طرح «درخواست سازش» نموده و در صورت عدم حصول سازش، دادخواست خود را به دبیرخانه هیئت داور تقدیم نمایند که فرآیند مربوط به هر مرحله در ادامه آمده است؛

مرحله اول) ثبت درخواست سازش در کمیته سازش

مطابق مصوبات هیئت‌مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار، اختلافات تشکل‌های خود انتظام از جمله بورس‌ها، بازارهای خارج از بورس، شرکت سپرده‌گذاری مرکزی و کانون‌ها و یا آن‌دسته از فعالان بازار اوراق بهادار که فاقد کانون مربوطه می‌باشند، در کمیته سازش کانون کارگزاران بورس و اوراق بهادار مطرح و حل و فصل می‌شود. همچنین اختلافات کلیه نهادهای مالی از جمله شرکت‌های سرمایه‌گذاری، شرکت‌های هلدینگ، شرکت‌های تأمین سرمایه، انواع صندوق‌های سرمایه‌گذاری و سایر نهادهای سرمایه‌گذاری در کمیته سازش کانون نهادهای سرمایه‌گذاری ایران مطرح و حل و فصل می‌شود.

مطابق مقررات مندرج در دستورالعمل فرآیند سازش در کانون‌های موضوع قانون بازار اوراق بهادار، در مواردی که خواهان و خوانده عضو کانون‌های مختلف باشند، درخواست سازش در کانونی که خوانده در آن عضویت دارد، طرح می‌گردد و در صورتی که صرفاً یکی از طرفین دارای کانون باشد، درخواست سازش در همان کانون و در شرایطی که طرفین فاقد کانون باشند در کمیته سازش کانون کارگزاران بورس و اوراق بهادار طرح می‌گردد. خواهان باید با مراجعه به تارنمای رسمی کانون کارگزاران بورس و اوراق بهادار به آدرس اینترنتی www.seba.ir درخواست خود را ثبت نمایند.

پس از ثبت درخواست سازش، کمیته در حضور عضو ناظر سازمان بورس مبادرت به برگزاری جلسه نموده و در صورتی که در جلسه رسیدگی میان خواهان (سهامدار) و خوانده (ناشر) توافق صورت نگیرد، گواهی عدم سازش صادر گردیده و خواهان می‌بایست ظرف ۶ ماه دادخواست مطالبه سود خود را به ضمیمه گواهی عدم سازش به دبیرخانه هیئت داور تقدیم نماید. بنابراین راه ورود به فرآیند رسیدگی به اختلافات و دعوای حقوقی در بازار سرمایه و صدور آرای قطعی و لازم‌الاجرا در این خصوص تشکیل پرونده در کمیته سازش کانون مربوطه است. ذکر این نکته نیز ضروری است که طرح درخواست سازش در کمیته سازش کانون‌ها منوط به ثبت شکایت و اعلام تخلف در سامانه‌های ثبت شکایات و سوت‌زنی در سامانه دیده‌بان سلامت بازار سرمایه نیست و اشخاص می‌توانند به صورت موازی نسبت به طرح شکایت (اعلام تخلف) و طرح درخواست سازش (مطالبه مطالبات مالی) اقدام نمایند.

مرحله دوم) طرح دعوا در هیئت داوری موضوع ماده ۳۶ قانون بازار اوراق بهادار

پس از رسیدگی به موضوع توسط کمیته سازش در کانون مربوطه، چنانچه سهامدار در خصوص پرداخت مبلغ سود با شرکت به توافق نرسد، گواهی عدم سازش توسط کمیته مذکور صادر می‌شود. سپس سهامدار می‌تواند دادخواست مطالبه سود سهام را به ضمیمه گواهی عدم سازش از طریق مراجعه به تارنمای رسمی دبیرخانه هیئت داوری به آدرس اینترنتی davari.seo.ir تقدیم نماید. هیئت مذکور میبایست به بررسی موضوع نموده و در صورت ذی‌حقی خواهان، علیه ناشر حکم به پرداخت سود اوراق بهادار صادر می‌نماید که آرای صادره توسط مرجع مذکور از طریق اجرای احکام دادگاه‌ها و مراجعه به دفاتر خدمات الکترونیک قضایی قابل اجرا خواهد بود. در راستای دریافت تمام و کمال سود پرداخت‌نشده و همچنین خسارات وارده از این تخلف شرکت، همچنین در راستای جلوگیری از صرف هزینه و اتلاف وقت، سهامداران باید چند نکته را مورد توجه قرار دهند؛

الف) سهامدارانی که سود سهام ایشان در مهلت مقرر قانونی پرداخت نشده، علاوه بر حق دریافت اصل سود متعلقه می‌توانند خسارات ناشی از تخلف شرکت در پرداخت به‌موقع سود را نیز مطالبه نمایند. در این راستا، دادخواست حقوقی ارائه‌شده به هیئت داوری باید متضمن مطالبه اصل سود پرداخت‌نشده و خسارات از جمله (خسارت تأخیر تأدیه، خسارات دادرسی مانند هزینه ثبت و دادخواست و حق‌الوکاله وکیل، هزینه کارشناس رسمی و ...) باشد، در غیر این صورت هیئت داوری صرفاً نسبت به صدور حکم محکومیت به پرداخت اصل سود پرداخت نشده اقدام می‌نماید.

ب) سهامدارانی که خواهان دریافت خسارت تأخیر تأدیه می‌باشند باید نسبت به مطالبه قبلی سود سهام از ناشر اوراق بهادار اقدام نموده باشند. در این خصوص لازم به ذکر است در رویه فعلی، طرح درخواست سازش در کمیته سازش کانون مربوطه، مطالبه خسارت تأخیر تأدیه محسوب می‌گردد و در صورت عدم سازش، هیئت داوری مبدأ زمانی محاسبه خسارت تأخیر تأدیه را زمان طرح درخواست سازش قرار می‌دهد. البته لازم به ذکر است مطالبه خسارت تأخیر تأدیه از طرق دیگر نظیر ارسال اظهارنامه رسمی از طریق دفاتر خدمات الکترونیک قضایی نیز امکان‌پذیر است.

سخنی با مدیران ناشران اوراق بهادار

با عنایت به اینکه طرح دعوی حقوقی منجر به تحمیل خسارت به سهامداران می‌گردد و درنهایت با صدور رأی هیئت داوری، ناشر اوراق بهادار ملزم به جبران خسارات می‌گردد، لذا ضروری است به‌منظور حفظ حقوق سهامداران شرکت به پرداخت به‌موقع سود سهام اهتمام ویژه ورزیده تا از طرح دعوی علیه ناشر جلوگیری به عمل آید.

قانون به زبان ساده

پیگیری حقوقی سود سهام

در شماره قبل درباره «تخلفات ناشران در پرداخت سود» و «راه‌های گزارش تخلفات ناشران به سازمان بورس و اوراق بهادار» صحبت کردیم. در این شماره می‌خواهیم بدانیم اگر شرکت سود سهام را دیر پرداخت کند یا پرداخت نکند، سهامداران چه مسیر قانونی برای دریافت اصل سود و خسارت تأخیر پیش رو دارند. درواقع گاهی شرکت‌ها سود سهام را سر وقت نمی‌پردازند یا اختلافی میان سهامدار و شرکت پیش می‌آید. قانون برای این شرایط، دو مرحله مشخص کرده است:

● ● ● (مرحله اول) ثبت درخواست سازش

اولین قدم، مراجعه به «کمیته سازش» است. این کمیته زیر نظر قانون کارگزاران بورس و اوراق بهادار و کانون نهادهای سرمایه‌گذاری ایران فعالیت می‌کند. برای این کار لازم است:

- به سایت کانون مربوطه بروید (مثلاً www.seba.ir) و گزینه «درخواست سازش» را ثبت کنید؛
- کمیته سازش، جلسه‌ای تشکیل خواهد داد تا شما و شرکت موردنظر به توافق برسید. در صورتی که توافقی حاصل شود، درخواست سازش نتیجه داده است؛
- اگر توافقی شکل نگیرد، کمیته یک گواهی «عدم سازش» صادر خواهد کرد که برای مرحله بعدی لازم است.

یادتان باشد که لازم نیست برای ثبت درخواست سازش از قبل شکایت رسمی در سامانه‌های ثبت شکایات، سوت‌زنی و... انجام داده باشید؛ یعنی می‌توانید همزمان شکایت کرده و درخواست سازش بدهید.

● ● ● (مرحله دوم) طرح دعوا در هیئت داوری

سهامدار می‌تواند در صورتی که توافق در کمیته سازش حاصل نشد، در هیئت داوری طرح دعوا کند. برای این کار ابتدا باید دادخواست خود را به هیئت داوری بازار سرمایه به آدرس davari.seo.ir ارائه کرده و گواهی «عدم سازش» را نیز ضمیمه کند. هیئت داوری مدارک شما و شرکت را مورد بررسی قرار می‌دهد و اگر حق با شما باشد حکم می‌دهد که شرکت اصل سود، خسارت تأخیر و هزینه‌های قانونی را پرداخت کند. گفتنی است که رأی هیئت داوری لازم‌الاجرا است، به این معنی که شرکت موظف است آن را پرداخت کند. چه مواردی را می‌توانید مطالبه کنید:

- معادل اصل مبلغ سود سهام که پرداخت نشده است؛
- خسارت تأخیر تأدیه (معادل افت ارزش مطالبه شما بر اساس شاخص تورم)؛
- هزینه‌های قانونی مثل حق‌الوکاله وکیل یا هزینه‌های دادرسی.

خسارت تأخیر چگونه محاسبه می‌شود:

- از روزی که درخواست سازش را نزد کمیته سازش ثبت کرده‌اید محاسبه می‌شود.
- قبل از مورد فوق نیز در صورت تمایل می‌توانید خسارت تأخیر را با اظهارنامه رسمی مطالبه کنید.

نکات مهم برای سهامداران

اگر می‌خواهید تمام سود و خسارت تأخیر خود را بگیرید، یادتان باشد:

- لازم است قبل از شروع، مطمئن شوید سهام یا سود شما توقیف یا ضبط نشده باشد.
- اگر در دادخواست، خسارت تأخیر را ننویسید، فقط اصل سود به شما داده می‌شود.
- ثبت در خواست سازش یا ارسال اظهارنامه رسمی برای محاسبه خسارت تأخیر تأدیه لازم است.

سخنی با مدیران شرکت‌ها

بهترین راه، رعایت قانون و پرداخت به موقع سود است؛ زیرا:

- پرداخت به موقع سود فقط یک الزام قانونی نیست، بلکه احترام به سهامداران و اعتبار شرکت است.
- تأخیر در پرداخت سود می‌تواند هزینه‌های مالی و اعتباری برای شرکت ایجاد کند.

جمع‌بندی

درخواست سازش و «دریافت خسارت تأخیر تأدیه» را توضیح می‌دهد. این مسیر اگرچه قانونی و قابل اتکا است، اما به اطلاعات دقیق درباره فرآیند پیگیری، مدارک و مهلت‌ها نیاز دارد که در این بخش با جزئیات بررسی شده‌اند. در انتها نیز، «سخنی با مدیران ناشران» آورده شده است که نقش پیشگیرانه و هشداردهنده برای مدیران شرکت‌ها دارد. رعایت قانون، پرداخت به موقع سود و احترام به حقوق سهامداران، نه فقط وظیفه‌ای اخلاقی، بلکه الزام قانونی است. با اطلاع دقیق از فرآیند پیگیری موضوع و مدارک لازم، سهامداران می‌توانند حقوق خود را دریافت کنند و شرکت‌ها هم از هزینه و مشکلات قانونی جلوگیری کنند.

در چهارمین بخش از سلسله مطالب «سواد حقوقی سرمایه‌گذاران» با موضوع «سود سهام»، تمرکز ما بر مسیر حقوقی پیگیری مطالبات و هشدارهای مهم به ناشران بوده است. در مواردی که شرکت‌ها سود مصوب مجمع را در مهلت مقرر پرداخت نمی‌کنند، قانون‌گذار امکان پیگیری قضایی را فراهم کرده است.

مسیر قانونی مطالبه سود سهام و خسارت تأخیر تأدیه شامل دو مرحله است. اگر در مرحله اول که ثبت درخواست سازش در کمیته سازش می‌باشد، توافقی صورت نگیرد، مرحله دوم یعنی ثبت دادخواست در هیئت داورى پیش روی شماست. مطالب این شماره، روند شکایت در «هیئت داورى»، «ثبت

خلاصه عملکرد صندوق‌ها

عملکرد صندوق‌های سرمایه‌گذاری در شهریورماه ۱۴۰۴

منبع

شرکت مشاوره و پردازش اطلاعات مالی پارت

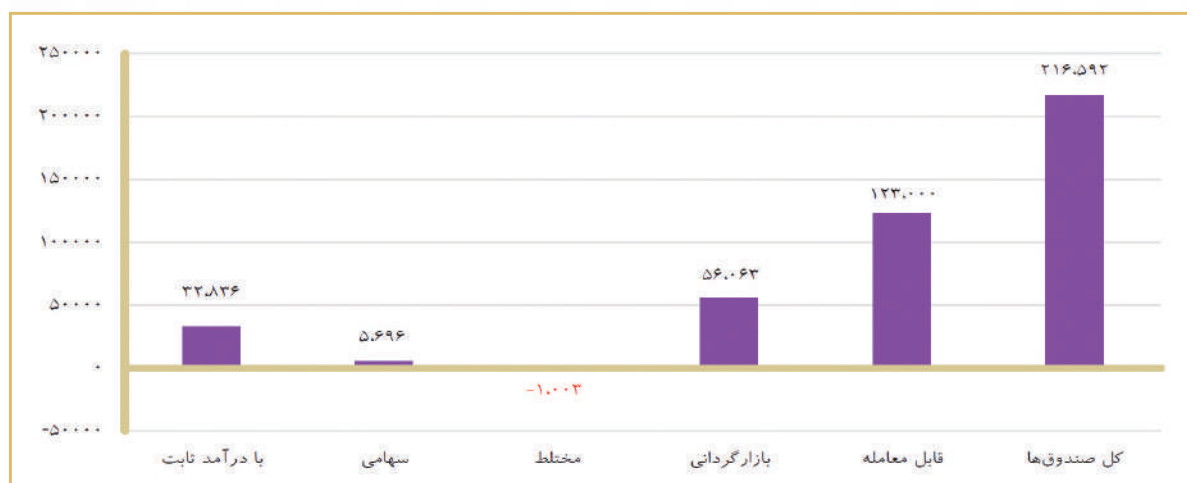
بازارهای مالی مکان مناسبی برای سرمایه‌گذاری هستند و بیشتر افراد جامعه تمایل دارند پس اندازها و ثروت خود را در این بازارها سرمایه‌گذاری کنند؛ اما مسئله اساسی، عدم آشنایی همه اقشار جامعه با این بازارهاست و در شرایطی

که به صورت شخصی اقدام به سرمایه‌گذاری کنند و از مشاوران مالی کمک نگیرند، متحمل زیان‌های جبران‌ناپذیری خواهند شد. البته به دلیل هزینه‌های نسبتاً بالا، استفاده از خدمات مشاوران مالی برای مبالغ جزئی مقرون به صرفه نخواهد بود. در این شرایط بهترین راه حل استفاده از واسطه‌های مالی است که آنها منابع مالی خرد سرمایه‌گذاران را جمع‌آوری کرده و بعد از یک کاسه کردن آن به منابع مالی هنگفتی دست پیدا می‌کنند و با استفاده از تخصص افراد حرفه‌ای و با تجربه در زمینه سرمایه‌گذاری، این منابع را به سمت بازارهای مالی هدایت می‌کنند و بهترین گزینه‌های سرمایه‌گذاری را برای سرمایه‌گذاران خود انتخاب و سود حاصله را به نسبت آورده سرمایه‌گذاران بین آنها تقسیم می‌کنند. یکی از این نهادها مالی، صندوق‌های سرمایه‌گذاری هستند. صندوق‌های سرمایه‌گذاری انواع مختلفی دارند که این تنوع می‌تواند انواع سلیقه‌های سرمایه‌گذاری را با انواع ریسک‌پذیری و بازده مورد انتظار پوشش دهد. صندوق‌های سرمایه‌گذاری بر اساس ترکیب دارایی در سه گروه صندوق‌های سرمایه‌گذاری سهامی، با درآمد ثابت و مختلط قرار می‌گیرند که از نظر الزامات سرمایه‌گذاری که از سوی سازمان بورس و اوراق بهادار ابلاغ شده است، با یکدیگر تفاوت دارند. همچنین از نظر نوع سرمایه‌گذاری به دو دسته صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک و صندوق‌های سرمایه‌گذاری قابل معامله تقسیم‌بندی می‌شوند. علاوه بر صندوق‌های یادشده، صندوق‌های سرمایه‌گذاری اختصاصی بازارگردانی نیز در بازار سرمایه ایران مشغول فعالیت هستند. در این گزارش، با استفاده از داده‌ها و اطلاعات سامانه رسام، به ارائه وضعیت و عملکرد این صندوق‌ها که در بازار سرمایه ایران فعال هستند، پرداخته شده است.

ترکیب و ارزش دارایی‌های صندوق‌های سرمایه‌گذاری در شهریورماه

که نسبت به ابتدای ماه حدود ۱۲۳ هزار میلیارد ریال معادل ۲/۸ درصد بوده است. صندوق‌های بازارگردانی نیز تقریباً با ۵۶ هزار میلیارد ریال افزایش معادل ۲/۴ درصد، رتبه دوم را به خود اختصاص داده‌اند.

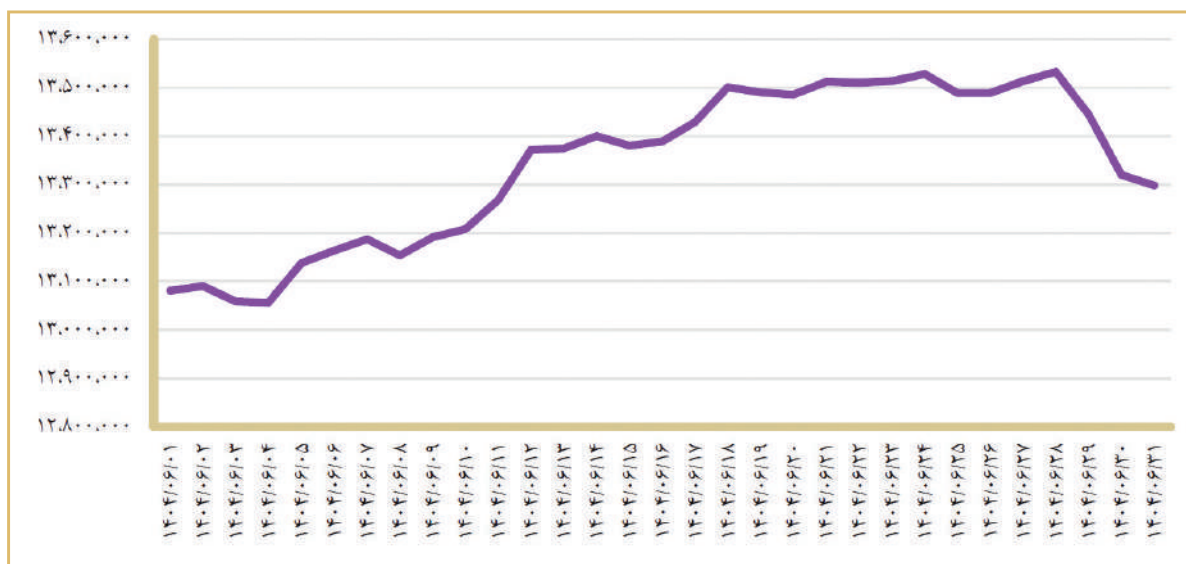
طی شهریورماه ۱۴۰۴، کل ارزش خالص دارایی‌های صندوق‌های سرمایه‌گذاری تقریباً با ۲۱۷ هزار میلیارد ریال افزایش، به مبلغ ۱۳,۲۹۷ هزار میلیارد ریال رسید. بیشترین افزایش ریالی در ارزش خالص دارایی‌ها مربوط به صندوق‌های قابل معامله بوده

نمودار ۱. تغییر ارزش خالص دارایی‌های صندوق‌ها به تفکیک نوع صندوق (میلیارد ریال) تا ابتدای مهرماه ۱۴۰۴

ارزش خالص دارایی‌ها در طول ماه با نوسان همراه بوده است؛ به‌طوری‌که ابتداء روندی صعودی داشته و پس از رسیدن به نقطه اوج، با افت ارزش روبرو شده است.

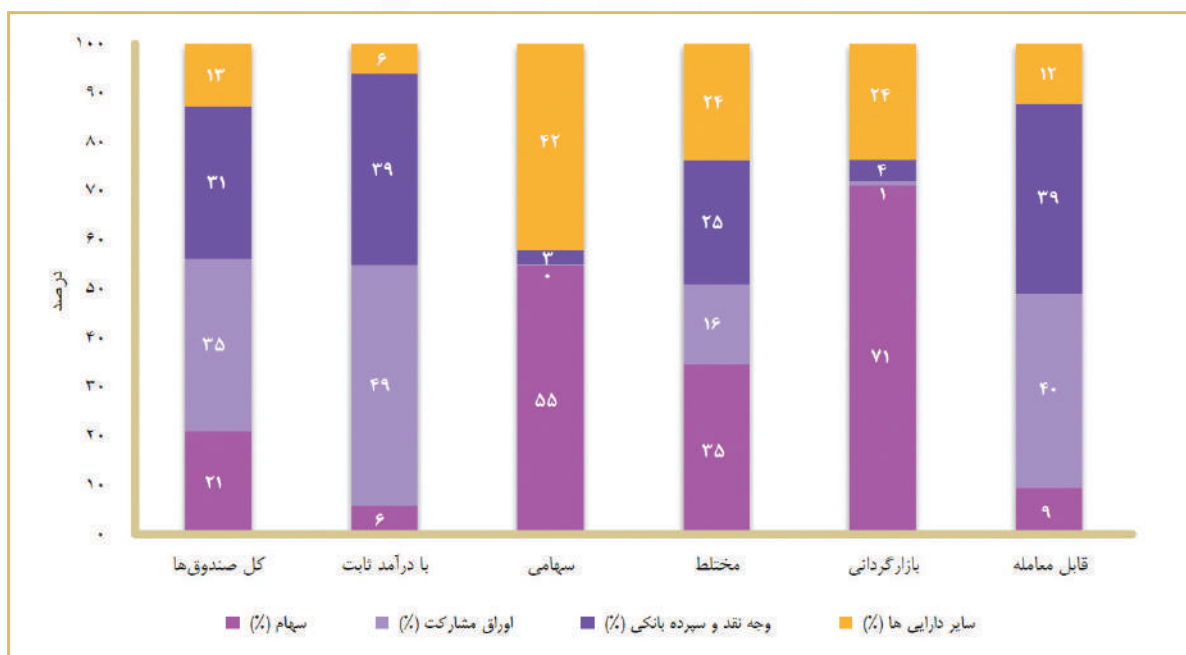
نمودار ۲، روند تغییرات کل ارزش خالص دارایی‌های همه صندوق‌های سرمایه‌گذاری را در طول شهریورماه ۱۴۰۴ بر حسب میلیارد ریال نشان می‌دهد. همانطور که مشاهده می‌شود،

نمودار ۲. ارزش خالص دارایی‌های تمامی صندوق‌ها (میلیارد ریال) تا ابتدای مهرماه ۱۴۰۴

سایر دارایی‌ها، سرمایه‌گذاری کرده‌اند. در نمودار ۳، ترکیب دارایی‌های تحت مدیریت صندوق‌های سرمایه‌گذاری نشان داده شده است.

صندوق‌های سرمایه‌گذاری مجموعاً ۲۱ درصد از منابع مالی خود را در سهام، ۳۵ درصد را در اوراق مشارکت، ۳۱ درصد را در سپرده‌های بانکی و وجه نقد و حدود ۱۳ درصد را در

نمودار ۳. ترکیب دارایی‌های تحت مدیریت صندوق‌های سرمایه‌گذاری (درصد) تا ابتدای مهرماه ۱۴۰۴

بررسی عملکرد صندوق‌های سرمایه‌گذاری

در جدول‌های ۱ تا ۴، صندوق‌های سرمایه‌گذاری با بیشترین بازدهی در هر گروه از صندوق‌های با درآمد ثابت، سهامی، مختلط و قابل معامله در بورس ارائه شده است. از بین صندوق‌های با درآمد ثابت، صندوق «پیشگامان سرمایه نوآفرین» بیشترین بازدهی را کسب کرده است. بازدهی این صندوق در شهریورماه ۱۴۰۴ برابر با ۲/۵۸ درصد و بازدهی یک سال گذشته آن برابر با ۲۹/۹۹ درصد بوده است.

جدول ۱: پربازده‌ترین صندوق‌های با درآمد ثابت			
ردیف	نام صندوق	بازده شهریور (درصد)	بازده سال منتهی به ۳۱ شهریور (درصد)
۱	پیشگامان سرمایه نوآفرین	۲/۵۸	۲۹/۹۹
۲	امین انصار	۲/۵۵	۲۹/۴۱
۳	امین ملت	۲/۵۳	۳۱/۲۴

صندوق «زرین پارسیان» با ۷/۶۵ درصد، بیشترین بازدهی را در بین صندوق‌های سهامی ثبت کرده است. بازدهی یک سال گذشته این صندوق برابر با ۳۱/۵۵ درصد بوده است.

جدول ۲: پربازده‌ترین صندوق‌های سهامی			
ردیف	نام صندوق	بازده شهریور (درصد)	بازده سال منتهی به ۳۱ شهریور (درصد)
۱	زرین پارسیان	۷/۶۵	۳۱/۵۵
۲	مشترک پیشرو مفید	۷/۳۲	۳۸/۶۴
۳	آهنگ سهام کیان	۶/۸۵	۳۵/۵۸

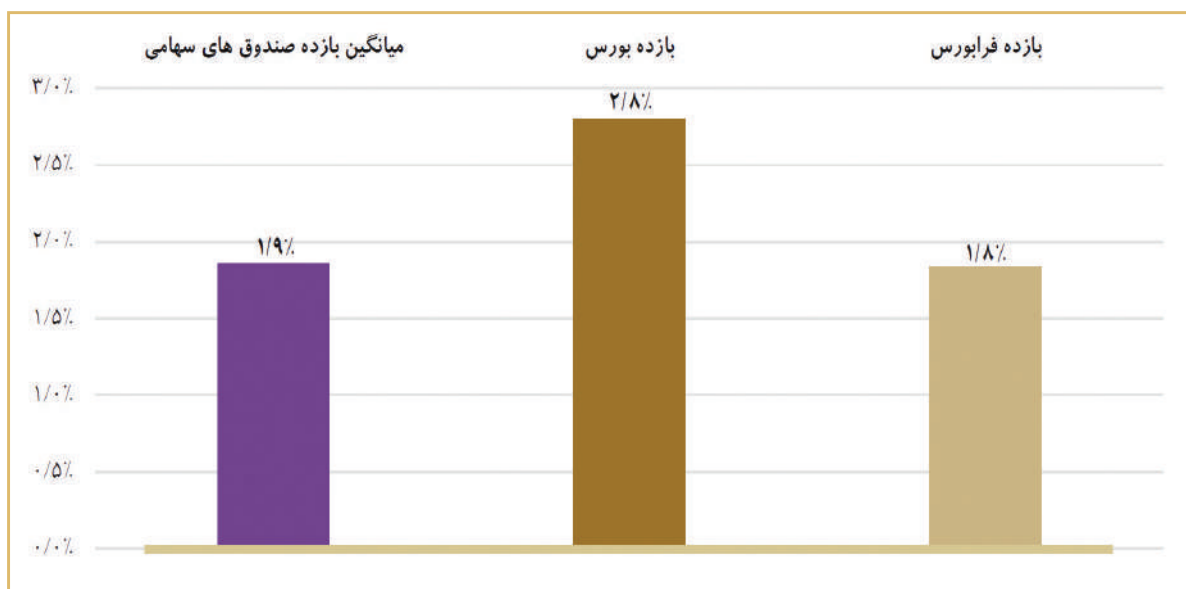
در شهریورماه ۱۴۰۴، صندوق «مشترک پارس» با بازدهی ۴/۱۵ درصدی، بهترین عملکرد را در میان صندوق‌های مختلط داشته است. بازدهی یک سال گذشته این صندوق برابر با ۵۹/۷۶ درصد بوده است.

جدول ۳: پربازده‌ترین صندوق‌های مختلط			
ردیف	نام صندوق	بازده شهریور (درصد)	بازده سال منتهی به ۳۱ شهریور (درصد)
۱	مشترک پارس	۴/۱۵	۵۹/۷۶
۲	مختلط گوهر نفیس تمدن	۳/۶۹	۲۸/۹۹
۳	اعتماد تمدن	۲/۳۴	۳۳/۴۱

صندوق «سهام‌نگر کیمیا» تحت نماد «آبنوس» با بازدهی ۶/۳۶ درصدی، بهترین عملکرد را در میان صندوق‌های قابل معامله در بورس طی شهریورماه ۱۴۰۴ داشته است. صندوق «مشترک گنجینه مهر» با نماد «آسان» نیز با ۶/۳۳ درصد بازدهی، رتبه دوم را کسب نموده است.

جدول ۴: پربازده‌ترین صندوق‌های قابل معامله در بورس			
ردیف	نام صندوق	بازده شهریور (درصد)	بازده سال منتهی به ۳۱ شهریور (درصد)
۱	سهام‌نگر کیمیا	۶/۳۶	۲۵/۵۳
۲	مشترک گنجینه مهر	۶/۳۳	۴۴/۵۶
۳	پناه ثروت هومان	۶/۱۴	*

در بخش بعدی، میانگین بازده صندوق‌های سهامی با بازده شاخص کل بورس و شاخص کل فرابورس طی شهریورماه ۱۴۰۴ مقایسه شده است. همانطور که در نمودار ۴ مشاهده می‌شود، در این ماه نسبت به ماه قبل، روند کلی بازار صعودی بوده و میانگین بازده صندوق‌های سهامی از بازده شاخص کل فرابورس بیشتر و از بازده شاخص کل بورس کمتر بوده است.

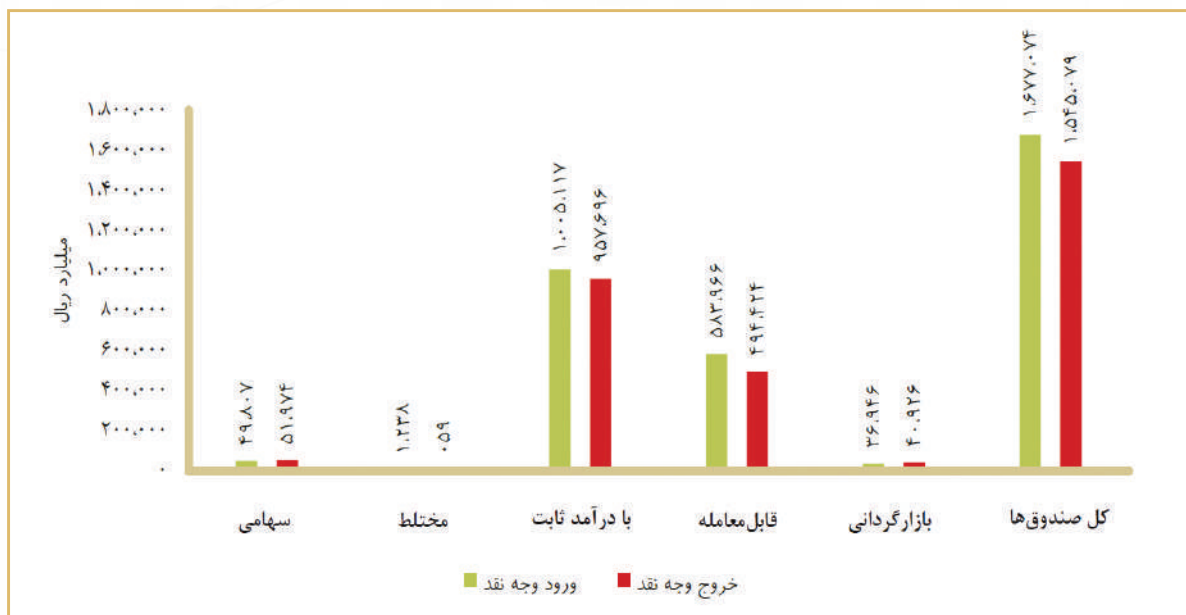

نمودار ۴. مقایسه بازده صندوق های سهامی با بازده بورس و فرابورس (درصد) تا ابتدای مهرماه ۱۴۰۴

وضعیت ورود و خروج نقدینگی در صندوق های سرمایه گذاری

صندوق های سرمایه گذاری حدود ۹۰ هزار میلیارد ریال و مربوط به صندوق های قابل معامله و بیشترین خالص خروج پول از صندوق های سرمایه گذاری تقریباً ۴ هزار میلیارد ریال و مربوط به صندوق های اختصاصی بازارگردانی بوده است. نمودار ۵، ورود پول به کل صندوق ها و خروج پول از آنها را به واسطه صدور یا ابطال واحدهای سرمایه گذاری طی شهریورماه ۱۴۰۴ نشان می دهد.

طی شهریورماه ۱۴۰۴، ورود پول به کل صندوق ها (به واسطه صدور واحدهای سرمایه گذاری) حدود ۱,۶۷۷ هزار میلیارد ریال و خروج پول از آنها (به واسطه ابطال واحدهای سرمایه گذاری) نیز حدود ۱,۵۴۵ هزار میلیارد ریال بوده است. بنابراین، خالص ورود سرمایه به کل صندوق های سرمایه گذاری در شهریورماه حدود ۱۳۲ هزار میلیارد ریال بوده است. بیشترین خالص ورود پول به

نمودار ۵. نمودار میله ای ورود و خروج جریان نقد در صندوق های سرمایه گذاری (میلیارد ریال) تا ابتدای مهرماه ۱۴۰۴

فراخوان معرفی کتاب در ماهنامه بورس

ماهنامه بورس در نظر دارد در هر شماره، به معرفی کتاب‌های منتشرشده در حوزه بورس و سرمایه‌گذاری بپردازد.

بدین وسیله از کلیه نویسندگان و پدیدآورندگان دعوت می‌شود تا آثار خود را جهت معرفی در صفحه «معرفی کتاب» برای این نشریه ارسال نمایند.

لازم به ذکر است ماهنامه بورس متعلق به بورس اوراق بهادار تهران، با رویکرد خبری، تحلیلی و آموزشی، سابقه‌ای بیش از ۲۵ ساله در حوزه انتشار اخبار بازار سرمایه و اطلاعات و آمار اقتصادی دارد.

این ماهنامه به طور تخصصی برای فعالان بازار سرمایه، تمامی ارکان و ناشران بورسی، کارگزاری‌ها، نهاد‌های مالی (تامین سرمایه، مشاوران سرمایه‌گذاری، سبدگردان‌ها، صندوق‌های سرمایه‌گذاری) و همچنین مراکز آموزشی به خصوص دانشگاه‌ها منتشر می‌گردد.

شرایط ارسال آثار:

- آخرین ویراستاری کتاب حداقل در سال ۱۳۹۹ صورت گرفته باشد.
- ارسال ۲ نسخه از کتاب (یک نسخه جهت معرفی در ماهنامه بورس و یک نسخه جهت اهدا به کتابخانه بورس اوراق بهادار تهران)
- ارائه درخواست در قالب نامه و شماره تماس جهت ارتباط با مؤلف

نحوه ارسال آثار:

علاقه‌مندان می‌توانند آثار خود را به آدرس تهران، سعادت‌آباد، بلوار شهرداری، نبش خیابان ۱۳ شرقی، پلاک ۳ کد پستی: ۱۹۹۸۸۹۶۵۵۱ جهت بررسی ارسال نمایند.

شماره تماس دفتر ماهنامه بورس:

۵۷۲۰۴ داخلی ۲۶۷۴۱۱۵۱

آدرس پست الکترونیک ماهنامه:

mahnamehbourse@gmail.com

آدرس اینترنتی:

www.tsemag.ir

فراخوان مقاله

به اطلاع می‌رساند ماهنامه بورس متعلق به شرکت بورس اوراق بهادار تهران، با رویکرد خبری، تحلیلی و آموزشی، سابقه‌ای بیش از ۲۵ سال در حوزه انتشار اخبار، اطلاعات و آمار اقتصادی و بازار سرمایه دارد. این ماهنامه به شکل تخصصی برای فعالان بازار سرمایه منتشر شده و برای تمامی ارکان و شرکت‌های بازار سرمایه از جمله ناشران بورسی، کارگزاری‌ها، نهادهای مالی (تأمین سرمایه‌ها، مشاوران سرمایه‌گذاری، سبدگردان‌ها، صندوق‌های سرمایه‌گذاری) و مراکز آموزشی به خصوص دانشگاه‌ها در سراسر کشور توزیع می‌شود. بدین وسیله از کلیه اساتید، پژوهشگران، مدیران، دانشجویان و علاقه‌مندان به موضوعات مرتبط با بازار سرمایه دعوت می‌شود تا مقالات و آثار پژوهشی خود را با محورهای پیشنهاد شده برای این ماهنامه ارسال نمایند.

موضوعات پیشنهادی:

- اهمیت حمایت از سهامداران حقیقی
- ابزارهای مالی جدید در بازار سرمایه
- الزامات و چالش‌های بازارگردانی در بازار سرمایه
- ابزارهای مشتقه و توسعه بازار سرمایه
- حاکمیت شرکتی و بازار سرمایه
- جایگاه تحلیل در بازار سرمایه
- اقتصاد هوشمند و توسعه مالی
- جایگاه تحقیق و توسعه در بازار سرمایه
- عرضه شرکت‌های دانش‌بنیان در بازار سرمایه
- بازار سرمایه و توسعه تأمین مالی منطقه‌ای
- ریز ساختارهای بازار سرمایه
- صندوق‌های سرمایه‌گذاری

نحوه ارسال مقالات:

علاقه‌مندان می‌توانند برای دریافت شیوه‌نامه ارسال مقالات با شماره تماس ۲۶۷۴۱۱۵۱ داخلی ۵۷۲ تماس حاصل نمایند. آدرس ایمیل جهت ارسال مقالات: mahnamehbourse@gmail.com

يا محمد
عليه السلام

حضرت علی بن موسی الرضا (علیه السلام) با جلب توجه
دل‌های مردم به قیام عاشورا، توانستند فلسفه و اهداف
آن، یعنی «مبارزه با بی‌عدالتی» و «تحمل نکردن فجار و
فاسقان در جامعه اسلامی» را در کانون اذهان مردم قرار
دهند و زمینه‌ساز طرح، تدوین و ترویج بسیاری از معارف
اجتماعی اسلام شدند.

مقام معظم رهبری (مدظله العالی)

بورس تهران

بیش از نیم قرن تأمین مالی پویا و پیشرفته

بورس تهران
Tehran Securities
Exchange

اطلاعات ۱۳۴۶/۱۱/۱۵

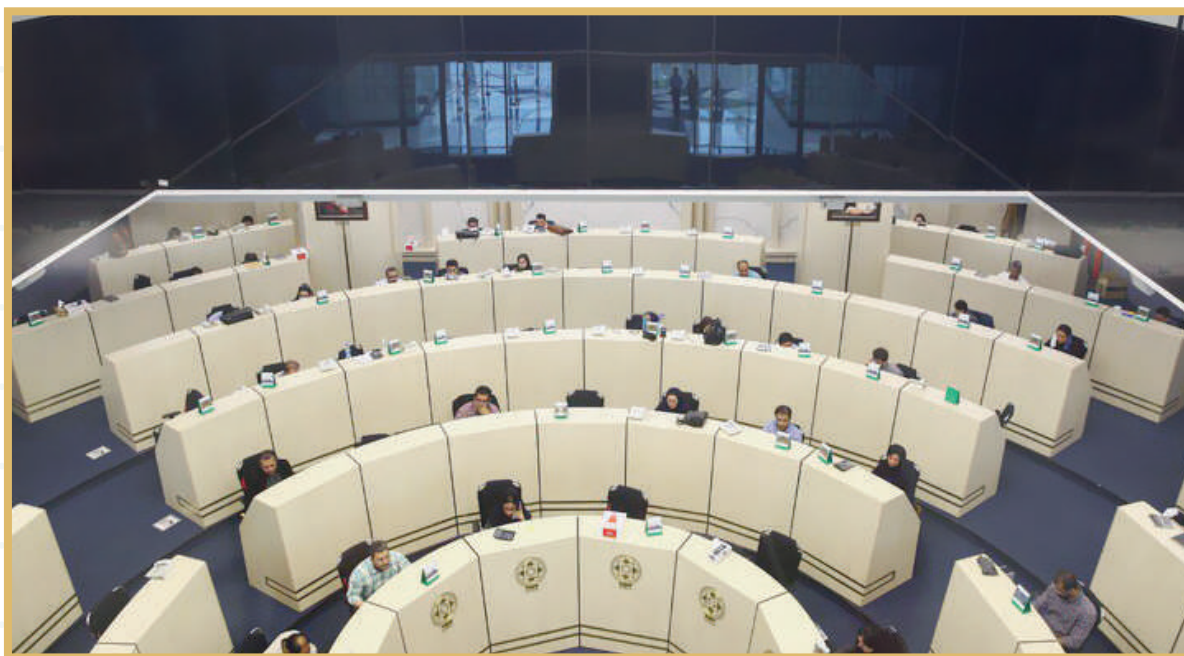
بورس سهام امروز کار خود را آغاز کرد

بورس تهران

مراحل نهایی تشکیل بورس اوراق بهادار تا دیروز به پایان رسید و ورودیه اولیه کارگران بورس سهام و اوراق بهادار و رسول گردید و روزانه کارگزاری تعلیم آنها شد این ورودیه بهیچوجه مسترد نمیکردد. بنابراین مراحل نهایی تشکیل بورس که مربوط به کارگران بود خاتمه یافت و از صبح امروز بورس اوراق بهادار و از آن روز به بعد بورس سهام در مقایسه با کشور های همسایه عمل کار خود

مقالات و پژوهش‌هایی در بازار سرمایه

نقش شرکت‌های کارگزاری در کشف و گزارش دهی ناهنجاری در بازار چهارچوب نظارت بر بازار در ایران

پروفایل ریسک آنها، موقعیت ویژه‌ای برای شناسایی معاملات مشکوک دارند. در آمریکا، قانون «رازداری بانکی» (۱۹۷۰) و گزارش فعالیت‌های مشکوک (SAR) نمونه‌ای از این الزام‌ها است و در اروپا نیز «مقررات سوءاستفاده از بازار» (MAR) و گزارش معاملات مشکوک (STOR) چارچوب مشابهی را ایجاد کرده‌اند. هنگ کنگ و سنگاپور نیز مقرراتی مشابه دارند که اجرای آنها توسط کارگزاری‌ها الزامی است و عدم رعایت آنها مستلزم اعمال مجازات‌های قانونی است.

در بخش دوم از این مقاله جامع، ابتدا به طبقه‌بندی تخلفات و جرائم، همچنین چهارچوب‌های نظارتی در ایران پرداخته می‌شود و سپس وظایف کارگزاری‌ها در این حوزه تشریح شده است. در نهایت ریسک‌ها، چالش‌ها، فرصت‌ها و تهدیدهای مرتبط نیز مورد تحلیل قرار می‌گیرد. این ساختار، خواننده را با مسیر عملیاتی نظارت بر معاملات مشکوک در ایران آشنا کرده و امکان مقایسه آن با تجربه بین‌المللی را فراهم می‌سازد.

در این شماره از ماهنامه «بورس» بخش دوم از مقاله «نقش شرکت‌های کارگزاری در کشف و گزارش دهی ناهنجاری در بازار» که بر چهارچوب‌های نظارتی و طبقه‌بندی تخلفات در ایران متمرکز است ارائه خواهد شد. در بخش اول مقاله به بررسی اهمیت گزارش دهی معاملات مشکوک توسط نهادهای مالی در کشورهای مختلف و تجربه‌های بین‌المللی پرداخته شد. به‌طور کلی، ناهنجاری‌های بازاری به دو دسته اصلی تقسیم می‌شوند: «دستکاری بازار» و «معاملات مبتنی بر اطلاعات نهانی». در گروه اول اقداماتی مانند معاملات صوری یا سفارش چینی باعث ایجاد تصویری غیرواقعی از عرضه و تقاضا می‌شوند و در گروه دوم، افشای غیرقانونی اطلاعات یا انجام معاملات بر پایه اطلاعات مهم و غیرعمومی تخلفات بازار را شکل می‌دهد. علاوه بر این، گزارش موارد مشکوک به پول‌شویی بخش مهمی از نظارت مالی را تشکیل می‌دهد. تجربه کشورهایی مانند آمریکا، اروپا، هنگ کنگ و سنگاپور نشان می‌دهد که مؤسسات مالی و کارگزاری‌ها به دلیل آشنایی بیشتر با مشتریان و

مصوب شورای عالی بورس شامل اقدامات مختلفی مانند سفارش چینی سنگین و غیرمتناسب با عرضه و تقاضا، معاملات هماهنگ و چرخشی مؤثر بر بازار، اثرگذاری بر قیمت اوراق بهادار مرتبط و خرید و فروش سنگین و مؤثر بدون دلیل بنیادی مؤثر می‌شود. جرم دیگر مورد توجه، به اطلاعات نهانی مرتبط است که به دو شکل معامله متکی بر اطلاعات نهانی یا افشای غیرقانونی اطلاعات نهانی انجام می‌شود؛ منظور از اطلاعات نهانی، اطلاعاتی است که افشا نشده و می‌تواند تأثیر قابل توجهی بر قیمت اوراق بهادار بگذارد و به دو دسته اطلاعات نهانی مالی ناشر یا اطلاعات نهانی مربوط به معامله یک سرمایه‌گذار دیگر قابل تقسیم است. همچنین در ماده ۴۹ قانون بازار نیز فعالیت‌های بدون مجوز جرم تلقی شده‌اند که شامل مواردی مانند سب‌گردانی و یا مشاوره سرمایه‌گذاری غیرمجاز می‌شود، جرائمی که ممکن است از سوی کارکنان یا مشتریان کارگزاری‌ها انجام شود و طبق مقررات این موارد نیز باید در صورت مشاهده توسط کارگزاران گزارش شود.

بخش ۸: وظایف و اختیارات نظارتی شرکت‌های کارگزاری در ایران

طبق مقررات بازار سرمایه ایران، وظیفه کارگزاری صرفاً گزارش‌دهی پس از وقوع تخلف نیست، بلکه شامل نظارت مستمر و اقدامات پیشگیرانه فعال است که در بخش‌های ذیل به آن اشاره شده است.

۸-۱. شناسایی مشتری و ارزیابی ریسک

فرآیند شناسایی مشتری اولین گام در پیشگیری از تخلفات است. کارگزاری‌ها ملزم به اخذ مدارک شناسایی معتبر از کلیه مشتریان و تعیین سطح فعالیت مورد انتظار آنها هستند و علاوه بر این، ارتباط مستمری در حوزه‌های مختلف معاملاتی، حسابداری و ... دارند. این کار یک خط پایه ایجاد می‌کند که معاملات آتی مشتری با آن مقایسه شده و انحرافات مشکوک شناسایی می‌شوند. همچنین نظارت بر مشتری پس از پذیرش اولیه شامل ابعاد دیگری نیز می‌شود؛ برای نمونه در ماده ۱۳ دستورالعمل اجرایی معاملات برخط، کارگزار در صورتی می‌تواند زیرساخت‌های برخط را در اختیار

بخش ۷: چهارچوب نظارت بر بازار در ایران

۷-۱. معماری نظارت بر بازار در ایران

چهارچوب قانونی و نهادی بازار سرمایه ایران نیز در تشابه با تجارب جهانی، کارگزاری‌ها را نه به‌عنوان واسطه‌ای منفعل برای انجام معاملات، بلکه به‌عنوان ناظرانی فعال بر فعالیت مشتریان خود در نظر گرفته است. این ساختار، نقشی پر مسئولیت را برای این نهادهای مالی تعریف می‌کند. نظارت در بازار سرمایه ایران نیز یک سیستم چندلایه است که پس از شورای عالی بورس، در رأس آن سازمان بورس و اوراق بهادار به‌عنوان نهاد ناظر اصلی قرار دارد. در لایه‌ای پایین‌تر، «تشکل‌های خودانتظام»، شامل بورس‌ها بر اعضای خود (کارگزاری‌ها و سایر نهادهای مالی عضو) نظارت مستقیم دارند. نهادهای مالی شامل کارگزاران نیز دارای وظایف نظارتی بر اساس فعالیت مشتریان خود هستند. این ساختار یک زنجیره نظارتی چندلایه ایجاد می‌کند.

۷-۲. طبقه‌بندی تخلفات و جرائم معاملاتی

کارگزاری‌ها موظف به شناسایی طیف وسیعی از سوءرفتارها هستند که به دو دسته اصلی تقسیم می‌شوند. دسته اول تخلفات انضباطی است که به هرگونه فعل یا ترک فعلی اطلاق می‌شود که منجر به نقض قوانین و مقررات بازار سرمایه شود و معمولاً از طریق ساختار حقوقی داخلی بازار سرمایه رسیدگی می‌شود. تخلفات معاملاتی عمدتاً در بندهای مختلف ماده ۷ دستورالعمل انضباطی کارگزاران مورد اشاره قرار گرفته است و البته عدم اجرای صحیح وظایف تعیین‌شده در دستورالعمل‌های اجرایی بازار نیز تخلف محسوب می‌شود. دسته دوم، جرائم بازاری هستند که به‌طور مشخص در فصل ششم قانون بازار اوراق بهادار تعریف شده‌اند و مستلزم رسیدگی قضایی و مجازات‌های کیفری هستند. ماده ۴۶ این قانون دو مورد از جرائم اصلی مورد توجه بحث را تعریف می‌کند: دستکاری بازار و معاملات متکی بر اطلاعات نهانی. هر اقدامی که منجر به ایجاد ظاهری گمراه‌کننده از روند معاملات یا ایجاد قیمت‌های کاذب شود، به‌عنوان دستکاری بازار جرم‌انگاری شده است. دستکاری بازار بر اساس مصادیق موضوع ماده ۱۹ آیین‌نامه اجرایی قانون بازار اوراق بهادار تاریخ ۱۴۰۲/۰۹/۰۷

ماده ۱۵ که بر نظارت پسین تمرکز دارد، در ماده ۱۶ آن دستورالعمل نیز بر نظارت پیشگیرانه توسط سامانه‌های معاملاتی برخط کارگزاران تمرکز شده است.

لازم به ذکر است استفاده سازمان بورس و اوراق بهادار و بورس‌ها از سامانه‌های نظارتی پیشرو، یک استاندارد عملی در بازار ایجاد نموده و کارگزاری‌ها را به سرمایه‌گذاری در فناوری نظارتی خود سوق می‌دهد؛ کما اینکه با هدف تسهیل فرآیندهای نظارتی برای کارگزاران، مدیریت نظارت بر بورس‌ها طی ابلاغیه مورخ ۱۴۰۱/۰۴/۱۳، راهنمای مکتوبی برای ایفای تعهدات نظارتی کارگزاران طبق ماده ۱۵ دستورالعمل اجرایی معاملات برخط در ۴ مورد با الزام پیاده‌سازی به ایشان ارائه کرد. طبق ابلاغیه مذکور، پارامترهای نظارت انضباطی در مورد پر کردن حجم مبنا، حذف سفارش معتبر تا تاریخ و معتبر تا لغو وارد شده پس از پایان جلسه معاملاتی روز قبل در پیش‌گشایش روز جاری، سفارشات نامتعارف و انجام معاملات همراه با شوک قیمتی (معاملات به صورت رنج)، مشخص و پیشنهاد گردید. همچنین در همان ابلاغیه، طبق مفاد ماده ۱۶ دستورالعمل اجرایی برخط، آخرین نسخه محدودیت‌های فعال سامانه‌ای توسط سازمان بورس (مانند محدودیت در نوع سفارش، محدودیت در زمان فعالیت، محدودیت در قیمت سفارش، محدودیت در حجم سفارش شامل بخش آشکار و پنهان و ...) اعلام شد که سامانه‌های برخط کارگزاران باید امکان انجام آنها را جهت اتخاذ رویکرد سیستمی پیشگیرانه داشته باشد.

مشتري قرار دهد که مهارت لازم درخصوص استفاده از این زیرساخت‌ها و همچنین آشنایی وی با مقررات مربوط به معامله اوراق بهادار یا کالا را بررسی و احراز نماید. سایر موارد نیز در ادامه مطرح شده است.

۸-۲. الزام به نظارت بر معاملات:

سامانه‌ها و نظارت انسانی

کارگزاری‌ها موظف به داشتن سامانه‌هایی برای نظارت بر رفتارهای مشکوک به جرم هستند. در ماده ۹۳ «دستورالعمل اجرایی نحوه انجام معاملات در بورس تهران»، کارگزاری‌ها ملزم به نظارت مستمر بر مشتریان و انطباق معاملات آنها با اطلاعات جمع‌آوری شده هستند. در ماده ۱۰۱ همان دستورالعمل بیان شده است در صورتی که اجرای سفارش مشتریان منجر به نقض مقررات، دستکاری بازار یا معاملات متکی بر اطلاعات نهانی گردد، کارگزار مکلف است از اجرای سفارش مشتریان خودداری نموده و مراتب را به سازمان و بورس گزارش دهد. از سوی دیگر، طبق ماده ۱۵ دستورالعمل اجرایی معاملات برخط، کارگزار برای مدیریت ارائه خدمات برخط به مشتریان خود، باید حداقل یک واحد مجزا در ساختار اداری خود تشکیل داده و نسبت به نظارت مستمر بر مخاطرات ویژه معاملات برخط و زیرساخت برخط گروهی و انجام اقدامات کنترلی و نظارتی لازم از جمله الزامات ابلاغی توسط سازمان و سایر مراجع ذی‌صلاح، اقدام نماید. همچنین علاوه بر

۸-۳. اختیار اقدام پیشگیرانه: محدود کردن دسترسی مشتری خاطی

طبق ماده ۱۲ «دستورالعمل اجرایی معاملات برخط»، به کارگزاری‌ها این اختیار داده شده است که در صورت وجود شواهد مبنی بر نقض قوانین یا به خطر افتادن شفافیت و انصاف بازار، اقدامات پیشگیرانه‌ای مانند محدود کردن دسترسی مشتری به سامانه معاملات را انجام دهند. این یک اختیار حیاتی است که نقش کارگزاری را از گزارش‌دهی صرفاً پس از وقوع، به مداخله آنی تغییر می‌دهد. طبق ماده ۱۴ دستورالعمل معاملات برخط نیز استفاده از زیرساخت‌های برخط توسط مشتری، منوط به انعقاد قرارداد با کارگزار است و یکی از حقوق کارگزار در مفاد این قرارداد که به تأیید کارگزاری و مشتری می‌رسد این است که در صورت انجام اقدامات پیشگیرانه از قبیل محدود کردن دسترسی مشتریان یا سفارش‌های آنها به دلیل ایجاد مخاطره در شفافیت و منصفانه بودن بازار توسط مشتری، کارگزاری مسئولیتی در قبال خسارات وارده به مشتری نخواهد داشت. همانطور که پیشتر نیز بیان شد، اختیار محدودسازی دسترسی برخط مشتری در صورت اقدامات خلاف مقررات بازار در ماده ۱۲ آن دستورالعمل به کارگزار اعطا شده و البته ماده ۱۷ و ۱۸ این دستورالعمل نیز ابعاد دیگری از اختیارات کارگزاری در محدودسازی برخی مشتریان خود را پوشش داده است.

۸-۴. تعهدات گزارش‌دهی معاملات مشکوک تحت چهارچوب مبارزه با پول‌شویی

به‌موازات کانال گزارش‌دهی تخلفات بازاری، کارگزاری‌ها موظف‌اند «معاملات مشکوک» را طبق قانون مبارزه با پول‌شویی (۱۳۸۶، اصلاحی ۱۳۹۷) و آیین‌نامه اجرایی آن به واحد مبارزه با پول‌شویی سازمان گزارش دهند که این واحد نیز با «اطلاعات مالی» (FIU) تحت نظر وزارت اقتصاد کشور هماهنگ است. معامله مشکوک به‌طور گسترده تعریف شده و شامل فعالیت‌های مغایر با پروفایل شناخته‌شده مشتری (هرگونه معامله یا عملیاتی که با اطلاعات هویتی، شغلی، درآمدی یا فعالیت معمول مشتری ناسازگار باشد یا ظن پول‌شویی/تأمین مالی تروریسم را ایجاد کند) است. قانون برای گزارش‌دهندگان معاملات مشکوک، حمایت قانونی فراهم می‌کند و تصریح دارد که چنین گزارشی، نقض اسرار مشتری محسوب نمی‌شود.

۸-۵. مسیر اجرایی و تلاش‌های توانمندسازی کارگزاران در شناسایی موارد مشکوک جهت گزارش

سازمان بورس و اوراق بهادار، بورس تهران و فرابورس ایران در

همکاری با کانون کارگزاران، از زمان ابلاغیه مورخ ۱۳/۰۴/۱۴۰۱ مدیریت نظارت بر بورس‌ها تلاش کرده‌اند تا با تعیین مصادیق اولیه برای بررسی در مرحله نخست و در مرحله بعدی، ممیزی سامانه‌های نظارتی کارگزاران، آنها را در اجرای وظایف نظارتی خود یاری نمایند. ارسال هشدارهای نظارتی روزانه از سوی سازمان و بورس‌ها نیز گام دیگری در راستای آموزش و توانمندسازی کارگزاران محسوب می‌شود؛ برای نمونه، بورس تهران از طریق سامانه سنجش (سامانه نظارت جامع شرکت بورس) به‌صورت روزانه در خصوص تخلفات شناسایی‌شده مشتریان کارگزاری‌ها به مدیران کارگزاران اطلاع‌رسانی می‌کند، حال اینکه کارگزاران می‌توانند با تجمیع این اطلاعات روزانه و پایش و تحلیل آنها، مکانیسم‌های نظارتی داخلی خود را توسعه و بهبود بخشند.

۸-۶. سوت‌زنی، مسیری برای گزارشگری تخلفات

ممکن است وظیفه کارگزاری در گزارشگری ناهنجاری‌های مشاهده شده در خصوص مشتریان خود با فرآیند سوت‌زنی یکسان در نظر گرفته شود، اما این دو مفهوم با یکدیگر متفاوت هستند. وجود درگاه‌های عمومی سوت‌زنی مانند سامانه «دیده‌بان سلامت بازار سرمایه» به نشانی dideban.seo.ir، امکان گزارش‌دهی توسط عموم مردم را فراهم کرده و گزارش‌دهی نهادی توسط کارگزاری‌ها را تکمیل می‌کند. همچنین بخش «ارتباط با ناظر» تعبیه‌شده در سایت بورس تهران، مسیر پارامتریکی مشابه و در دسترس است که می‌تواند توسط عموم مورد استفاده قرار گیرد و حتی کارکنان نهادهای مالی و کارگزاران نیز می‌توانند در خصوص مشاهدات مشکوک خود از این طریق به نهادهای ناظر بازار سرمایه گزارش دهند؛ به‌طور کلی سوت‌زنی امری اختیاری است و هویت گزارش‌دهنده نیز در صورت صلاحدید وی می‌تواند برای گزارش‌گیرنده نامشخص باشد. بنابراین سوت‌زنی فرآیندی متفاوت از وظایف نظارتی کارگزاران است و اجرای وظایف کارگزاران در گزارشگری ناهنجاری‌های مشاهده شده در خصوص مشتریان خود فرآیندی الزامی است که باید به‌صورت رسمی انجام شود.

۸-۷. مقیاس درجه‌بندی شده مجازات‌ها

چهارچوب انضباطی تعیین‌شده در مقررات بازار سرمایه ایران، برای نمونه مفاد «دستورالعمل انضباطی کارگزاران»، به‌ویژه در سطوح پایین‌تر عدم همکاری کارگزاران، با هدف اصلاحی طراحی شده است. استفاده از تذکر و محدودیت‌های موقت نشان می‌دهد که هدف اصلی نهاد ناظر، بازگرداندن کارگزار متخلف به مسیر

تطبيق عمليات خود با مقررات است و طبیعتاً مواردی مانند محرومیت موقت از فعالیت و لغو مجوز به عنوان آخرین راه حل در نظر گرفته شده است.

۹. تجزیه و تحلیل SWOT در خصوص اجرای وظایف نظارتی توسط کارگزاران

یکی از مهم ترین چالش هایی که کارگزاران با آن روبه رو هستند، تعارض های احتمالی میان منافع در آمدی و الزامات قانونی است. کارگزار به دلیل ارتباط مستقیم و نزدیک با مشتری، ممکن است در موقعیتی قرار بگیرد که برای حفظ رابطه تجاری و جلوگیری از کاهش درآمد خود، تخلفات احتمالی مشتری را به نهادهای نظارتی گزارش نکند. این تصمیم در کوتاه مدت شاید به حفظ مشتری منجر شود، اما در بلندمدت ریسک های دیگری برای کارگزار ایجاد می کند؛ چراکه در صورت کشف تخلف، او نیز با مجازات های قانونی مواجه خواهد شد.

از سوی دیگر، باید توجه داشت که گزارش تخلفات نه تنها به سلامت و شفافیت بازار کمک می کند، بلکه در نهایت به نفع خود کارگزار و حتی مشتری نیز خواهد بود. هرچه بازار سرمایه از شفافیت بیشتری برخوردار باشد، اعتماد سرمایه گذاران افزایش یافته و زمینه برای جذب سرمایه های تازه فراهم می شود. این روند در بلندمدت می تواند منجر به شکل گیری درآمدی پایدارتر و مطمئن تر برای شرکت های کارگزاری شود. حال بر اساس مباحث مطرح شده در این مقاله (بخش های اول و دوم) که در آنها به اهمیت و نقش شرکت های کارگزاری در کشف و گزارش تخلفات بازار در سطح جهانی و ایران پرداخته شده است، ماتریس SWOT زیر برای شرکت های کارگزاری در این زمینه تهیه شده تا نقاط قوت، نقاط ضعف، فرصت ها و تهدیدهای مرتبط با کارگزاران در اجرای صحیح وظایف خود در حوزه نظارت بر مشتریان بیان شود:

شکل ۱. ماتریس SWOT برای شرکت های کارگزاری

بخش ۱۰: نتیجه‌گیری و توصیه‌های سیاستی

بر اساس تحلیل ارائه‌شده در این مطلب، مدیران تطبیق، مدیران حوزه ریسک و مدیران حسابرسی داخلی در نهادهای مالی باید یک رویکرد استراتژیک و آینده‌نگر را برای مدیریت تعهدات خود در زمینه نظارت بر مشتریان و گزارش‌دهی سوءاستفاده از بازار اتخاذ کنند. بر اساس موارد بیان‌شده، می‌توان به شرح ذیل نتیجه‌گیری نموده و بر اساس آن توصیه‌هایی ارائه نمود:

۱۰-۱. نتیجه‌گیری

تحلیل تطبیقی چهارچوب‌های نظارتی در سراسر جهان و ایران نشان می‌دهد که قانون‌گذاران به‌طور پیشگیرانه و ساختاری، نهادهای مالی از جمله کارگزاری‌ها را در جایگاه خط مقدم دفاع از سلامت و شفافیت بازار قرار داده‌اند. آنها صرفاً واسطه‌هایی برای اجرای معاملات نیستند، بلکه به‌عنوان حافظان اولیه سلامت بازار، مسئولیت‌های مهمی در زمینه شناسایی، پیشگیری و گزارش تخلفات بر عهده دارند. در حالی که بخشی از رویکردها از مدل تجویزی و هماهنگ اتحادیه اروپا تا سیستم دوبرخی ایالات متحده و مدل‌های متمرکز آسیایی متفاوت است، هدف اصلی یکسان بوده و آن، حفظ یکپارچگی بازار می‌باشد. در بازار سرمایه ایران نیز با مدل نظارتی مشابه چندلایه توسط نهادهای نظارتی و نهادهای مالی، برای دستیابی به این هدف تلاش‌های زیادی صورت گرفته است. این ساختار، ضمن تفویض مسئولیت نظارت اولیه به نهادهای مالی نزدیک‌تر به بازار، کنترل و نظارت نهایی را بر عهده بورس‌ها و در نهایت سازمان بورس می‌گذارد. موفقیت کامل ساختار نظارتی بازار سرمایه، تا حدی به توانایی کارگزاری‌ها در پذیرش و اجرای کامل نقش خود به‌عنوان ناظران اولیه دروازه ورود به بازار سرمایه بستگی دارد. با توجه به پیچیدگی فزاینده بازارها و ظهور فناوری‌های جدید، این نقش بیش از هر زمان دیگری حیاتی است و حتی می‌توان ادعا نمود نقاط قوت و فرصت‌های موجود در اجرای این وظایف، قابل توجه‌تر از نقاط ضعف و هزینه‌های این اقدامات است و پوشش‌دهنده تهدیدهای مرتبط خواهد بود؛ از این رو اجرای صحیح و یکپارچه این وظایف، به واسطه افزایش سلامت بازار و ایجاد اعتماد عمومی فعالان، به صورت مستقیم و غیرمستقیم در بهبود اعتبار کارگزاران و همچنین توسعه صنعت کارگزاری در بلندمدت اثرگذار است.

۱۰-۲. توصیه‌ها

بر اساس تحلیل ارائه‌شده، مدیران تطبیق و مدیران ریسک باید یک رویکرد استراتژیک و آینده‌نگر را اتخاذ

نمایند. در وهله اول، برای کارگزاران ضروری است یک چهارچوب انطباق یکپارچه و مبتنی بر ریسک اتخاذ شود که بر اساس سخت‌گیرانه‌ترین قوانین قابل اجرا بنا شده و سپس برای تفاوت‌های ظریف کسب‌وکاری سفارشی‌سازی شود. در مرحله بعد، سرمایه‌گذاری در نظارت یکپارچه و تقویت‌شده با فناوری که منابع داده‌های مختلف را ادغام کرده و حتی از هوش مصنوعی برای شناسایی الگوهای پیچیده استفاده می‌کند، مفید است. همچنین، باید کیفیت گزارش‌ها در اولویت قرار گیرد و رویه‌های استاندارد و دقیقی برای تهیه گزارش‌های مشکوک ارسالی به بورس‌ها و سازمان بورس ایجاد شود تا اطمینان حاصل شود که هر گزارش به وضوح جزئیات سوءظن را بیان می‌کند. علاوه بر این، رسمی کردن فرآیند بررسی‌های داخلی با رویه‌ای مشخص، مستند و قابل دفاع، یک سابقه ایجاد می‌کند که می‌تواند در صورت بررسی‌های نظارتی بیرونی، در دفاع از عملکرد شرکت استفاده شود. در نهایت، پرورش یک فرهنگ فعال تطبیق با مقررات که در آن کارکنان نهاد مالی نیز از طریق آموزش‌های اثربخش و مستمر، به صورت خودجوش در این مسیر همراهی نمایند، برای یک برنامه نظارتی و گزارشگری مؤثر ضروری است. همچنین کانون کارگزاران می‌تواند از سویی با هدف کاهش و مدیریت هزینه‌های توسعه سامانه‌های نظارتی، با جمع‌بندی نیازمندی‌های نظارتی کارگزاران، در توسعه سامانه‌های نظارتی واحد دارای کاربران متعدد (شرکت‌های کارگزاری مختلف) ایفای نقش نموده و از سوی دیگر، در همکاری با سازمان و بورس‌ها اقدامات اثربخش‌تری را برای رویه‌مند نمودن فرآیندهای نظارتی جهت توانمندسازی کارگزاران و پیشگیری از هزینه‌های کسب‌وکاری متعدد، همچنین آموزش کارگزاران انجام دهد.

منابع

- 1- 1st Review of the Suspicious Activity Reporting System (SARS), FinCEN, 1998
- 2- AML Obligations of Broker-Dealers, The Harvard Law School Forum on Corporate Governance, 2016
- 3- Annual Regulatory Oversight Report, FINRA, 2024

16- Regulation (EU) No 596/2014 of the European Parliament and of the Council of 16 April 2014 on market abuse (market abuse regulation) and repealing Directive 2003/6/EC of the European Parliament and of the Council and Commission Directives 2003/124/EC, 2003/125/EC and 2004/72/EC Text with EEA relevance, Official Journal of the European Union, 2014

17- SFC Enforcement Reporter, SFC, 2004

18- Statistics on Financial Intelligence, Singapore Police Force, 2023

19- Suspicious Transaction Reporting: Overview & Statistics - The Law Society of Hong Kong, 2024

20- Technological Challenges to Effective Market Surveillance Issues and Regulatory Tools, IOSCO, 2013

۲۱- ابلاغیه اعلام پارامترهای نظارتی (ماده ۱۵) و مصادیق ماده ۱۶ دستورالعمل اجرایی معاملات برخط جهت پیاده‌سازی. مدیریت نظارت بر بورس‌ها، سازمان بورس و اوراق بهادار، ۱۴۰۱/۰۴/۱۳.

۲۲- ارزیابی نقش شرکت‌های کارگزاری در مبارزه با پول‌شویی و ارائه توصیه‌های سیاستی. فصلنامه تحقیق و توسعه در حقوق تطبیقی، دوره ۳، شماره ۲۹. محمد هرمزی و غلامعلی میرزایی منفرد (۱۳۹۹).

۲۳- اهمیت نظارت بر بازار و لزوم نقش‌آفرینی اثربخش کارگزاران. ماهنامه بورس، دوره ۲۳۸-۲۳۷. رضا غفوری (۱۴۰۴).

۲۴- دستورالعمل اجرایی معاملات برخط

۲۵- دستورالعمل اجرایی نحوه انجام معاملات در بورس اوراق بهادار تهران

۲۶- دستورالعمل انضباطی کارگزاران

۲۷- قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران

۲۸- مصوبه در خصوص اعلام برخی از مصادیق موضوع ماده ۱۹ آیین‌نامه اجرایی قانون بازار اوراق بهادار

پانویس

۱. لازم به ذکر است طی ابلاغیه مورخ ۱۴۰۳/۱۱/۱۳ مدیریت محترم نظارت بر بورس‌ها، ورود سفارش پس از پایان جلسه معاملاتی به‌صورت کلی ممنوع گردید.

4- Anti-Money Laundering: An Often-Overlooked Cornerstone of Effective Compliance, Kevin W. Goodman, National Associate Director of SEC, 2015

5- Cross-Border Information Sharing by Financial Institutions and SAR Confidentiality, FinCen, 2025

6- Equity Market Surveillance Today and the Path Ahead, Robert W. Cook President and CEO, FINRA, 2017

7- ESMA74-1103241886-880 ESMA Report on STORs, ESMA, 2023- 2024

8- Financial Crimes Enforcement Network (FinCEN) Year in Review, FinCen, 2022- 2023

9- Guidelines to Notice SFA04-N02 on Prevention of Money Laundering and Countering the Financing of Terrorism, MAS, 2025

10- <https://www.amf-france.org/en/news-publications/news-releases/enforcement-committee-news-releases/amf-enforcement-committee-fines-us-investment-fund-and-its-director-total-eu10-million-price>

11- <https://www.amf-france.org/fr/sanctions-transactions/decisions-de-la-commission-des-sanctions/san-2025-06>

12- https://www.bafin.de/SharedDocs/Veroeffentlichungen/EN/Massnahmen/60b_KW_G_84_WpIG_und_57_GwG/meldung_2024_04_23_Akbank_en.html

13- https://www.bafin.de/SharedDocs/Veroeffentlichungen/EN/Massnahmen/60b_KW_G_84_WpIG_und_57_GwG/meldung_2025_03_04_Deutsche_Bank_AG_en.html

14- Methods of Money Laundering & Terrorist Financing And Suspicious Transaction Reporting, JFIU, 2021

15- Recognition and reporting of suspicious transactions, SFC, 2007

BOURSE MAGAZINE

بورس تهران

Tehran Securities
Exchange